

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič do Din 2—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din. Rokopisli se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Dr. Koroščeva vlada v ostavki

Ostavka vlade je bila podana včeraj, sprejeta pa bo šele jutri

Po dolgem oklevanju je dr. Korošec včeraj popoldne izročil kralju ostavko celokupne vlade. — Demokrati so odločno proti nadaljevanju dosedanjega režima in zahtevajo sporazum s KDK, kleroradikali pa bi radi ustoličili vladno trojko. — Verzije o koncentraciji in nevtralni vladi

Beograd, 31. decembra. Latentna kriza vlade, ki se je po usodnem 20. juniju spremenila v najtežjo državno krizo, je bila včeraj z ostavko dr. Koroščevega kabineta tudi formalno otvorena. Dr. Korošec je včeraj popoldne v kratki avdijenci izročil kralju ostavko celokupne vlade, o čemur je bil takoj nato izdan tudi uradni komuniké. Kralj ra-di obolesti ostavke še ni sprejel in bo, kakor se zatrjuje, padla odločitev šele jutri.

Takoj po sprejetju ostavke bodo pričele konzultacije na dvoru. Kot prvi bo pozvan predsednik Narodne skupščine, ki bo stavil predlog, da se zaslújšijo šefi parlamentarnih skupin. Nato bodo pozvani radikali, kot druga skupina pa KDK. Verjetno je, da bodo konzultacije pričele šele v četrtek. Računa se, da se bo razplet krize zelo zavlekel.

Prava pot za izhod iz krize se bo pokazala šele po konzultacijah, kojih jedro bo vsekakor v tem, da se ugotovi, ali je že sedaj mogoče najti temelje za preureditev države in razpisati volitve za ustavotvorno skupščino, ali pa situacija še ni toliko dozorela in bo praktičnejše izvoliti običajno Narodno skupščino, ki bi imela nalogo pripraviti čimprej sporazum.

Demokrati za koalicijsko s KDK

Beograd, 31. decembra. Povsem naravno je vsa pozornost koncentrirana na demisijsko vlado. O načinu rešitve sedaj tudi formalno otvorene krize krožijo najrazličnejše kombinacije. Okolica Vukičevića zatrjuje, da ostane trojna koalicijska kompaktna ter da bo tudi v razpletu krize nastopala enotno. Demokrati s svoje strani izključujejo vsako možnost ustoličenja Vukičević-Korošec-Spašihove trojke, povdarjajo, da nima v Narodni skupščini večine ter tudi ne bi mogla sprejeti proračuna. Vrhutega bi bilo to po njihovem mnenju v diametralnem nasprotju s samim povodom otvoritve krize, ki so jo izzvali demokrati, kakor sedaj na vse strani zatrjujejo, predvsem zategadelj, da bi omogočili sporazum z Zagrebom ter odprli pot konzultacijam v cilju sanacije krize, ki ubija državo od onega dne, ko so dobili oblast v roke velikosrbski hegemonisti ob podpori slovenskih klerikalcev. Povratek trojke na vladno smatrajo demokrati za najhujšo provokacijo prečanov in KDK, ker se zavedajo, da bi mogla tako ponovna provokacija roditi nedogledne posledice. Demokrati pričakujejo, da se bo kriza reševala rednim parlamentarnim potom ter da bosta med prvimi pozvana na konzultacijo oba voditelja KDK Svetozar Pribičević in dr. Maček. Okolica Ljube Davidovića forsira rešitev krize v tem pravcu, da bi bil poverjen volilni mandat koaliciji, ki bi jo tvorila KDK z demokrati.

Tajne sile zopet na delu

Razume se, da so že na delu vse tajne sile, da bi preprečile definitivni padec hegemonističnega režima in temeljno spremembo celokupne državne politike. Vukičević ki mu slovenski klerikalci zagotavljajo neomajno zvestobo, se čuti absolutnega gospodarja v radikalni stranki. Njegova prizadevanja gredo za tem, da si zagotovijo podporo mušmanov, obenem pa računata tudi na to, da bo Davidovića akcija za dosedaj sporazuma s KDK propadla in da bo prišlo v demokratski stranki do razkola. Dr. Marinković se je trenutno umaknil sicer popolnoma v ozadje, toda vukičević si prizadeva na vse načine, da bi ga pridobil zase in pritegnil k nadaljnjemu sodelovanju s hegemonisti.

V demokratskih krogih smatrajo te kombinacije Vukičevića za ponesrečene, ker se je tudi na včerajšnji seji finančnega odbora pokazalo, da so pristajši dr. Marinkovića solidarni z Davidovičevim ter da so baš oni sami izzvali prelom v finančnem odboru.

Koncentracija za rešitev hegemonistov

Režimovci pa si hočejo za vsak slučaj pustiti odprta vrata tudi na drugo stran. Zato zopet širijo glasove o potrebi koncentracijske vlade. Naglašajo namreč, da je treba pritegniti k sodelovanju v vladi vse stranke, da bi ta vlada sprejela proračun, brez katerega država ne more biti, nato pa naj bi se vršile volitve. Že ob priliki zadnje in predzadnje vladne krize se je jasno videlo, da za tako vladno ni razpoloženja. KDK pač ne bo prej odklanja vsako

sodelovanje s prestavniki režima 20. junija in zate o koncentracijski vladi, kakor si jo zamišljajo hegemonisti, sedva ne more biti govora.

Verzije o nevtralni vladi

Z raznih strani se zopet forsira takozvana nevtralna vlada, bodisi pod vodstvom nepravilnicarja ali katerega generala. Ti krogi dokazujejo, da so politične in parlamentarne razmere tako razdrapane, da s sedanjimi političnimi strankami ni mogoče sestaviti vlade, ki bi mogla voditi delo v sedanjem parlamentu. Zato naj bi se sestavila nevtralna vlada, v kateri bi bili deloma parlamentarci iz onih vrst, ki se v konfliktu med Zagrebom in Beogradom niso eksponirale, deloma pa ne-parlamentarci in to v prvi vrsti ljudje, ki živijo zaupanje KDK. Ta vlada naj

bi takoj razpustila Narodno skupščino, delala z dvanaestimi in spomladi izvedla nove volitve. Nova Narodna skupščina bi imela nalogo ustvariti sporazum in rešiti vprašanje revizije ustave.

Preokret v srbijski javnosti?

Vse to so seveda samo kombinacije, o katerih je zlasti v naših razmerah težko reči, v koliko se bodo uresničile. Šele nadaljni razplet krize bo pokazal, v katero smer bodo krenili dogodki. Vsekakor pa stojimo na preokretnici. Ugotoviti je namreč treba, da je tudi v srbijski javnosti nastal skoraj preko noči silno zanimiv preokret in vse je za sporazum in za prvotno tezo KDK, da je treba okrenjeno Narodno skupščino razgnati in izvesti svobodne volitve.

V pričakovanju odločitev vladarja

Po mnenju beograjskega tiska je režim Korošec-Vukičević-Spašihove trojke nemogoč. — Onemogla jeza dr. Korošca na novinarje.

Beograd, 31. decembra. Tekom današnjega dne je vladalo popolno politično mrtvilo. Ker ostavka vlade še ni sprejeta, tudi ni bilo nikakih nadaljnjih dogodkov v razvoju vladne krize. V poslanskih klubih se vrše sicer živahna posvetovanja in konfiriranja na vse strani, toda situacija je še popolnoma nejasna.

Listi se obširno bavijo z razpletom krize. «Politika» pše, da je absolutno neverjetno, da bi se mogel vrniti na krmilo režim trojke, ker bi bila to najbolj nesrečna kombinacija, kar smo jih doživeli po 20. juniju. Vsi listi znova naglašajo, da je težišče situacije mahoma prešlo zopet na KDK in da je v glavnem od nje odvisno, kako se bo razvijala kriza in kako bo rešena. Vsi listi predvidevajo, da bo kriza zelo dolgotrajna, ker se bodo konzultacije zelo zavlekle. Smatrajo pa, da je eksperimentiranje z raznimi nevtralnimi in sličnimi kombinacijami povsem nepotrebno, ker je jasno, kaj hoče KDK, ki je že tolikokrat naglasila potrebo in

zahtevo po svobodnih volitvah.

Dr. Korošec se je danes kratek čas mudil v vladnem predsedstvu, kjer se je sestel z Vukičevićem in drugimi radikalnimi prvaki. Svojo onemoglo jezo stresa na novinarje in jim je včeraj prepovedal celo zbiranje pred vladnim predsedstvom. Današnja «Politika» ga radi tega ostro napada in piše, da se tako, kakor se ponaša do novinarjev dr. Korošec, ni doslej ponašal še noben predsednik vlade, niti pri nas, niti kje drugje. Postopanje dr. Korošca do novinarjev je tem manj odpustljivo, ker je sam novinar in član novinarske organizacije, vrhutega pa ni težko ugovoriti, da se je na Dunaju ponašal do novinarjev povsem drugače. «Politika» zaključuje svojo oštevanja s konstatcijo, da je Koroščeva jeza na novinarje le posledica nemoči in dejstva, da se dogodki razvijajo povsem drugače, kakor pa si želi dr. Korošec.

Dr. Korošec je sestavil vladu 27. julija 1927 ob 5. popoldne. Bil je na krmilu 157 dni, t. j. nad 5 mesecev.

„Ne kriza vlade, marveč kriza sistema“

Izjava Svetozarja Pribičevića o stališču KDK v razpletu sedanje vladne krize.

Zagreb, 31. decembra. Današnja «Rijeka» objavlja razgovor svojega sodruznika s predsednikom KDK Svetozarjem Pribičevićem, ki je podal v daljši izjavi svoje mišljenje o krizi vlade. Med drugim povdarja:

«Pri nas kriza vlade ni vzbudila prav nikake senzacije, niti posebne zanimanja. Vlada je bila v krizi že prej, predno je podala ostavko. Vsaka vlada, ki bi bila sestavljena na temelju prejšnje (Koroščeve) z istimi cilji in nalogami, bo v krizi od onega trenutka, ko bo sestavljena. Povsem napačno je mnenje, da gre za krizo vlade. To ni kriza vlade, marveč kriza sistema, kriza vsega javnega življenja in lahko bi se reklo kriza države. Krize vlade nastajajo samo v državah, kjer vladajo normalne razmere. Pri nas živimo v abnormnih.»

«Šele v razpletu krize se bo videlo, ali gre pri Davidoviću le za taktični manever s ciljem, da se zopet vrne na krmilo četvorna

koalicijska, ali pa je izzval krizo z iskreno željo po spremembi celokupne situacije v državi. Veliko je še vprašanje, ali bo Ljuba Davidović vztrajal na tej poti, ali pa bo zopet popustil v najodločilnejšem trenutku, kakor vedno doslej pod pritiskom enega dela svoje stranke in gotovih neodgovornih faktorjev.»

V svoji nadaljnji izjavi rekapitulira Pribičević zahteve, ki sta jih stavila s pokojnim Radićem po 20. juniju in opisuje, kako so se razvijali dogodki in kako je prišlo do poskusa za nevtralno vladno generala Hadžića. «Vse skupaj je bilo inscenirano tako, kakor da je pokazal Beograd vso dobro voljo, da pa je KDK s pretiranimi zahtevami preprečila nevtralno vladno. Velika verjetnost je,» nadaljuje gosp. Pribičević, «da se bo tako postopalo tudi sedaj. Že sedaj povdarja beograjski tisk, da so zahteve KDK pretirane. Rečem pa, da je skrajni čas, da se kovočno reši naš

državni problem. Situacija je tako resna in tako kritična, da gremo vsak dan bliže katastrofi. Ne samo, da je politična situacija brezupna, je še bolj brezupen finančni položaj države. Ne glede na to, kaj pravijo guverner Narodne banke gosp. Bajloni in drugi zainteresirani faktorji, je jasno, da je dinar v nevarnosti, če se ne reši politična kriza, kriza sistema.»

«Ponavljam, da je skrajni čas, dvanaesta ura za rešitev krize. Državo izpodkopava državna kriza. Rešiti pa se da samo v smislu zahtev KDK. Propozicije KDK niso v izjavah poedinih govornikov na raznih shodih in proslavah, marveč jih vsebujejo samo sklepi, sprejeti od kompetentnih organov, to je plenuma poslanskega kluba in poslovnega odbora KDK. Obstaja tudi jasna platforma za rešitev krize. To so sklepi KDK z dne 1. avgusta 1928. Ti sklepi so elastični, tako da jih je mogoče različno tolmačiti. To pa ni glavno in bistveno. Glavna baza je jasna. Nihče ne more oporekati, da glede rešitve državnega vprašanja ni točne formulacije. Doslej pa v Beogradu ni še nihče izjavil, ali sprejme naše sklepe od 1. avgusta. Zavedamo se odgovornosti in se bomo zanimali za krizo vlade le tedaj, če ima ta kriza namen dovesti do rešitve državnega vprašanja. Če pa leži cilj te krize samo v tem, da srbijske stranke med seboj obračunajo, in če bo obstojala sprememba le v tem, da eden pride in drugi izgine, potem KDK ne bo kazala za rešitev vladne krize nikakega zanimanja.»

Finančni odbor se ne zmeni za demisijsko vlado

Beograd, 31. decembra. Finančni odbor je danes popoldne kljub že uradno objavljeni ostavki vlade nadaljeval s svojim delom. Demokratski člani finančnega odbora se se niso udeležili. Kleroradikalna večina je sprejela uredbo o uradniškem penzijskem fondu in nato pričela razpravljati o pravilniku glede uporabe prve tranže monopolnega posojila. Tudi za popoldne je sklicana seja z nadaljevanjem proračunske razprave.

Nevihita v radikalnem klubu

Beograd, 31. decembra. V radikalnem klubu je prišlo danes popoldne do zanimivga incidenta. Radikalni poslanci so bili v velikem številu zbrani v klubu, kjer so živahno debatirali o ostavki vlade. Med vukičevićevci in pristajši glav. odbora je prišlo do hudega prepiranja med bivšim prometnim ministrom generalom Milosavljevičem in generalnim tajnikom radikalne stranke dr. Momčilom Ivkovićem. Ivković je očital generalu, da ga je dal Vukičević pri zadnjih volitvah izvoliti s policijo za poslanca. Drugi poslanci so le s težavo preprečili pretep. Pozvati so morali

Iz francoskega parlamenta

Pariz, 30. dec. Poslanska zbornica je v nočni seji sprejela celokupni proračun s 460 proti 112 glasovom. Zakonski načrt glede parlamentarnih inkompatibilitet je bil na seji senata sprejet s 375 proti 3 glasovom. Povišanje poslanskih dnevnic pa je senat sprejel z 287 proti 234 glasovi.

Nemški teden tehnike v Moskvi

Moskva, 29. dec. V svrhu gospodarskega in tehničnega zblizanja med Nemčijo in Rusijo se bo od 8. do 16. januarja vršil v Moskvi nemški teden tehnike. Vršilo se bo več znanstvenih predavanj. Častno predsedstvo tedna zavzemata Ryko in Albert Einstein.

Mobilizacija nevismenih v Turčiji

Carigrad, 29. dec. Mestni guverner je objavil mobilizacijo vseh prebivalcev mesta od 16 do 45 let, ki bodo na ta način prisiljeni, da se udeležijo javnih državnih tečajev za pouk v čitanju in pisanju latinice. Za zanimivi kuluk bi trajal štiri mesece in je za pouk otvorenjo 28 posebnih šol.

Avstralski delavci proti Italijanom

Rim, 29. dec. d. «Tribuna» poroča iz Inisfailla v Avstraliji, da so tamonjski delavci med demonstracijami proti italijanskim delavcem ponoči strgli grb z italijanskega konzulata ter ga pribili narobe nad poslovnim lokal v bližini italijanskega konzulata. Zahteval od avstralske vlade zadoščenje in kaznen za storilce.

Megla nad Srednjo Evropo

Berlin, 29. dec. Nad Nemčijo vlada od danes ponoči razen ozkega pasu ob obali tako gosta megla, kakršne že dolgo ne poznamo. V Berlinu je bilo mogoče videti komaj pet metrov daleč. Posebno v jutranjih urah je megla uplaval zelo neugodno in povzročila številne prometne nezgode, pri katerih je bilo mnogo oseb več ali manj ranjenih.

Varšavski atentator pred sodiščem

Varšava, 29. dec. d. Včeraj se je pričela obravnava proti dijaku Juriju Wojciechowskiemu, ki je v maju mesecu izvršil atentat na člana sovjetske trgovinske misije v Varšavi, Lizareva Obtožba se glasi na poskušni umor in ako bo Wojciechowski obsojen, mu grozi težka kazen 15 let ječe. Ako pa bo sodišče vpoštevalo še izjemne določbe kazenskega zakona, se zna zgoditi, da bo nad atentatorjem izrečena smrtna obsodba. Dijak označuje svoje dejanje kot osveto nad boljševiki, ki so mu v Kijevu ustrelili očeta. Tudi atentator sam in njegova mati sta dalje časa trpela v zaporih pod boljše viškim režimom.

ma za rešitev krize. To so sklepi KDK z dne 1. avgusta 1928. Ti sklepi so elastični, tako da jih je mogoče različno tolmačiti. To pa ni glavno in bistveno. Glavna baza je jasna. Nihče ne more oporekati, da glede rešitve državnega vprašanja ni točne formulacije. Doslej pa v Beogradu ni še nihče izjavil, ali sprejme naše sklepe od 1. avgusta. Zavedamo se odgovornosti in se bomo zanimali za krizo vlade le tedaj, če ima ta kriza namen dovesti do rešitve državnega vprašanja. Če pa leži cilj te krize samo v tem, da srbijske stranke med seboj obračunajo, in če bo obstojala sprememba le v tem, da eden pride in drugi izgine, potem KDK ne bo kazala za rešitev vladne krize nikakega zanimanja.»

Vukičevića, da je pomiril oba nasprotna tabora, v katera so se bili razdelili navzoči poslanci.

Velik shod HSS v Križevcih

Križevci, 30. decembra. Danes se je vršil v Križevcih javev shod, ki ga je priredila organizacija HSS. Pri tej priliki je bil krščen najlepši park v Križevcih za «Park Stjepana Radića». Svečanosti in shodu je prisostvovalo kljub deževnemu vremenu nad 5000 ljudi. Glavni govornik je bil predsednik HSS in KDK dr. Vlado Maček, ki se je v svojem govoru dotaknil tudi žalostnih dogodkov v Narodni skupščini dne 20. junija. Ta čin, ki se je dogodil v Beogradu dne 20. junija in ki, kakor je znano, ni bil delo posameznega človeka, temveč dobro organiziran zločin cele klike, pomeni najvažnejše razpolje v politiki vsega hrvatskega naroda. — Dr. Maček je naglašal, da za hrvatskega naroda in ostalih delov naše države ni mogoče rešiti s kakimi krparijami ali s krizami, temveč s tem, da se do cela preuredi ono, kar je bilo od ujedinenja naprej zgrajeno na slabih podlagah.

Po dr. Mačku so govorili še poslanec dr. Pernar, Ivan Grandja in vdova Marija Radić.

Beograd, 31. decembra. Včerajšnji govor dr. Mačka na shodu HSS v Križevcih je izzval v Beogradu splošno pozornost. Demokrati se zelo boje, da bodo Mačkove izjave pokvarile situacijo, ki se po mnenju demokratov razvija popolnoma v pravcu zahtev KDK.

Rdeči bojevniki proti Hindenburgu

Berlin, 29. decembra. g. Nemškonacionalna deželnozborska frakcija je naslovila danes vprašanje na prusko vladu, da li ji je znano, da so pri manifestacijah Zevele rdečih bojevnikov peli pesem, ki se glasi med drugim: Ko pride Hindenburg na vislice, bo mir v državi. Frakcija vprašuje vladu, da li bo ukrenila vse potrebno, da se taki dogodki ne bodo ponavljali in da ji bo povzročitelji kaznovali.

Drobiž z vseh strani

Washington, 29. decembra. Narodni odbor za pomoč stradalim jejavla, da trpi na severnem Kitajskem na lakoti 15 milijonov ljudi.

Berlin, 29. decembra. Mendarodna letalska zveza je klasificirala «Zeppelinov» polet iz Friedrichshafena v Ameriko uradno za svetovni rekord.

Washington, 29. decembra. Meseca januarja odidejo iz Tientsina ameriški saparji in ameriška pehota. Tamkaj ostane le 1200 ameriških mornarjev.

Tokio, 29. decembra. Vojno ministstvo je odbilo gradbeni načrt velikega zrakoplova, katerega akcijski radij bo znašal 6000 km. Zrakoplov bo lahko vozil s seboj velike množine letalskih bomb.

Rim, 29. decembra. Na pljučnici je umrl papežev hišni zdravnik Amici.

London, 29. decembra. S prvim januarjem pride v promet največje letalo na svetu, ki bo lahko prevažalo 50 potnikov. Obavljalo bo redni potniški promet med Londonom in Parizom.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Ljubljana. Amsterdam 0—22.855, Berlin 13.53 —13.56 (13.545), Bruselj 0—7.9103, Budimpešta 0—9.9142, Carih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9904—8.0204 (8.0054), London 275.63—276.43 (276.03), Newyork 56.71—56.81 (56.71), Pariz 221.35—223.35 (222.35), Praga 168.04—168.84 (168.44), Trst 296.4—298.4 (297.4).
Ljubljana. Celjska 158—0, Ljublj. kreditna 125—0, Praštrediona 920—0, Kreditni zavod 175, Veveč 114—0, Strojne tovarne 80 zaklj., Kranjska industrijska 298—0, Ruše 260—280, Stavbna 50 —0, Sešir 105—0.

Les: Tendencna nespremenjena. Zaključeni: 11 vag. hlodov, 3 vag. desk, 2 vag. drv.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 800.54, Berlin 13.545, Budimpešta 9.9142, Milan 297.40, London 276.03, Newyork 56.71, Pariz 222.35, Praga 168.49, Curih 1095.6.

Efekt: Vojna škoda 436.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.40, London 25.1075, Newyork 518.45, Pariz 20.30, Milan 27.14, Berlin 123.60, Praga 15.375.

Tudi Moste so imenitne - kar tiho bodite

Da ne bo zamere med našimi vrli Moščani, smo se spomnili tudi njih, kakor smo se Trnovčanov, Krakovčanov, Rožnodolcev in Bežigradcev

O vseh koncih in koncih sveta pišejo, poročajo o njihovi zgodovini, slavijo njihove znamenitosti, lepote, se obrezoje ob slabih plati, samo o Mostah molči pero, kakor da bi jih ne bilo. Redkokdaj naletiš v vsakdanji zgodovini na značilno ime tega kraja: k večjemu pred občinskimi volitvami in še tedaj bore malo. Ali pa če kak občinski svetovalec doseže velikanski uspehi, ki n. pr. obstoji v tem, da slavno županstvo prepove avtomobilno vožnjo po ulici, ki dotični svetovalec v njej stanuje, ter nato to vvelože za splošno korist raztrobi sveru v nešteti vrsticah.

Kje so Moste?

Ako jo malmeš po cesti zavodov, to je po Zaloški, proti vzhodu in prekoračiš progo dolenski železnice, si v Mostah ali prav za prav v moščanski občini. Železnica jo loči od mesta tam od predora na Martinovi cesti, pa do mosta za Hribarjev tovarno. Onstran mosta krene meča ob Ljubljani do prišle delavnice, vodi za tem zavodom, obkroži Kodeljevičev grad in polje in hiše do znamenite naselbine čudnih barak, kjer se občina malone dotika Stepanje vasi. Ostale meče so za naše vrstice brez posebnega pomena, ker tvorijo osrčje občine oni kraji, ki se bolj skupaj držijo in mesta tišče.

Jedro tvorijo pač starodavne Moste, ki so dalec čez občino ime, zato pa je doletela žalostna usoda, da kar izginje v občini, ki je ogromno narasla zadnjih par deset let. Dolenska železnica je preklala nekdanji Udmat; starega se je polastilo mesto, Novi udmat pa tvori sedaj moščansko predstava. Med Udmatom in starimi Mostami, ki se pričlanjajo pri Karmelitaricah, je svoje dni podjetni Predovič sezidal znano Predovičovo soto, ki ga za neveljuzni svet nazivlje sedaj samo še Selo, onstran Južne železnice, kjer je bila nekdanj Zelena jama, je poglajno celo gorišče hiš, ki tvorijo čedno vas.

To so torej glavni deli Most; nekaj pol ure oddaljenih vasi, ki tudi spadajo k občini, pustimo kot rečeno, na strani.

Moščanske znamenitosti

Vsak kraj ima svoje posebnosti, znamenitosti itd. Ako pa bi nas kdaj pozval, naj naštetojmo in opišemo moščanske take stvari, moramo odkrito priznati, da bi nas pripravil v nemalo zadrego. Posebnih zgradb, ki jih pritevajo med znamenitostmi ni, parkov ni, izprehajališč ni, sploh ne vemo ničesar omeniti, kar bi utegnili zanimati posetnika. Karmelitarice so se odredile posvetnemu življenju, žrebčarna je bila, bo, pa tovarne; to bi bilo vse, poleg Kodeljevega gradu in Mladinskega doma, kar bi se dalo količkaj omenjati. Bil je pač nekdo Kodeljevičev park, več in manj dostopen občinstvu, pa železnica in čas sta vsemu naredila skoraj konec; in prevelika praktičnost v komunizmu je naglajala barona, da je zadnje čase dovolil samo en prehod preko svojega posestva.

Posebnih posebnosti Moste torej ne nudi. A vžle temu imajo svoje zanimivosti in znamenitosti.

Moščanske ceste in ulice

Ako prideš iz mesta — pa kaj iz mesta, tam je dovolj ulic, ki zaslužijo to ime — tudi če prideš iz Šiške ali celo iz Rožne doline in magari z Barja v Moste, si zares prijetno iznenaden. Mar naj te res povsod v oči bodejo vse tiste tako zvane moderne novotarje, kakor da bi človek ne mogel obstojati brez njih? Kaj še! Moste ti takoj ob prihodu iz mesta nudijo lepo porčijo pristne domače kmetske idiličnosti.

Prehod čez železnico so pravcarita ozka vrata. Na eni strani jih varuje železničar, ki trdo se drže uradnih predpisov o zapiranju pregrade rad posluša, kako čakačji šale zbija. Na drugi strani pa z budnimi očmi čuvajo mitničarji, ki se narobe drže vojnega gesla o prednjih stražah. Te so imele nalogo, da ne puste nikogar ven in vse noter; mitničarji pa puščajo ven vse, noter pa ne vseh tako meni nič tebi nič. In ako železničar ne zapre vrat, jih pa mitničarji zamašijo.

In ko narediš prvi korak v Moste, evo tin oide idili! Jata kokiši in gosi ti šviga pred nogami, priključijo gospodinj, ki jim s tako pristno ljubezno matreščino piče, da ti nehoti solza kane po licu. Iznenada prileti še pujs, ki leta okoli in skrbi, da je idila popolna.

Mestni del Zaloške ceste je pač kakor ulice v mestu. Moščanski podaljšek je malce drugačen. V mestu zabavlja čez blato. V Mostah ga uprav uživajo. Vozovi dvigajo oblake prahu, da ne vidiš par korakov daleč in da kmalu izgledaš kot mokar. Po obkrajnem, pešcem namenjenem delu ceste lahko vidiš vse, kar je na koleših. Ob deževju dere voda v vletok vse vprek, da se moramo čuditi, da si Moščani niso za take prilike omislili čolnov ali drugih prevozil kakor na Barju. Tisto, kar naj je občestni ljudnik, je grčavo od kameanja in oprezno moraš stopati, da si ne izpahneš noge.

Podobna slika se ponavlja, vsepovsod, kamor kreneš, le glavna ulica Predovičevega sela se hoče ponižno ličiti mestnim.

In Moščani so zadovoljni; vsaj tako si mora človek misliti, zakaj ukrene se nič.

Elektrika

Če imajo elektriko že povsod drugod, kako to da bi je še Moste ne imele? In naredili so elektriko, korajžno so seveda postavili lastno elektrarno. In s ponosom zatrjujejo Moščani, da je pristno moščanska, kot vse drugo. Taka namreč: ki je malce drugačna od drugih modernih elektrik. Drugod po svetu merijo moč električnih svetilk in luči po številu sveč; to se pravi,

da ta in ta električna luč sveti s svetlobo toliko in toliko sveč. V Mostah za take modernosti ne marajo. Prirojili so nermenje električne svetlobe po svoje. Svojo električno luč merijo narobe in pravijo, da sveti ena sveča za dvajset njihovih električnih svetilk in ena petrolejka za petdeset. Tako ni čuda, da so do grla zadovoljni z njo in robantijo nad tistimi časi, ko jim njihova elektrika nagaja ali celo odpove (kar se prav pogosto pripeti) in ko morajo takrat seči po svečah in petrolejkah. Samoposbi se razume, da je tudi vsa napeljava pristno moščanska; to se pravi, da taka kot nikjer drugod na božjem svetu. Zavoljo tega so tudi ponosni na njo in vsakomur v brk vržejo, da je njihova elektrika cenejša, veliko cenejša kot povsod drugje, kjer jo tudi imajo.

Sola sredi občine

Enaka pravica za vse, je geslo Moščanov. Četudi godrnjavi zabavljajo, da samo takrat kadar jim kaže. Tiste čase, ko občina še ni bila tako velika, kakor dandanes (kar pa ni posebno dolgo tega in se še mlači svet spominja) je bilo treba postaviti solo. In moške so, držče se lepega gesla, šli in rekli: zakaj bi en solar imel dalejš pot do sole kot drugi. Moste bodo ostale Moste kakor ob začetku sveta, rastle itak ne bodo, saj imajo v mestu še za več Most nezazidanega sveta. In izračunali so geometrično središče občine, ki leži daleč na polju, daleč proč od vsake vasi, in baš tam so postavili solo. Kmalu se je sicer pokazalo, da ni bilo prav, ker so se tako vestno držali sicer postopenega gesla; ampak solo so le zidali, čeprav je bilo zdajci treba zidati novo, vse, vse večjo.

Imena ulic in hišne številke

Tudi največjemu prijatelju ne bi človek rad privoščil te lahkoše, s katero se po Mostah orijentiraš, najdeš ulico in hišno številko. Vse to ni sicer urejeno kot drugod, tudi ni tako lahko in imenitno kakor pravijo, da je v Ameriki, ampak vendar je urejeno in sicer skrbno in obenem preprosto in enostavno. Hiše imajo številke po vrsti; ne sicer po tisti vrsti, v kateri stojijo, kakor imajo tako nerodno in nesmetno drugod po svetu, ampak po tisti vrsti kakor se zidajo. Ako zgradiš danes hišo na enem koncu dela občine, dobi hiša številko, katere še nima nobena druga hiša, in če zgradiš jutri drugo hišo na drugem koncu, dobi hiša naslednjo številko. To je na moč praktično, kar tako vsak človek ve, v katerem redu so hiše zrasle. Ker obstoji občina iz več delov, kakor smo izpočetka omenili, je vsa stvar zopet tako urejena, da ima včasih vsak tak del svoje številke, tako da je n. pr. več števil 7, včasih pa imajo zopet vsi deli skupaj po eno samo številko. Tako številjenje je tudi zavolj tega tako praktično, ker so pri tem imena ulic nepotrebna. Kadar zgradiš hišo, namaljš gori številko, kar je neizmerno cenejša kakor tiste tablice po mestu, kjer je poleg številke še ulica napisana.

Princ Karneval je na pragu

Ni ga še, a kmalu bo tu. — Uvertura v njegovo sezono bo nocoj, ko se bo mlado in staro sukalo po parketih

Staro leto 1928 je pri kraju. Karneval, princ zimске radosti in veselja, je pred durmi. Kratek e sicer letos in ne obeta mnogo, zakaj našim občanom očetom je trn v peti. Letos so mu navallili takse in davke, da si siromak skoraj ne upa na plan.

Ampak ga vseeno ne uženejo. Ej, Ljubljanci ga sprejemo in počaste tako, kakor se spodobi, kajti Ljubljana ni dolga vas, še manj pa Rovte ali Horjul, kjer lahko oblastni očetje pasujejo po mili volji in kolikor jim drago. O, še živi princ Karneval in še jo bo zagodel! Niso se zaman trudili naši koreografi ter vpleli Ljubljancem Terpsihorino umetnost v — nože. Ne v glavo, kakor bi kdo pričakoval. In tudi se niso zastoj napihavali vso sezono Nagodetovi, Sokolovi, Svarovi, Merkurjevi in Cvirnovi džezbendi. Ni si zastoj mladina brusila pet in ni si zaman vso sezono sukalo po povsosenih parketih. In mislite, da je starejša generacija kar za šalo hodila k Jenku, Kosičku ali Troštu v vas? Kaj še!

To vse zato, da bo proslavila prihod prince Karnevala. Z odprtimi rokami ga sprejemo. Naša mladina, ki se je vso zim vnelo pripravljala in pridno sukala in ki se ji zdi, da je vsa plesna teorija veliko lažja, nego logaritmi ali francoska slovница, že kar mrzlično pričakuje prvega dne, ko se lahko postavi in pokaže javno, ko dokaže, da je že zrela za parket. Saj ne tiči vsa umetnost samo v plesu. Nastop, eleganca, nepriljeni in vendar distingvirani ton v obvevanju — vse to tudi spada v plesno dvorano. In priznati je treba, da se znajo mlade dame kretati, da je veselje in da so fantje, ki sicer še drasio šolsko klop, v plesni dvorani pravi salonski junaki. Galantni so, zabavni, duhoviti, šegavi in sploh kavalirji od nog do glave.

Dekleta so šarmantna, malce poredna, vendar obvladajo vsa pravila bon tona in plesne etikete. O, morda še bolje nego Hugogove ali Lamartinove verzje ali zlate nauke Jean Jack Rousseauja. Kaj hočete, tudi mladina gre z duhom časa in zdi se ji, da je življenje najbrž tudi važno, če poleg francoske ali slovenske slovnice obvlada vse plesne kreacije in če je tudi na parketu doma.

Kaj bomo in koliko časa bomo letos plesali, to že itak veste. Twist ne obist, kakor

Druge zanimivosti

To bi bile le nekatere glavne zanimivosti, ki jih pa je v resnici še vse več. In poleg tega še manjših. Znamenitostim se n. pr. nekateri prištevajo letos izkopani kanal, Godrnjači in zabavljači, ki jih nikjer tudi v Mostah ne manjka, očita, da ga je župan dal graditi samo za svojo hišo. To je neresnica in grdo natolcevanje; zakaj prvi sega kanal 5 m dalje, drugi se vanj steka polovica vode iz glavne ulice Predovičevega sela, int retjijo vsa voda, ki priteče po položnem klanecu.

Med znamenitostmi vrivajo nekateri tudi občinsko pisarno, češ, da je pravi pravcati unikum, kot vse ostalo v Mostah. Dalje, ako si kdo lasti zasluže za občino, ki pa so — ako jih malo pobliže pogledaš — v resnici zgolj kočček dolžnosti, ki se je morala izvršiti. In še marsikaj podobnega. Ker pa so te stvari že bolj političnega značaja, naš spis pa poučno zabavnega, se ne moremo spuščati v to, kar spada v bolj primerno čase n. pr. ob volitvah.

Sicer pa tudi ne smemo preveč naštevati teh moščanskih znamenitosti. Že itak ponosni Moščani bi se navsezadnje preveč prevzeli in bi se znalo kaj lahko zgoditi. Da di poleg dosedanjih nalašč še kaj novih skovali. Po vsem tem, kakor stvari stoji in kakor navedeni primeri kažejo, je kaj takega presneto mogoče.

A vžle temu še dve, tri o Mostah. Sicer bi čitatelji imeli napačno sliko o tej občini, ki je po zatrevanju političnih prerokov na tem, da bo priključena mestu, kakor hitro sedaj župan ne bo mogel biti več ne župan ne gerent. Moščani so namreč od prvega do zadnjega globoko prepričani v svojem srcu, da Moste brez njeza ne morejo živeti. Ko bi v resnici tako daleč prišlo, da ne bi mogli imeti ljubljenskega župana, potem pravijo, naj se zgodi božja volja in Moščani postanejo meščani Ljubljanski.

Moščani

Se nekaj moramo napisati. Morda — toda samo morda — bi kdo dobil napačen pojem o Moščanih po tem, kar smo omenili o njihovih znamenitostih. Ampak je skoraj nemogoče, zakaj kdor razume, razume. Moščani so dobri, prijazni, pametni ljudje, dasi je le malo pristnih domačinov. Gospode v Mostah ni; delavce nekaj kmetov, nižji srednji sloj. Tudi bogatinov ni. Tem okolnostim je primerno življenje. Društveno gibanje kakor drugod, veseljačenja kakor drugod, ljubavni dogodki enako, in enako domaći in drugi prepri in vse take in enake stvari, ki tvorijo življenje. Seveda tudi na moč politizirajo; kako bi tudi ne saj imajo doma skoraj več povoda kot drugje. Nikdo jim ne more očitati, da bi bili prirejali veselice in se rajši zabavali kol po drugih krajih. Dasi imajo v marsikaterem teh pogledov svoje posebnosti, o katerih več o priklji.

Prijazne so Moste; zavoljo tega zaslužijo, da nekoliko bolj zaslove.

Kje se Ljubljanci naira je zbirajo

Najbolj priljubljeno shajališče je zadnje čase Krapeževa klet. — Poleg Zvezde tri največje ljubljanske kavarne.

Ko sem jaz še mali bil je res lišno blo, kolca sem po hiš potaka, varva mačkico, Tralala, tralala, lišno biti je doma.

V Krapeževi kleti

Sobotni ali nedeljski večer. V Krapeževi kleti je živahno. Omizja so polna, zbrana je mešana ljubljanska družba. Na mizah stoji steklenice izvrstnega in ne predragega silvanca, v kleti je navadno zakajeno, da komaj vidiš sosedov nos.

Skozi oblake tobačnega dima se oglasi Cvirnov saksofon. Res vražji deček je ta Cvirn. Tako črne ciganske oči ima, zapeljivo se ozira po dekletih, ki se jim ob njegovem pogledu kar taja srce, a še bolj so navdušena, kadar se oglašijo mehke in nežne melodije njegove vijoline, ali pa kadar Cvirn pomoli svoj saksofon, vulgo »fajfo« v usta in ko skozi vse šunder v kleti udarijo akordi najnovejšega šlagerja: Heat war ich bei der Frida und Morgen komm ich wieder...

Tak je Cvirn in pridno mu sekundira pavalasi Cvetko, ki ga spremlja na klavir. Tako soglašata v taktu, da ju je kar veselo poslušati. Cvetko je bolj resen in miren in tudi se ne ozira po dekletih. On že ve, zakaj...

»Auf biks!« se oglašuje France, ki je »der dritte im Bunde!« In že se iztegnejo njegove roke z akrobatsko hitrostjo in spretnostjo nad džezbendom. Na bobne in rene, tolkalke, piščalke, trobente in pihala — vse vprek se razume preklicani France. Kakor stela švigajo njegove roke po bobnih, zdaj poje na trobento, zdaj pretresljivo zatuli, rezek pisk je za spremembo repertoarja, čuje se zanosni njegov krik »auf biks«, z nogami si bje takt na boben, naglo seže po spletni železni metelci, s katero drsi preko bobna, zdaj navija raglo ali pa zapoje razposajeno pesem.

Tak je France. Na glavi mu čepi štajerski klobuček, ki je pa tako majhen, da mu zakrije jedva dvajset las. Zato ga ima pritrjenega na elastični vrvi, a zadaj na klobučku je privezano velikansko kurje pero. Za slovesno prilike si France natakne tudi majhen cilindriček na glavo. Tak je ta trio, ki je v groteski neprekosljiv, ki pa lepo harmonira in zdi se, da bi bila pokvarjena vsa idila, če bi se kdaj ločili. Če je človek slabe volje, je pač najbolje, da jo mahne v Krapežovo klet. Veseli trio ga že spravi v dobro voljo, kajti France pozna vse šlagerje, domače in tuje, dobre in slabe, fletne in okrogle, pikantne in zbadljive. Zapoje vam pesem o kiščarju, o Holenci, ki je kazala zapeljive nočice, o falotu, ki ga pokopavajo in zapoje ter zjoka se tako ginljivo, da vas kar presune.

Tako je življenje v kleti. Pisano in bujno, pravcati kaos, pa vendar vse v najlepši harmoniji. Zato ni čuda, da je klet g. Krapeža najpriljubljenejšo shajališče vseh Ljubljancev, ki se hočejo zabavati, ki se radi naslajajo ob zvokih Cvirnovega džezbenda in ki radi pokušajo sladko Krapežovo kapljico, ne glede na vse one kulinarične dobrote, ki vam jih nudi njegova kuhinja. Vsak večer je v kleti živahno, vsak večer muzicira Cvirnov džezbend, vendar sta sobota in nedelja, ko si Ljubljanci privoščijo takozvani »šusterausgang«, najmikavnejša in najzabavnejša. Takrat strese France ves svoj neizčrpn repertoar in zdi se kot

ui dovtime in šlagerje stresal iz rokava. Kdor se ni bil tam, naj se požuri, zakaj po novem letu utegnejo zopet naviti oblastne takse.

V kavarni Emona

Spravljena je v največjem ljubljanskem nebotičniku, v poslopju palače »Ljubljanske kreditne banke«. Zgrajena je povsem moderno in je radi svoje elegancije izključno zbirališče ljubljanske elite, vendar jo tudi tuji zelo radi posejajo, ker jim ugaja. Arhitektonsko in po svoji legi je sredi mesia Emona nedvomno naša najbolj reprezentativna kavarna. Dasi tja zahaja vsa ljubljanska aristokracija, je vendar življenje v nji nepriljeno in domače, uprav demokratično. Vsak hip najdeš v nji polno gostov, a zvečer, ko udari odlični kapelnik g. Pörtl na svojo taktirko, je kavarana nabit polna in ko se izprazni kinematografi ter gledališča, skoro ni mogoče dobiti prostora.

Salonski orkester daje kavarni izrazit velemestni značaj. Saj vam zaigra kar hočete, najnovejša in najmodernejša ali klasično opero, Lisztovo razpadajo, Verdijevega Rigoletta ali pa Valencio, odnosno šlager, ki je pač v modi in popularen. Zato ni čuda, da glasbo ljubeca publika rada posluša prijetno godbo Pörtlrovega orkestra.

Kavarno vodi že od njenega obstoja g. Jan Fiala, znani in ugledni ljubljanski restavrat. Postrežba je res vzorna, vse, kar servirajo, je dobro in okusno, a za razvedrilo so na razpolago domači in inozastri listi, revije in drugo izbrano čtivo. Skoraj patrijarhalna osebnost je plačilni gospod Jaka, ki je znan tudi kot spreten Nimrod. Ampak ni nedeljski lovec, ker hodi vedno le ob ponedeljskih na lov.

V prvem nadstropju so igralnice, in damski salon. Lani je zelo pripraven in primeren za zborovanja, seje in sestanke.

Kavarna Evropa

Po svoji notranjosti in legi je kavarna Evropa nekoliko podobna Emoni. Izredno visoka je in leži ob Dunajski ter Gosposvetski cesti, a sredi je lepa steklena dvorana. Evropa je tipična meščanska kavarna. Ljubljanski purgari so tam stalni gosti, je pa tudi shajališče kvartopircov, biljardistov, ping - pongistov in raznih drugih »vislov«. V Evropi je tudi sedež »Ilirije«, tam se vrše razne sportske konference, tam se vnaajo strastne debate, če je gol padel iz »sajasa« ali če ga je sodnik »podrukal«. Vse to se zve in vidi v Evropi in tam sportna Ljubljana ob nedelejah in praznikih lahko tudi takoj zve sportske rezultate. V sportnem pogledu je torej kavarna Evropa nekaka mala radio - oddajna postaja. V igralnici igrajo na žive in mrtve remi, »eins«, »einundwanzig«, »snops« in »marjaš«, a v modi je tudi domino in šah.

Kavarna »Evropa«, ki jo vodi g. Anton Tonec, ima svoje stalne goste. Nekateri pridejo radi biljarda, drugi radi domin, tretji na turško kavo, največ jih pa menda pride čitat liste in revije, s katerimi je bogato založena.

Narodna kavarna

Ker smo že pri kavarnah in ker smo kavarno Zvezdo in njene »tipe« že lani obrali, se ustavimo malo še pri gospodu Carlu. Lani je dal svojo kavarno renovirati in sedaj je to eden najlepših in najmodernejših lokalov, dasi je v svojem stilu nekoliko zastarel, kar je pač umljivo, če pomislimo, da je to ena najstarejših ljubljanskih kavar.

Rakarjev Tonček je dobil nov klobuk

Litija, na Silvestrovo.

Tu se vidi, kaj pomaga dandanes, če zagrabi za kako stvar časopisje! Takoj naredi — red!

Red mora biti vsepovsod, in vsaka stvar na svojem mestu, na majhni glavici Rakarjevega Tončka iz Litije pa — klobuk. Kaj, njega, Rakarjevega ne poznati še vsi? Tega možica, ki nima niti metra od tal, star je komaj šest let pa so ga bile polne že vse naše novine, prišel je med svet tudi naslikan, in je na ljubljanskem jesenskem vseletju zagodel na svojo malo harmoniko tako imenitno, da so prišle njegove štimce po radiu, v vsemir — sam pa do dragocenega darila in odličnega mesta v harmonikarskem alfabetu...

Ej, vidite! Zdi se vam pa že dani! In se gotovo še spominjate njegove žalostne storije s klobukom, kako je prišel pobič obenj.

Neki »pohujšani« graški fantič, Boris, Tončkov sohelec in pajdaš — je prišel v »nepravu« družbo. Saj res ni za otroke tisti ljubljanski kvartet Matičarjev, ki ga vodi nadsvetnik g. Skalar, če zmešalo s svojimi komadi podeželsko deco. In so malega nedolžnega Borisa tudi...

Odkar je slišal on Vasovalec: »Saj je z mosta, v vodo sem klobuk zagnal...« je bil fant ves strapan, in so se ob prvi priložnosti pokazale škodljive posledice takih le turnej.

Boris je zagrabil, ko sta šla s Tončkom v solo in sta bila ravno sredi mosta, za Tončkov klobuk s krivici... in ga je v velikem loku treščil preko mostne ograje, da je padel v skakajoče savske valove, ki so ga odnesli seboj mimo Ponovič. Save in dalje, dalje... proti Beogradu...

Od tam ga pa seveda ni bilo več nazaj in ga menda tudi ne bo. Kar Beograd dobi, to dobro drži...

Zaradi tiste nesrečne prigode sredi mosta so se vršile razne »špčarije«, poizvedbe, sodbe in karanja in vse drugo: Tonček pa kljub vsemu ni imel klobuka.

Kdor pa je pogledal vsej zaviti storiji prav do dna, je videl, da so glavni krivci,

da hodi Tonček razoglav po svetu, oni štirje ljubljanski gospodje člani Matičnega kvarteta. Gg. Skalar, Pečenko, Pelan in Završan so speljali malega hudodelca Borisa s poštene ceste, koder je hodil doslej na kazneno življensko pot, na katero je zašel po njihovem koncertu.

In tako, čisto juriščno resnično je zapisal tudi »Slovenski Narod« in bi se udaril za svojo natisnjeno besedo tudi na pečate, če bi trebalo.

Pa je prav, da je napisal »Slovenski Narod« tako. Kvartetovcem, ki so peli na onem usodnem koncertu tako iz duše, je le gla naša kara zaradi Tončkove nezdote tudi v dušo, in se je jih je prišla naša, sicer na pol izgovorjena želja. Kakor so segli s svojo pesmijo vsem v srce, tako je segla Tončkova nesreča tudi v njihovo srce, da se jim je omeščalo in je sedel kvartet, da je napisal v Litijo na naslov dopisnika »Slovenskega Naroda« skesano pismo in so ga prosili, naj uredi vso neveselno zadevo z neprijetnimi posledicami tako, da bo za vse prav.

»Prosim Vas, kupite našemu tovarišu Tončku nov klobuk s krivici, da ne bo zamere, in ne bo prenašal fante svoje brhne glavičice ob taki zimi boste okroz. V prihodnje pa prosimo, objavite, da ne odgovarjamo več za posledice, ki bi nastale zaradi naših koncertov.«

Tako se je glasilo pismo. Pa se je zgodilo po njih volji in je sedaj vsa dogodivščina pobotana Fantek Tonček je dobil pri trgovcu g. Dermotu v Litiji nov klobuk s krivici, gospodje iz Ljubljane so prejeli za klobuk račun s položnico. Dermotova trgovina pa že tudi obvestilo, da je denar na gošni.

Zdaj so pa menda vsi trije zadovoljni.

Tonček pa ima maniro, in bi se prav rad pismeno zahvalil dobrosrčnim ljubljanskim gospodom za lepo darilo. Pa kaj, ko fante še ni pismen, in ne pozna še vseh skrivnosti učene pisarje. Zato fim kar tem potom sporoča: »Hvala lepa!«

Ko pa pride gospod Kvartet iz Ljubljane na zopetni koncert v Litijo, pa se mu bo spoštljivo odkril z novim klobukom in bo rekel vsem: stric, kakor zna le on, mali harmonikar Tonček.

Novoletni pogovor z gospodom Satirjem

Gospodu Satirju predejo slabi časi. Zameril se je že večini slovenskega naroda, zapustili so ga slovenski literati in tudi drugi javni delavci se ogibajo njegove družbe, razen slovenskih politikov, ki tu pa tam poiščejo njegovo družbo. To se pa zgodi le redko in brez koristi, kajti slovenski politiki so zavrgli Satirjevo prijateljstvo in ravnanje z njim le še kakor svinja z mehkom. In vse zato, ker sta se jim pridružila Satirjeva največja sovražnika, gospod Demagog in gospod Sofist. Gospa Dogma in gospa Solastika se družita z enim delom slovenskih politikov že od kar plodonosno in zvečičavno delujejo v šentflorijski dolini. Ker sta gospa že stari in nič več lepi in zapeljivi, se je ta del slovenskih politikov oddaljil, da stopi v ljubavno razmerje z gospo Korupcijo, ki prebiva sicer stalno v Beogradu in je stalen in časten gost radikalne stranke. Zato se je bati, da pride gospa tudi v Slovenijo, ko se je izkazalo, da je zveza z radikali najboljša. Če ne za stalno, vsaj do drugih volitev bi prišla gospa Korupcija na odh v lepo Slovenijo.

Gospodu Satirju predejo torej slabi časi. In skoraj bi bil osamljen in zapuščen, če bi mu ne ostal zvest naš urednik, ki je že v preteklem letu marsikaj priobčal kak Satirjev članek in poslušal njegove nasvete ter ga obiskal tudi pred novim letom. Priobčujemo razgovor našega urednika z gospodom Satirjem o vseh aktualnih in zanimivih vprašanjih, ki se nas tičejo. Hkratu opozarjamo vso slovensko javnost, da postane gospod Satir naš stalni sodružnik z novim letom. Predvsem v Palestino in v Ameriko, kjer ima že »Slovenec« svoje stalne in posebne poročevalce in dopisnike. To pa zato, da bi tudi naš list kolikor mogoče aktualne in mnogostanske ter zanimive vsebine.

— Gospod Satir, kako sodite o slovenskih političnih strankah in njih stebrih in ali se vam ne zdi, da je v Sloveniji premalo strank?

— Gospod urednik, preden vam odgovorim na to vprašanje, se mi zdi potrebno opozoriti vas, da se ne zanimam preveč za stranke, ki so v opoziciji. Stranka v opoziciji me ne zanima. Za stranko v opoziciji velja, da noče ministrskih stolčkov, ampak ji je do ideje in programa, vse dotle, dokler ne sede na ministrski stolček. V tem hipu pa sta seveda ideja in program samo v breme, kajti stranka se potem ne utegne več ukvarjati s tako navlaklo in šaro, kakor sta ideja in program. Reševati mora državo in državne fonde. Sploh ima država prečudno lastnost, da zbolji in je v nevarnosti ravno takrat, ko se menijo gospodje na ministrskih stolčkih. Čim bolj se opozicija bliža stolčkom in koritom, tem bolj spoznava, v kakšni nevarnosti je država. Z odpravo ministrskih stolčkov bi propadla najbrž tudi država, kajti nihče ne bi videl, da je v nevarnosti in nihče ne bi prihitel in jo reševal s fondi in koriti. Stranke v opoziciji torej niso zanimive, ker niso zanimivi njih programi in ideali, ker klerikalci te ne vprašajo če si Antikrist, če vstopiš v njih stranko, ki se ravno v tej točki kaže razločujoče od programa demokratske stranke, ki tce zopet ne vpraša, če si framacem, ko vstopiš v stranko. In tudi kmetijem je vseeno, če si kmetavz ali ne in tudi socialiste ne zanima, če pristaneš na geslo: Kar je tvoje je moje, kar je moje pa te nič ne briga.

Bolj me zanimajo stranke v vladi, kakor pritiče to lepo ime klerikalni stranki v Sloveniji. Dr. Korošec, stebel klerikalne stranke in največji Slovenec, se nikakor ne more oddolžiti, da bi zapustil svoje prijatelje radikale in prepustil krmilo državne barke drugemu. Kajti prešinilo ga je spoznanje, da je država v nevarnosti in da jo je treba rešiti. Isto spoznanje je prešinilo že 10 let

pred Korošcem sedanje opozicionale, toda bili so tako neprevdini, da so pozabili kričati, da je država v nevarnosti in zato so morali v opozicijo.

Uspehov politike dr. Korošca ni treba posebno omenjati, kajti ležijo tako rekoč na dlani slehernega Slovenca. Če že ne leže na dlani, leže na gotovo na ramah in plečih vseh Slovencev. Včasih jih občutimo tudi na zadnji plati, posebno v Zagrebu, kjer so vedno pripravljene, da zbatinajo Slovence, ker vidijo v vsakem in atom dr. Korošca. In kakšna škoda, da se ni posrečilo uničiti in v prah zdrobiti tako zvanega naprednega tiska, ki je tako globoko razžalil največjega Slovenca. Mahničar nam Slovencev manjka, je šel glas po slovenski deželi. Mahničar in mladeža škofa, ki bi kupil Narodno tiskarno z novim rotacijskim strojem in vsem osebjem in bi vse skupaj svečano zalagal na orlovskem stadionu. Ljubljanski radio bi pa prenesel v sleherni slovenski hišo šklepetanje in cvrčenje in javkanje brezbožnikov na grmadi. Vse bi bilo rešeno, država, slovenski narod bi zopet našel milost pri bogu in pri papežu in morala doline šentflorijske bi se dvignila.

Tako je pa vse skupaj padlo v vodo. Zdi se, da bi se samo z amputacijo knaflejeve ulice dalo še rešiti Slovenec. V to svrhu bi »Slovenec«, kakor sem zvedel nedavno, povečal svojo rubriko »Več luči«. To se mi zdi pametno in umestno. V to svrhu se bo sezidalo tudi še nekaj cerkva z radio-aparatom in gramofonom.

Kar se tiče števila strank pri nas, vam morem, gospod urednik, le reči, da jih je premalo. Slovenci bi rabili vsaj še tri stranke. V eni bi se združili oni, ki so proti SDS, pa ne marajo klerikalcev, v drugi vsi, ki so proti SLS in ne marajo demokratov, v tretji bi bil pa cvet slovenskega naroda, ki je načelno proti strankarstvu v stranki, ki bi vodil torej nestransko strankarstvo ali kakor ta cvet sam pravi, objektivno strankarstvo.

— Gospod Satir, kako se vam zdi slovenski časopisje?

— Tudi vsi slovenski časopisi me ne zanimajo, gospod urednik. Svojo pozornost sem posvetil le »Jutru«, »Slovencu« in tudi »Slov. Narodu«. Takoj pa moram ugotoviti, da se slovensko časopisje ne razvija normalno. »Slovenec« se oddaljuje stalno od svetih resnic in od božjega razodetja, to pa samo zato, ker »Jutra« nikakor noče približati edinemu viru resnice in pravice. »Jutra« je krivo, da je »Slovenec« prisiljen kreniti na stranpoti; če bi »Jutra« ne bilo, bi bil »Slovenec« še ohranil vse kreposti in vrline časopisa, ki ga sme brati pošten kristjan. Anomalija v razvoju slovenskega časopisja je torej jasna. In bogve, kam bo to peljalo. O senzacijskih »Slov. Naroda« sploh ne govorim. To presega že vse meje. Kajti katastrofa bo neizbežna; zdi se celo, da preti »Slovencu« še večja nevarnost od »Slov. Naroda« nego od »Jutra«. Pomislite, gospod urednik, kako bo padlo slovensko časopisje in s tem vsa slovenska kultura, če bi »Narod« prisilil »Slovenca«, da ga začne posnemati po obliki in po vsebini. Kvaren vpliv tako zvanega naprednega časopisja je torej viden in očiten.

— Gospod Satir, ali se vam ne zdi, da je slovenska umetnost edina svetla točka na vsem, kar je črna med Slovenci?

— Potrditi vam moram, gospod urednik. Slovenska umetnost je res edina svetla točka in če bi je ne bilo, bi se iz Slovenije svetlikali po državi in v tujnino edino beli ovratniki vseh črno oblečenih Slovencev. Zahvalimo torej stvarnika, da nam je dal tudi umetnike.

Omerim naj na primere Narodno galerijo, ki je pod svojo streho. Ko bodo umetnine sortirane, to se pravi, ko bodo slavnostno sežgali vse umetnine, ki kažejo svojo goloto na prav nesramen

način, in ko bodo onim, ki jih sicer še prenese pošten Slovenec, če zatisne eno oko, prilepili figova peresa, bo Narodna galerija res postala kulturna institucija za ves narod. Upati je, da se to zgodi v doglenem času; opozorim naj vas v zvezi s tem na kvaren vpliv golote slovenskih umetnin po prevratu na razstavi v Parizu. Ljubljanski škof je bil sam priča, kako so razstavljene slovenske umetnine s svojo prekomerno goloto slabo vplivale na državniške vse narodov, ki so se zbrali za mirovno konferenco tedaj v Parizu. Posledica je bila, da smo izgubili Koroško. Sam gospod škof so bili priča. Drugače so pa Slovenci napravili tedaj na vse najboljše vtis.

Naš teater je na najboljši poti. Ne vem, zakaj se še ni sestavil odbor, ki bi organiziral turnejo našega teatra po vsem svetu s »Pasijonom«, kjer smo videli, kaj nam prav za prav leži in kje smo mojstri. S »Pasijonom« bi vsaj demoma poravnali, kar smo v inozemstvu zagrešili z goloto. To je bila tudi najboljše in najbolj obiskana vpriporitev v preteklem letu.

Naša glasba se ne more razviti, ker imamo premalo orglarjev-umetnikov in premalo cerkva z modernimi orglami. Popolnoma nerazumlivo mi je, da naši komponisti niso skoponirali še nobene opere z orkestrom brez violin in drugih takih posvetnih instrumentov, ampak izključno z orglami in harmoniko.

Naše slikarstvo je letos dobilo nove pobude. Zasluga gre Jakcu, ki je prvi v to panogo umetnosti uspešno uveljavil afriške elemente. Jakopič je poslikal več mestne hiše na Ahacleviji cesti, toda njegova umetnina je ogrožena, ker je ogrožena koalicija na magistratu. Upati pa je, da bodočji mestni komisar ne bo dal preslikati Jakopičeve malarije z modro barvo in z zlatimi zvezdicami, kar bi bilo najprimernejše ozadje za kip kakega svetnika, ki bi se vzdiral v desno steno veže.

Vse slovensko upanje bo pa izpolnjevano, kakor izgleda, v slovenskem kiparstvu. Malo je manjkalo, da nismo dobili celozanega spomenika kralja Petra. Celo denarja je že bilo nabranega in obljubljenega precej in če bi Ljubljana premožala primeren prostor, bi spomenik bil danes že ponos vseh Slovencev. Pa kaj, ko nimamo primernege prostora!

Slovenska literatura je letos slabo uspevala, ker jo je izpodrinil zagrebški »Sund«. Sedaj, ko imamo odbor proti »Sundu«, bo konec krize slovenske knjige in literature. Slovenski literati bodo zopet lahko mirno delali in »Sund« jim ne uo več jemal inspiracije. Tudi sicer se zdi, da pridejo za naše literature boljši časi, ko so iznašli sredstvo za tajno odvajanje pijanstva. Bajle učinkuje sredstvo že v 4 tednih. Krizi slovenske knjige bo torej neizbežno sledila kriza slovenskih gostiln.

— Gospod Satir, kaj menite o emancipaciji slovenskega ženstva?

Slovensko ženstvo se je res začelo emancipirati, ko je neki nemški profesor natančno preiskal možgane obeh spolov in ugotovil, da ni razlike med obeh in zato tudi ne povoda in vzroka, da bi ženske ostale samo ženske. S primerno obleko se dajo tudi druge izraziti ženske lastnosti prikriti. Emancipacija slovenskega ženstva slovenski moški svet še posebno pozdravlja, kajti ženstvo si bo kmalu samo služilo vsakdanji kruh in moški svet bo tako razbremenjen. Tudi klanjati, odstopati boljše prostore in igrati kavalirja ne bo več treba. Emancipirano ženstvo smatra vse to za poniževalno in hlapensko.

Največ koristi bo pa na narod imel od ženske voline pravice. Zmešnjave in zablode v slovenski politiki bodo s tem odstranjene in vse pojde dobro. Spodobi se in skrajni čas je, da dobimo za največjim Slovincem še največjo Slovenko v politiki.

bilo še tako svetlo, da se je videla vsaka kretanja.

Treba se je bilo požuriti, dokler ne posije izza oblakov luna. Vane je dajal voljakom zadnja povelja. Potem je vzel vedro in se napolnil k vodnjaku.

Napravil je nekaj korakov in naenkrat se je ustavil. Kaj je bilo to?

Visoka, vitka postava je stopila iz stražnice in se bližala urnih korakov k vodnjaku. Vane je obstal kakor vkopan. Na dvorišču je vladala grobna tišina. Zdelo se je, da tudi sovražnik ne vidi, kaj se godi pri vodnjaku. Tedaj je postava v plašču dvignila roke, da bi opozorila sovražnika nase. Videč to neprevdnost se je Vane hitro zavedel in planil k vodnjaku.

Toda bilo je že prepozno. Zadel je topovskij strel, postava se je zgrudila kraj vodnjaka in pri nji je nastala v zemlji globoka jama. Vane je dvignil svojo rešiteljico in jo odnesel.

Vojaški so srečno načrpali vode za posadko in ranjence. Vsi so bili za en dan preskrbljeni z vodo.

Minila je noč. Drugi dan popoldne se je začelo v daljavi zamočilo bobnenje. Na nasprotnem hribu je nenadoma vse oživel, začul se je peket konjskih kopit in zemlja je zadonela pod bežimi vojniki. Komaj je posadka spoznala, kaj to pomeni, že je zaoril izza trdnjaviških zidov radostni, zmagozavni klic stoterih grl: Hurra!

Prisla je težko pričakovana pomoč.

Bogata smrtna žetev v starem letu

Mnogo jih je sprejela zemlja tudi v starem letu v svoje naročje. Kronološki pregled smrti onih, čijih imena so bila javnosti znana.

Tudi v letu 1928. je imela smrt pri nas izredno bogato žetev. Iz naše sredce je iztrgala premnogo znancev in prijateljev, ljudi vseh stanov in poklicev, pobrala je mnogo odličnih žena in moži, javnih delavcev in intelektualcev, ki so se uspešno udejstvovali na kulturnem, gospodarskem in političnem polju. Izguba teh pomeni za nas težak udarec in v vse naše življenje so bile s tem znova zasekane globoke vrzeli. Zdaj, ko stojimo ob zaključku leta, se naših predragih in prerano umrlih pokojnih spominjamo s pijetostjo v srcu. Naj omenimo samo nekatere odlične žene in može, ki so nas v starem letu za vedno zapustili.

Dne 10. januarja je v Ljubljani nenadoma preminul odlični zdravnik dr. Demeter Bleiweis, šefzdravnik OUZD.

Dne 16. januarja je legel v grob višji sodni svetnik dr. Fran Mohorič, eden naših najposobnejših pravnikov. Dva dni kasneje so položili v Slovenjgradu v grob odvjetnika dr. Ferdinanda Pirnata, priljubljenega javnega kulturnega delavca.

Dne 22. januarja je umrl v najlepši moški dobi knjigovodski mojster Ivan Jakopič, znan ljubljanski obrtnik, odlični delavec in sijajen organizator ter pobornik napredne ideje.

Dne 26. januarja je v Beogradu preminul minister za narodno zdravje Aleksa Savič.

Štiri dni kasneje so v Zalogu položili k večnemu počitku učitelja Antona Draščka.

Dne 10. februarja je v Beogradu za vedno zatisnil oči univerzitetni profesor in bivši minister Ljuba Jovanović.

Dne 12. februarja je v Ljubljani preminul zdravnik dr. Peter Košenina. V Zagrebu je 4. marca podlegel boleznim skladatelj Fran Serafin Vilhar Kalski.

12. marca je v Ljubljani preminul višji sodni svetnik Josip Potrato. 25. marca je legel v grob eden aktivnih naših politikov, poštni minister Vlado Kocič.

V Splitu je 27. marca preselil v večnost don Juraj Biankini, znan nacijsonalistični bоре, bivši podpredsednik vlade in predsednik naše agilne nacijsonalno-obrambene organizacije »Jadranske Straže«.

Dne 9. aprila je zatisnil za vedno oči železniški inspektor Lavoslav Pahor.

Že naslednjega dne je prispela iz Zagreba vest, da je tam nenadoma preminul odlični politik in pristaš SDS dr. Edo Lukinč.

V aprilu je umrl mariborski odvjetnik in industrijalec dr. Radoslav Pipuš.

V maju je pobrala smrt starostu slovenskih gasilcev in enega najzaslužnejših delavcev na polju gasilstva in karitativnosti g. Frana Barleta. Z njegovo smrtjo je zdel jugoslovensko gasilstvo, zlasti pa slovenske gasilce, težak udarec.

Dne 30. maja je podlegel zavrtni boleznimi profesor dr. Hinko Podkrajšek, ki je slovensko šolstvo obogatil z raznimi nepotrebnimi strokovnimi knjigami.

En dan kasneje je umrl podpredsednik Narodne skupščine Radoslav Agatanovič.

Dne 16. maja je za vedno zatisnila oči najstarejša Slovenska ga. Elizbeta Vilkočeva, ki je dosegla visoko starost 102 let. Pokojna je bila iz Save pri Litiji.

Težak udarec je zadel vso Jugoslavijo dne 20. junija, ko sta bila v Narodni skupščini zavrtno umorjena narodna poslanca Pavle Radič in dr. Basariček.

Dne 10. julija se je preselil v večnost dr. Ljudevit Stiker, odvjetnik v Brežicah.

Tragične smrti je 22. julija preminul dr. Avgust Kumar, zdravnik v Hrastniku.

Angleške čete so napadle upornike in kmalu so jih porazile.

Vane se je ta čas prepričal, da ga lahko pogreše in neopaženo je smuknil mimo navdušenih vojakov na hodnik. Ustavil se je pred vrati, skozi katera je stopila prejšnji večer temna postava. Tisti hip je prišla iz izbe strežnica, da zve, kaj pomeni vrvenje in kričanje v trdnjavi.

— Ji je odleglo? Ali smem k nji? — je vprašal Vane z drhtečim glasom.

— Da, počuti se že mnogo bolje. Oblečena leži v naslanjaču, toda krik jo je vznemiril. Nisva vedele, kaj se je zgodilo. Ali ji hočete sami sporočiti radostno vest o osvobojenju?

Molče sta stopila v izbo. V velikem naslanjaču, blede, z obvezo na senu, kjer jo je oplazila in omamila krogla, je sedela Mary Sulland.

Ko je Vane vstopil, se je ozrla nani in molče sta se gledala. Od prejšnjega večera, ko je onesveščeno odnesel v njeno izbo, je še ni videl. Vso noč je hodil okrog vrat njene izbe in komaj je čakal, da mu zdravnik pove, kako se Mary počuti. Šele proti jutru se je pomiril. Zdravnik mu je sporočil, da je Mary izven nevarnosti, da se je za vedla in da se za njeno življenje ni treba bati.

Se z daj, ko je stal pred njo, je čutil ono silno bolelost, ki jo je čutil prejšnji večer, ko je vzel onesveščeno Mary v naročje in jo spoznal. Takrat se mu je zdelo, da odnaša mrtvo in da zanj na

Dne 7. avgusta je v Zagrebu na Pantovčaku preminul Stjepan Radič, vodja hrvatskega naroda, eden največjih in najgenialnejših mož naše dobe, narodni poslanec in minister na razpoloženju. Z njegovo smrtjo je bil največji udarec hrvatskemu narodu, a tudi Jugoslaviji je izgubila enega največjih svojih sinov.

En dan kasneje je v Kranju v visoki starosti preminul dekan Anton Kobler, eden najpriljubljenjših slovenskih dušnih pastirjev in odlični zgodovinar.

Dne 7. septembra nas je zapustil za vedno g. Filip Supančič, hišni posestnik in mestni stavebnik v Ljubljani.

Dva dni kasneje je umrl univerzitetni profesor inž. Jaroslav Plzak.

Dne 11. decembra je po kratki, a mučni bolezni nenadoma preminul finančni delegat dr. Karel Savnik, odlični uradnik in finančni strokovnjak.

Dne 12. oktobra je za vedno zatisnil oči g. Edo Fajdiga, okreni zdravnik v Liji.

Dne 26. oktobra so v Krškem počeli k večnemu počitku odvjetnika dr. Ivana Dimnik.

Dne 7. decembra je v Ljubljani umrl senior ljubljanskih izvoščkov g. Ivan Šušteršič v visoki starosti 87 let.

Na Stefanovo je v Ljubljani umrl arhitekt Jan Duffe, bivši »voja gradbenega urada, zaveden, odločen in svobodomiseln Čeh«.

To je pa le neznaten del smrtnih žetev v starem letu. Koliko jih je še sprejela mati zemlja v svoje naročje, ki jim narava ni dala posebnih darov, da bi se odlikovali na tem in enem polju javnega življenja! Bi so navadni člani v dolgi verigi človeške družbe, obrabljali so se v poštenem delu in težki borbi za obstanek, legli so k večnemu počitku in nikogar ni, ki bi se javno poklonil njihovega spominu. Kakor so bili v življenju skromni in pozabljeni, tako so ostali po smrti. Saj niti k ščena žena ne izgleda razlike med ljudmi. Naj bodo te kratke vrstice posvečene tudi njihovega spominu in lahka tudi zemljica vsem, ki so nas v starem letu za vedno zapustili!

ČE JE SODNIK PRIJAZEN. Sodnik: »Obtoženec, sramujete se, da ste v kratkem že tretjič tu.« Obtoženec: »Gospod sodnik, vi ste bili vedno tako ljubeznivi z menoj, da mi nikjer drugje tako ne ugaja kakor pri vas.«

POSOJEN DEŽNIK. — Čuješ, dragi prijatelj, kaj pa je z dežnikom, ki sem ti ga davi posodil? — Posodil sem ga svojemu prijatelju.

— Oh, to mi je neprijetno. Gospod, ki mi ga je posodil, me je danes srečal in mi dejal, da ga zahteva lastnik nazaj.

KAKO SE IZNEBIŠ SVOJIH GOSTOV. Pri Kovačevih so dobili nepričakovano poset. Več ur je preteklo, ne da bi gostje mislili na odhod. Toda Kovač si je znal pomagati. Vsakemu gostu je poklonil cigaro in prijazno dejal: Tako, moji dragi, prižgite si jo, med potjo cigara dobro tekne.

svetu ni več sreče. In potem, ko je hodil vso noč okrog njenih vrat, je razmišljal o vsem, kar je preživel z njo in kar je bilo z njo v zvezi. In ni si znal pojasniti, kako se je moglo zgoditi, da do usodnega trenutka ni opazil, kaj mu je bila Mary in kako tesno ga je združila usoda z njo. Ko je stal tu pred njo, je pozabil na vse, kar ji je hotel povedati. Molče jo je gledal, počasi je pokleknil pred njo in jo objel, rekoč:

— Odpusti mi vse. Solznih oči je položila roko na njegovo glavo. Vstal je in ji začel pripovedovati o zmagi. Radost ji je odsevala iz oči, ko je zvedela, da je posadka rešena.

— Torej ne pojdete več po vodo, — je dejala in globoko vzdihnila.

— Ne, nikoli več, Mary, — je odgovoril ves srečen. — In ko ozdravite, se začnem na vas jeziti, ker ste krivi, da nisem dobil odlikovanja. Zdaj dobi te odlikovanje?

— To ni bil moj namen, — je zašepetala.

— Vem, Mary, a vendar dobi te odlikovanje. Ali veste, kaj sem sklenil zahtevati od vas kot nadomestilo za odlikovanje?

Pogledala ga je in zdelo se je, da se ji je nenadoma zvrglo v glavi. To, kar je zagledala v njegovih očeh, ji je vzeo zadnje moči. Iz njegovih oči je namreč zrla vroča, globoka ljubezen.

— To je moja dolžnost, gospodična Leonora, — je dejal ves srečen.

— Dolžnost, — je ponovila nervozno. — Vem, toda zakaj bi morali to dolžnost izpolniti baš vi? Saj ste sto krat potrebnejši nego polovica drugih. Naj gre kdorkoli, samo vi ne smete iti, George, — je dejala Leonora z drhtečim glasom.

Velika je moč lepote in še večjo silo ima, če je združena z ljubeznijo. A Vane je tisti hip v polni meri čutil, da ljubi. Ozrl se je na Leonoro, ki ga je zaljubljeno gledala.

Baš je hotel odgovoriti, ko se je pojavila na pragu druga postava. Bila je Mary. Videla je prizor pri oknu in ker je dobro poznala mladega častnika, je vedela, da Leonorini želji ne bo ustregel, marveč da stori svojo dolžnost, ki mu je bila najvišji ukaz. Zato je stopila naprej in mu segla v roko, rekoč:

— Vem, kam pojdete. Zato sem prišla, da vam zadnjič sežem v roko. Bog vas spremlja in varuj.

Vane se je zdrzil. Njune oči so se srečale. Planil je k Mary in jo poljubil. Potem je poljubil Leonoro in planil iz izbe. To se je zgodilo v nekaj sekundah. Toda odigravajo se še krajsi prizori, ki obrnejo življenje v drugi smer. In tako se je zgodilo tudi v tem primeru.

Leonora se je histerično zasmejala in odšla. Mary Sulland je ostala sama. Nekaj časa je stala s povešeno glavo,

potem pa je omahnila na stol in zaplakala. Menda je že v značaju žensk, da rade zaplakala v trenutku, ko hočejo biti najbolj pogumne in neobčutljive. Trenutno razburjenje jih premaga. Tako se bilo tudi z Mary. Sicer pa, kako bi ne plakala, ko gre v smrt on, Vane, ki ga že davno ljubi? Do zadnjega je tajila svojo ljubezen, toda pred njegovim odhodom v neizogibno smrt se ni mogla več premagati. Ljubezni ni več skrivala in zato tudi solz ni zadrževala.

Kar ji je šinila v glavo hlazna misel. Lica so ji gorela od razburjenja in oči so se ji svetile. Naglo je vstala, prebledela je in zadržala po vsem telesu. Zdelo se ji je, da ni več kom svojih volji. Za hip je odšla iz svoje izbe in se znova vrnila. Na sebi je imela dolg plašč. Tesno ga je zapela in izginila na hodniku.

Kakor prikazen se je plazila Mary ob trdnjavskem zidu, dokler ni dospela na dvorišče. Hodnik, kjer bi se morali sestati vojniki z mladim častnikom, da bi odšli po vodo, je bil še prazen. Po prstih je prišla Mary do konca hodnika in ko se je prepričala, da je nihče ne vidi, je izginila v stražnico.

Mimilo je pet, deset minut. Kar so se začeli težki koraki, vojniki so se začeli zbirati na hodniku. Vana ni bilo med njimi. Prišel je zadnji. Z njim je prišel tudi trdnjavski zdravnik.

Solnce je bilo že davno zašlo in ker luna še ni bila vzšla, je bilo na hodniku dokaj temno. Samo na dvorišču je

Nekaj slik iz mišljenja in delovanja ljudi širom sveta

Karijera nadvojvode Salvatorja v Ameriki

Bivši nadvojvoda Salvator je napravil v Ameriki sijajno karijero. — Najprej je bil filmski igralec, zdaj je pa zlezal med banke.

Na Dunaj je prispel te dni tajnik nadvojvode Leopolda Salvatorja inž. Albert Neuhardt. Bivši nadvojvoda Salvator biva skoro dve leti v Ameriki. Njegov tajnik je izjavil, da je prišel na Dunaj, da uredi civilnopravne zadeve svojega gospodarja. Glavni namen njegovega bivanja na Dunaju pa je ločitev Leopolda Salvatorja od njegove žene. Nadvojvoda je odpotoval v Ameriko sam. Svojo Dagmar in petletno hčerko je pustil na Dunaju. Dagmar Habsburška je hči hrvatskega veleposelnika Nikolića Podrinjskega, ki je bil od 1914. do 1915. politični inštruktor takrat še 17-letnega nadvojvode. V tem času se je mladi nadvojvoda zaljubil v 15-letno lepoticco Dagmar in imel je z njo ljubavno razmerje tudi med vojno, ko je služil pri topniškem polku. Leta 1921. je dobil od bivšega cesarja Karla dovoljenje, da se je s svojo ljubico poročil. Zakon je bil spočetka srečen, toda pozneje se je nadvojvoda lotil špekulacij, ki so se mu izjalovile. Ko je bil že na robu gmotnega propada, je odpotoval v Ameriko in se ni več vrnil.

V Ameriki je začel svojo karijero kot filmski igralec. Gostoval je v njegovem filmu, v katerem je igral vlogo pruskega častnika. Postal je filmska senzacija Hollywooda, nikakor pa ne filmska zvezda. Čez dva meseca je dal filmu slovo. Igrati bi bil moral še v Janningsovem filmu »Njegova zadnje povčle«, toda namesto tega se je oddalil za vratolomno vožnjo z avtomobilom iz Hollywooda v New York. Komaj je prispel v New York, je postal družabna senzacija. Pozval je na dvoboj madžarskega poslanika v Washingtonu grofa Szechenyja, ki pa je dvoboj odklonil. V New Yorku je kmalu začel med finančne, navezal je stike z Vanderbiltem, Guggenheimom, Butlerjem in drugimi magnati. Postal je družab-

nik tvrdke Nathaniel Menkes in Company in začel trgovati s hmeljem in ječmenom. Čim je imel dobre zveze s finančniki, se je lotil tudi večjih finančnih transakcij. Za zgled mu je služil njegov nečak nadvojvoda Viljem, sin nadvojvode Štefana, ki je postal bankir, ko je spoznal, da ukrajinskega prestola nikoli ne bo mogel zasedeti. S pomočjo svojega sordnika, španskega kralja Alfonza, je postal družabnik Morganove družine v Parizu, posredoval je pri raznih inozemskih poslih in zdaj je družabnik Leopolda Salvatorja.

Leopold Salvator se ni nikoli pečal s politikom. Šele v Ameriki je prišel v stik z nekaterimi madžarskimi organizacijami, ki so ga izvolile za kandidata na madžarski prestol proti Albrehtu in Otonu. Salvator se je pridružil legitimistom in nastopa za Otona, dasi se je sprl z bivšo cesarico Zito, ki je bila v njegovi aferi z grofom Szechenyjem na strani madžarskega poslanika. Filmu je dal Salvator definitivno slovo in zdaj se peča bolj s trgovino, nego s politikom. Na prestol ne špekulira, pač pa bi se rad oženil s kako dolarško princeso. Poprej se pa mora ševeda ločiti in zato je poslal svojega tajnika na Dunaj.

Kakor vidimo, si znajo nekateri Habsburžani pomagati iz stiske. Večini bivših avstrijskih mogotcev je moralno in gmotno propadla, so pa med njimi tudi častne izjemice, ki znajo priti za delo in si na ta ali oni način služiti kruha. Med take izjemice spada tudi nadvojvoda Salvator, ki mu pač ni mogoče odrekati živostni in sposobnosti. Čudno je le, da se more uveljavljati kot član skrahirane habsburske vladarske rodbine v Ameriki, kjer so ljudje praktični in kjer presneto malo dajo na plemstvo.

Šesti čut obstoja, samo razvil se še ni

Zanimiva izjava odličnega biologa Richeta o zagonetnih pojavih v dojemanju zunanjega sveta potom šestega čuta. — Šesti čut imajo samo nekateri ljudje, pa še pri njih ni popolnoma razvit.

Z razvojem od primitivnih enostanih bitij so dobivala živa bitja vedno več čutov in postajala so vedno bolj občutljiva. Izkušnje nam kažejo, da ta razvoj še daleč ni končan. Nastane vprašanje, ali se je že začel razvijati pri človeku šesti čut in ali se bo sploh kdaj razvil. Če citamo Richeta, vo knjigo »Naš šesti čut«, v kateri je zbral odlični biolog celo vrsto faktov, nanašajočih se na pojave, s katerimi se že dolgo peča, se nam zdi to vprašanje povsem naravno. Gre za to, da li imamo več ali manj razvit in zvest čut, s katerim zaznavamo pojave, o katerih nas ne more obvestiti nobeden doslej znanih čutov. Za primer lahko vzamemo vprašanje, če moremo s pomočjo kake doslej neznane vibracije dojeti pojave, ki so od nas oddaljeni. Zakaj govorimo baš o vibraciji? Deloma zato, ker si to dojemamo težko predstavljamo na drug način, deloma pa zato, ker igrajo vibracije vlogo tudi v običajnem dojemanju potom naših čutov. Povsod naletimo na vibracije, na valovanje. Za valove te vrste imamo znane dojemajoče pripomočke: za zvok uho, za svetlobo oko. Drugih vibracij ne dojemamo. Ne dojemamo niti privlačnosti, niti magnetizma, niti električnih tokov, čiji njih napetost presega izvesten maksimum, niti Hertzovih valov, infravioličastih ali ultravioličastih žarkov, ne radiožarkov ali ultrazvokov. Toda ta valovanja obstojajo in če jih naše telo ne dojemajo, jih znani fizikalni aparati nedvomno potrjujejo in kažejo. Kdo bi se drznil trditi, da ni v naravi tudi takih valovanj, za katera nimamo še nobenih aparatov in katerih torej sploh ne poznamo?

Šesti čut bi bil po Richetu določen za dojemanje neaterih doslej še nezanih valovanj. S tem šestim čutom so po Richetovem mnenju obdarovani samo posredni ljudje in če ti neopolo. Večini ljudi šesti čut manjka. Tu pa tam se pojavljajo ljudje, ki pripovedujejo o nekaterih pojavih, o katerih se drugi ljudje z normalnimi čuti sploh ne morejo prepričati. Pri nekaterih ljudeh se pojavlja šesti čut v obliki telepatije, ki je pa baje samo poseben primer čuta, čigar območje je v splošnem širše. Fakta, na katerih temelji predstava in domneva šestega čuta, tvorijo prav za prav vsebino knjige, ki je njihov racionalni katalog.

Richet omenja tudi slutnjo smrti. Tu navaja Winkfieldov primer. Brat se je prikazal svojemu bratu iste noči, ko je umrl, dasi je bival daleč od njega. Ta primer je zanimiv zato, ker dojetni še nikoli v življenju ni imel slične vizije. Sleparija je popolnoma izključena in zato je Richet prepričan, da gre za primer, preko katerega ne moremo kar tako na dnevni red. Taki pojavi so zelo zanimivi, iz znanstvenega vidika so pa še zanimivejši pojavi, ki so nastali na povelje in ne po naključju. Richet sam je delal mnogo po-

izkusov, med katerimi so zlasti zanimivi oni z Ossovieckim. Iz teh poizkusov sklepa, da šesti čut faktično obstoja. Gre tu za pojav, ko človek uga ne risbo, besedo, ali stavček, napisan na papirju in zapечат v kuverti. Vsaka sleparija je pri tem izključena. Drugi se pa ne strinjajo s tem naziranjem in Richet je lojalno zabeležil njihove kritike, da si lahko čitatelj sam napravi sodbo. Sam je pa prišel do zaključka, da obstoja večina kritik v trditvi, da je šesti čut nenavaden pojav. Tudi Richet ne zanika, da je nenavaden in izjemen, da se pa iz tega še ne da sklepati, da gre za trike ali sleparije. O vsem neobičajnem in izrednem pa dvomijo ljudje samo zato, ker je neobičajno.

Šesti čut je tudi po Richetovem mnenju zelo redek. Seveda je treba tudi tu razlikovati one posebne primere šestega čuta, med katere spada telepatija ali bolje rečeno kriptotezija. Toda skoraj vedno so ti pojavi podprti z nezadostnimi dokazi in so torej dvomljivi. Pravi šesti čut je pa redek tudi tam, kjer se pojavlja, kajti pri posrednih ljudeh, ki so redke izjeme, se pojavi povprečno samo dvakrat do štirikrat. V splošnem pa lahko rečemo, da skoro ni človeka, ki bi vsaj enkrat v življenju ne doživel pojave, katerega lahko tolmačimo kot izraz kriptotezije. Toda ti primeri so malo dokazani, ker jih ni nihče kontroliral in ker so se morda vršili v okolnostih, ki njihovo vrednost zmanjšujejo. Važni so primeri intenzivne, točne, poizkusom dostopne kriptotezije, kakršna se je pojavila pri nekaterih ljudeh, kakor n. pr. pri g. Piper, pri Ossovieckem, pri Fortunijem itd. Splošno rečeno, bi bila kriptotezija lastnost, ki se pojavlja razmeroma pogosto, do izraza pa pride samo pri izredno nadarjenih ljudeh. Nastane vprašanje, če se lahko ta čut razvija in če ga lahko dobi z vajo človek. Ki po naravi ni nesebno občutljiv. Richet je v tem pogledu skeptik. On dvomi, da bi se dal šesti čut z vajo razviti, še manj pa stvoriti. Po njegovem mnenju velja za šesti čut isto, kar velja za umetniško inspiracijo.

V splošnem delu svoje knjige razpravlja Richet o mehanizmu šestega čuta. Pri tem izhaja iz ugotovitve, da je vse valovanje. Nastane vprašanje, kako to, da ima valovanje resničnega za posledico zavest tega resničnega. Angleški fiziologi trdijo, da je pripisati to telepatijo. V možganih A nastane vibracija, analogna z vibracijo možganov B. Toda mnogi pojavi se tej razlagi odtegujejo. Če izročiti Richet v Varšavi Ossovieckemu tri zapечатne kuverte s papirjem, na katerem je madame de Noailles napisala nekaj stavkov, nima to nič skupnega s telepatijo kajti Richetovi možgani ne morejo nadomestovati možganov ge. de Noailles, ki je ta čas v Parizu in misli na nekaj drugega. Tu je mogoče go-

voriti samo o valovanju realitete, ki je po Richetovi hipotezi neobhodno potrebno. To valovanje zadene na doslej neznan organ šestega čuta in izzove tam televizijo. To je sicer hipoteza, ki pa nima nič nelegitimnega. Odklanjati hipotezo, da obstoja valovanje, ki ga nobeden doslej znanih čutov niti fizikalnih aparatov ne more prestopiti, pomeni implicitno trditi, da v svetovju ni ničesar, česar bi ljudje že ne poznali, a to je očitno absurdna hipoteza. Na drugi strani pa gre za to, da ne napraviti o iz Richetove hipoteze nobene dogme.

Richetova knjiga razpravlja o stvarih, o katerih učenjaki že mnogo let živahno diskutirajo. To so nedvomna

Poklicnim godbenikom se obetajo slabi časi

Zanimiva izjava predsednika ameriškega društva skladateljev, avtorjev in glasbenih založnikov. — Radio in gramofon izpodrineta v doglednem času orkester.

V doglednem času bo orkestralna godba izginila, ker jo bosta izpodrinila in nadomestila govoreči film in radio. O tem je trdno prepričan mož, čigar imenitje je merodajno in ki pač mora vedeti, kaj govori. Gre za glasbenega vladarja Amerike, gospodarja vseh godbenikov, predsednika ameriškega društva skladateljev, avtorjev in glasbenih založnikov E. C. Millerja. Mož trdi, da bidejo godbenikom zadnje ure in da bo ta poklic kmalu popolnoma izginil. Miller igra v Ameriki enako vlogo, kakor filmski vladar Will Hays. Te dni je potoval po Evropi in ustavil se je nekaj dni tudi v Parizu. Potoval je v Budimpešto, da se udeleži mednarodnega kongresa godbenikov. Zastopnikom francoskega tiska je povedal svoje mnenje o nevarnosti, ki preti poklicnim godbenikom.

Godbeniki smatrajo kongres v Budimpešti za zelo važen dogodek. Življenjska vprašanja godbenikov so se zadnje čase zelo poostila, njihova eksistenca je od dne do dne bolj ogrožena. Ker se govoreči film naglo razvija in ker radio vedno bolj prodira med ljudstvo. Za godbenike je največja nevarnost govoreči film in njegovo razmerje do orkestralne glasbe. Tudi izgledi mehanične glasbe po Millerjevem mnenju niso nič slabši. Treba je torej iskati pota in sredstva, kako bi se prilagodili sedanji avtorski zakonim novim razmeram. Tu preti največja nevarnost. Zakon o avtorskem pravu je nastal v času, ko vsi ti izumj še niso bili patentirani.

Najprej je treba najti sredstvo, da skladatelji ne izgube dobre volje in da v najbližnji bodočnosti ne obupajo. To je po Millerjevem mnenju zelo težko. Prodaja not je od dne do dne težavnej-

fakta. Eni njih avtentičnost enostavno negirajo, drugi jo pa dopuščajo. Med temi skušajo zopet eni interpretirati te pojave v okvirju dosedanjih spoznanj, drugi pa negirajo možnost take interpretacije in trdijo, da jih ni mogoče pojasniti drugače, nego s hipotezo o šestem čutu. In baš to je ves problem. Ni treba delati skokov, marveč čakati in opazovati. Richet je biolog svetovnega slovesa. Ne smemo torej misliti, da je postal žrtve zablude ali trika. Nasprotno, priznajmo pogum učenjaka, ki je stopil v javnost in povedal nekaj, kar utegne naleteti na odpor predstavnikov eksaktnih in empirične vede.

Prejšnje čase so se držale poljudne skladbe 3 do 4 leta, zdaj jih pa radio v nekaj mesecih popolnoma izpodrine. Mnoge težave vztrajajo na avtorskem pravu in zato je treba najti sredstvo, da prisilimo tudi radiodružbe in fabrikante govorečih filmov, da bodo plačevali fantije.

Tovarnarji glasbenih instrumentov jih ne bodo plačali, dokler ne bodo primorani. Godbeniki in skladatelji pa imajo polno pravico do odškodnine, ker se njihovo delo z novimi aparati reproducira. Čez 10 let bo po Millerjevem mnenju brez zaslužka najmanj 80 odst. onih, ki nastopajo zdaj kot poklicni godbeniki. Imeli bomo mehnične orkestre, soliste in pianiste, kajti malo je verjetno, da bi hotel gledališki ravatelj obdržati orkester, ki ga lahko nadomesti še z večjim uspehom stroj. Gre torej za odškodnino avtorjem in skladateljem, za praktično pot, po kateri bi lahko črpali denar iz teh novih virov.

Miller je med drugim navajal, da jih je mehanični orkester že zdaj izpodrinil in nadomestil v New Yorku toliko poklicnih godbenikov, da jih je že v samem New Yorku 1500 brez službe. Sedanja položaja glasbenega sveta je podobno onemu, ki je nastal pred nekolicimi desetletji, ko so začeli novine tiskati na stroje in ko je izgubilo v vsaki tiskarni povprečno 20 ročnih stavcev zaslužek. Ročnim stavcem je predla takrat zelo trda, kajti novi stroj je postavil novine na 30 straneh v istem času, kakor bi jih postavilo 12 ročnih stavcev. Poklicni godbeniki čaka enaka bridka usoda, kakor je zadelo ročne stavce. Zato je v njihovem lastnem interesu, da se že zdaj pobrigajo za nov poklic, sicer utegnejo ostati na cesti brez zaslužka in vsakdanjega kruha.

Švedski letalec Lundborg o Nobilovi ekspediciji

Zanimiva knjiga o življenju Nobilovih brodolomcev na ledeni gori. — Kako sta Lundborg in Čeh dr. Behounek preganjala dolgčas.

O izjalovljeni Nobilovi ekspediciji je izšlo že več knjig, ki so jih spisali člani sami, odnosno udeleženci resnišnih ekspedicijskih. Med onim, ki so nekaj časa delili usodo brodolomcev Nobilovega zrakoplova, je bil tudi znani švedski letalec Einar Lundborg. Lundborg je izdal te dni knjigo spominov na grozne trenutke, ki jih je preživel v polarnih krajih. Knjigo je nazval »Ko je bil Nobile rešen«. V uvodu pravi, da hoče povedati samo to, kar je sam doživel. Zato niti vseh etak švedske resnične ekspedicije ne omenja. Svoje vtise opisuje Lundborg poljubno, na svoje junaštvo gleda iz sportskega vidika in nima niti najmanjšega namena zadostiti želji širše javnosti po senzacijah in čustlovščinah. Največje zanimanje citateljev vzbujajo oni deli knjige, ki govori o posletu na ledeno goro k Nobilovi skupini in k neprostovoljnemu bivališču avtorja samega v improviziranem taborišču Nobilovih spremljevalcev.

Lundborg ni poletel iz Kingsbaya sam. Spremljal ga je kot opazovalec poročnik Schyver. Startala sta 23. junija. Ko sta preletela nad pusto ledeno pokrajino kakih 30 km, sta opazila Nobilevo skupino. — Zdelo se mi je, da vidim na ledeni gori mušice, nad katerimi so plaval oblaki dima. — pravi Lundborg v svoji knjigi. — Začela sva se spuščati in kmalu sem opazil, da nekdo maha z rdečim robcem, hotoč opozoriti nase. Prejšnji dan so letalci tudi opazili dotičnega moža in nazvali so ga mož z rdečo zastavico. Pozneje sem zvedel, da je bil to češki učenjak dr. Behounek. Dva moža sta se nama približala, ko sva srečno pristala na ledeni gori. Bila sta Viglieri in Biaggi. K sreči je Viglieri razumel angleščino in tako sta se lahko sporazumela. Taborišče je bilo kakih 200 m dalje. Pred njim so sedeli Nobile, Cecioni in doktor Behounek. Takoj sem pojasnil Nobile, da lahko vzamem s seboj samo enega spremljevalca. Nobile je pokazal na Cecionija, ki je imel na dveh krajih zlomljeno desno nogo.

Določil sem drugi vrstni red, — je izjavil Nobile. — Najprej vzamete Cecionija, potem dr. Behounka, Troanija, Viglierija in Biaggi, zadnji pa pridem na vrsto jaz.

Lundborg je pa prigovarjal Nobile,

Čez dan so brodolomci ležali večina apatično v taborišču. — Zavidal sem onim, — piše Lundborg, — ki so mogli spati, kajti jaz se zadržam nima sem mogel. Od dolgega časa sva si z Behouнком izmislila zanimivo igro. — Stavila sva svoja življenja na akcije in ustanovila družbo »Brodolomcev Ledenega morja«. Potem sta špekulirala na borzi po izgledih ali individualnem razpoloženju. Povprečno so notirale najine dnelne 40 do 60 % pod normalno vrednostjo, včasih je pa Behounek trdil, da lahko kupi moje dnelne zelo za 90 % nominalne vrednosti. — Govorila sva mnogo o Malmgreenu, ki ga je Behounek zelo hvalil. Često sva govorila tudi o topli kopeli, posteljnem perilu, milu in čisti obleki, o godbi in drugih rečeh. Behounek je seveda hrepenel tudi po plzenskem pivu.

S humorjem pripoveduje Lundborg, kako so prevažali Behounka čez veliko razpoko v ledu. — Bili smo sicer vsi v kritičnem položaju, — pripoveduje v svoji knjigi, — vendar se pa nisem mogel ubraniti smeha pri pogledu na debeluhatega profesorja, ki smo ga morali z vrvmi potegniti v čoln. Opetovano smo govorili tudi o možnosti, priti peš na kopno, ki se je videlo daleč na obzorju. Behounek je bil mnenja, da mora Viglieri kot poveljnik taborišča organizirati ta pohod. Viglieri je pa izjavil, da naj debeluhasti profesor kar sam organizira pohod. Nastal je prepri in Lundborg si je zabeležil, da sta se Viglieri in češki učenjak hudo sporekla. V splošnem so se pa brodolomci še dokaj dobro razumeli. Celotitularanja niso zavrgli. Behounek je nazival Viglierija »gospod komandant«, Viglieri se pa tudi ni nikoli spozabil, da bi Čeha ne tituliral »gospod profesor«.

To je v glavnem vse, kar je Lundborg doživel v Viglierijevi skupini. Čez hounkovo sestro, ki jo naziva samo »zvani Nobilov impresarij«.

Čudna tatvina nakita

Berlinska policija si beli glavo z državo tatvino nakita v elegantni vili v Lichtenfeldu. Iz spalnice grofice Helge von Hermersberg je izginila kasetka z nakitom, vrednim 25.000 zlatih mark. Grofica je prijavila tatvino policiji, ki je pa ugotovila, da je bil nakit zavarovan za znatno večjo vsoto, nego je faktično vreden.

Grofica Helga je bivša cirkuška akrobatka in vnučinja umrlega cirkuškega ravnatelja Reuza. V cirku se je zaljubil v njo jockey Freyleben, ki se je dve leti po poroki na konjski dirki smrtno ponesrečil. Stiri leta je ostala njegova žena vdova, potem se je pa poročila s princem Otonom von Henlohe, ki je moral odločiti svojo do stanjstvo in sprejeti naslov grofa Hermersberga. Zakonca sta kupila vilo v Lichtenfeldu, kjer si je hotel princ po burni preteklosti odpočiti. Lotil se je finančnih spekulacij, pri katerih pa ni imel sreče. Doživel je polom in ostal je dolžan še izpred vojne 5 milijonov mark. Rešil je samo vilo. Med vojno je umrl. Nihče ne ve, od česa je živela njegova vdova. Najbrž so jo vzdrževali sorodniki njenega moža. Ukrade n nakit je bil zavarovan za 200.000 mark.

16 let zaljubljen v dozdnevno nevesto

Ko je bil Cezar Belmond iz Nizze star 46 let, se je hotel oženiti z mladim in lepim dekletom. O svoji nameri je govoril z agentom zavarovalnice Edmundom Graziellom, ki se je pečal s posredovanjem med zaljubljenici in je bil zelo prebrisan slepar. Graziello je obljubil Belmondu zelo bogato nevesto Margerito Chieric, toda izjavil je, da je treba poprej pregovoriti njeno teto. Naivni Belmond je plačal za dozdnevno teto zavarovalnino in je dobil val od Margerite ljubavna pisma, v katerih mu je neznana nevesta pisala, da ga strastno ljubi in da mu bo do groba zvesta.

Tako je minilo celih 16 let in Belmond še vedno ni bil oženjen. Plačeval je prispevke za zavarovanje, a teta ni hotela umreti. Končno je prišlo do tragedije. Lani v juliju je namreč umrla namesto tete Belmondova nevesta Margerita in zavarovalni gent je večjemu ženinu zatrjeval, da je zapustila vse premoženje svojemu ženinu, ki ga ni nikoli videla. 63letni Belmond je hotel končno vedeti, kaj je na stvari. Odpotoval je z zavarovalnim agentom v Monte Carlo, kjer je baje stanovala teta umrle Margerite. Graziello je stopil v vilo, iz katere se je kmalu vrnil. Izjavil je Belmondu, da stara dama z nikomur noče govoriti. Na policiji se je pa izkazalo, da niti Margerita, niti njena teta nikoli ni živela. Premeten slepar je izabil od naivnega Belmonda 127.000 frankov.

KRIVICA.

Dva učenca, ki sta se pripravljala, je učitelj kaznoval s tem, da jima je pustil za kazen stokrat napisati njuno ime. Toda manjši s tem ni bil zadovoljen in je glasno protestiral.

— Kaj ti ni všeč, ali morda ne zasluziš kazni? je vprašal učitelj.

— Tisto že, je odgovoril paglavček, toda kje je pravica. Jaz se priča Suhadolec, on pa Muc.

Pogled v mišljenje, delovanje, križe in težave naših stanov

V božični številki smo priobčili pregled položaja, nekaterih naših stanov, iz katerega so dobili čitatelji prilično točno sliko naših socialnih razmer. Izjave predstavnikov posrednih stanov so vzbudile splošno pozornost. Danes nadaljujemo in zaključujemo ta pregled. Priporočamo pa, da bomo rade v tej objavi tudi izjave predstavnikov drugih stanov, ki smo jih morali radi pomanjkanja prostora in časa izpustiti, če jih nam pošljejo.

Univerzitetni profesor

Družabni položaj univerzitetnega profesorja je mogoče razumeti le iz razumevanja človeka univerzitetnega vprašanja. Pri vseh narodih z visoko kulturo vidimo da se je njih kultura razvila iz kulturnih žarišč kakor so univerze. Zato je glavna naloga naroda, ki še ni dosegel vrhunca kulture, da skrbi za ta kulturna žarišča, to je za svoje univerze.

Za izobrazbo vseh stanov pa rabi narod nadalje dobre srednješolske profesorje, ki pa more dajati zopet le dobra univerzitetna narodova skrb naj bo njegovo najvišje kulturno središče in skrb za dostojen socialni položaj njegovih profesorjev. Vpliv univerzitetnih profesorjev na slovenske študente in preko njih na ves narod mora biti pa razen tega še dvojen. Profesor mora učinkovati s svojo osebnostjo direktno na vzgojo svojih kandidatov, pa tudi preko tih in v svojo besedo in svojimi spisi tudi na vse kulturno življenje svojega naroda. V vseh javnih vprašanjih naj pove svoje objektivno mnenje in ne le v kolikor se tičeje njegove specialne znanosti. To je upravičen storiti kot mož, ki je navajen kritično in objektivno gledati na vse življenjske pojave. Dolžnost visokošolskega profesorja je, da pove svoje mnenje in naziranje kadar smatra, da je to potrebno in četudi je to izven njegovega strokovnega delokroga.

Da se vse to uspešno vrši, pa mora imeti univerza tradicionalno zaslonbo v javnem življenju, kakor jo imajo univerze vseh narodov s staro kulturo.

Narod mora torej spoznati velik pomen univerze za ves njegov kulturni razvoj, univerzitetni profesorji pa morajo imeti pogum stopiti s svojo besedo na dan in to tudi že v času, ko njih glas še nima tiste vrednosti in pomena, ki ga bo moral imeti in ga bo imel.

Pismonoša

— Mizerabel! 23 let sem v državni službi 2100 Din imel plače, pa moram skrbeti za ženo in 6 otrok. Zdal si lahko mislite, kako živimo. Večina nas ne more živeti od plače, ki mu jo nudi državna služba in vsakdo išče postranskega zaslužka. Zal, da e to pri današnjih razmerah skoro nemogoče. Do postranskega zaslužka človek težko pride, na drugi strani pa poštena direkcija tako obremenjuje z delom, da za komaj zmoremo. Pomisliti morate namreč, da je štela Ljubljana pred svetovno vojno okoli 45.000 prebivalcev. Takrat nas je bilo poštarijev, odnosno pismonoš, 30. Danes šteje Ljubljana s šiško vred nad 60.000 prebivalcev, toda število pismonoš se ni povečalo. Nasprotno, grozilo so celo z redukcijami. Zdal si lahko mislite, kako ogromno delo mora opraviti pismonoša, zakaj promet je zopet na predvojni višini in se je razmeroma celo podvojil. Osem ur imamo predpisane dela, toda včasih moramo delati tudi 11 ali pa več ur, da ne bi za to dobili kakšno nadurno nagrado, ohranimo plačilo za delo preko normalnega časa. Zelo smo se veselili Jugošlavije, toda sedaj vidimo, da smo prišli z dežja pod kap. Čeprav je Avstrija z nami delala precej macehovsko, sem si vendar v mirnem času lahko prihranil par tisoč kronic, sedaj pa imam par tisoč dinarjev dolga, pa ne vem, kdaj in kako ga bom poravnal. Sedaj čakamo samo šu na izplačilo razlik. Pet let nas že farbajo in vse kaže, danas bodo še vodili zan os.

Verjemite mi, da sem že izgubil vsako upanje na boljšo bodočnost. Želim samo, da moja deca ne bo tako nesrečna in da nikdar ne stopi v državno službo, dasi vem, da tudi v privatnih ni posebno dobro.

Tako je zaključil, segel mi je v desnico in solzne so bile njegove oči.

Učitelj

V dobi, ki je prehodna in kritična doba tudi za ves pouk in vzgojo, v kateri se pojavljajo nove smeri in reformacije zastarele vzgojne sistema, tudi slovenski učitelj ne more držati rok križem.

Tako je slovensko učitelstvo sedaj v borbi proti novemu načrtu za osnovne šole, čigar vzakonenje bi pomenilo popolno demoralizacijo šolstva. Po tem zakonu bi dobili krajevni odbori pravico po svoji volji nameščati in odpuščati učitelje. Tudi gmojnega položaja slovenskega učitelja ta zakon ne bi zboljšal. Tako mora učitelj še vedno iskati postranskih zaslužkov izven šole z instrukcijami ali na deželi s sadjarstvom, čebelarstvom itd., če si hoče zagotoviti dostojno življenje. Da pri tem ne more posvetiti vseh svojih moči poklicu, je razumljivo.

Z naredbo, da morejo biti šolski nadzorniki samo absolventi pedagoške šole, so zelo zapostavljeni stari izkušeni šolniki, ki niso imeli prilike obiskovati pedagoške šole in zato kljub svojim zmožnostim in izkustvom ne morejo postati nadzorniki.

Največjastneje je pa spoznanje sodobnega učitelja, da mora delovati za izobrazbo svojega naroda tudi izven šole. Zato se pripravljajo organizacija tako zvanih gospodarskih nadaljevalnih šol. Učitelji bo praktično izobraževali mladino po končani osnovni šoli celo do 21. leta. Osnovno šolski učitelj bo tako postal narodni učitelj.

Za te šole, potrebno strokovno izobrazbo je bilo letos že odprtih 8 tečajev za učitelje. Več jih je šlo tudi v inozemske šole v to svrhu.

Kot važen napredek v razširjenju učiteljskega delokroga je tudi »Mladinska Matica«, ki izdaja poučne in zabavne knjige za mladino. Že lani je imela nad 12 tisoč naročnikov, letos se je pa število zvišalo in znaša nad 15 tisoč.

Omembe vreden je tudi učiteljski »Pevski zbor«, ki širi lepoto slovenske pesni v domačin in tujih krajih.

Slovenski učitelj je že tako organiziran, da se more sam, sistematično izobraževati in pripravljati tako s strokovno in splošno izobrazbo samega sebe temelji za narodno šolo.

Trgovski potnik

Danes tuka, jutri tam, pri enih vratih noter, pri drugih ven, vsiljiv, zgovoren in lečen, kakor podprena muha mora biti trgovski potnik, če hoče sploh kaj prodati. Poklic ni lahak. Zaslužek razmeroma ni slab, toda še zdaleka ne odgovarja vsem štrapcam, neprivikam in nevolji, katero mora trgovski potnik prenašati. Domače trdke radi splošne stagnacije res ne morejo potnika pošteno plačati, vendar si marsikateri potnik želi več uvidenosti od svojih predstojnikov. Saj se dogodi, da porabi potnik dvakrat več na dan, nego znašajo njegove dijete, toda kadar reklamira, naleti na gluha ušesa. V tem pogledu so še vedno birokratični, zakaj njihovo stališče je, da uživaš toliko in toliko za dijete in ne vinarja več, potem pa lahko potuješ na Jesenice ali pa v Čuprijo. Res pa je tudi, da je organizacija trgovskih potnikov zadnja leta zelo distreditirana, ker so se v njo vrinili ljudje, ki nimajo nobene prave naobrazbe, ki niso trgovsko naobrazeni, nimajo strokovnega znanja in s tem znatno otežujejo poslovanje realnih trgov. politikov. V tem pogledu bi bila trgovskim potnikom potrebna primerna zaščita.

Operni pevec

Razločevati moramo predvsem poklic opernega pevca v splošnem, poklic slovenskega opernega pevca pa posebej. Mišljenje in delovanje slovenskega opernega pevca se krije več ali manj s težnjami inozemskih kolegov. Križi in težave naš domačih pevcev so pa brezdvomno v diametralnem nasprotju z razmerami, v katerih žive in delujejo operni pevci v inozemstvu. Seveda se najprej tudi v tem pogledu izjemo, kar pa le potrjuje pravilo.

Kar se tiče mišljenja in delovanja našega stanu samo par besed. Volja in želja naša je predvsem nuditi občinstvu vedno in povsod najboljši. In ni ga lepšega zadostjenja ako pevec občuti, da si je s svojim petjem odprl srca poslušalcev. Priznanje mu je vedno merilo njegove kvalitete. Uspeh ga moralno dvigne in mu razgraja voljo in srce. Vsak ton, vsaka fraza mu je potem dobrodošla prilika govoriti s poslušalcem v njegovem jeziku — petjem. Največje čudo narave je človeški glas. Vsako duševno razpoloženje se zrcali v značaju tona in fraze, seveda je predpogoj popolno obvladanje tehnike. Razigrana psiha, ki temelji na priznanju občinstva mu da polet, pogum in veselje. In če bi se občinstvo zavedalo kolikokrat je iskati vzroka umetniških slabših predstav le v apatiji in mnogokrat v neverjetni desinteresanosti njega samega, nikdar bi pevcu-umetniku, ki občinstvu vendar nudi in odpira svojo dušo ne odrekalo zaslužnega priznanja.

Se v eni točki smo si vsi pevci edini in ta je, da si želimo vlog, ki so pevine. Vlog, ki nam dajejo priliko lepega petja. Lepa fraza in melodija so hrepenenje vseh pevcev. Zalibog, da komponisti moderne ali takozvane sodobne struje v splošnem v tem pogledu grozovito greše. Oni pozabljajo, da ima pevec na razpolago najplemenitejši instrument, ki je ustvarjen za lepo k srcu segajoče petje. Koliko rušinskih glasov, koliko pevskih tragedij imajo na vesti. Leta in leta se uči pevec tajnosti prave pevške umetnosti. Nepopisnega truda in potrpljenja je mnogokrat potrebno predno si je prisvojil umetnost lepe, čiste kantiene. In naenkrat dobi v roko vlogo, v kateri niti pri najboljši volji ne najde niti ene fraze, ki bi bila pečna. Nikdar se ne bo zgodil čudež, da bi pevec z veseljem ločeval sluh vlog. Poznam psiho vseh mogočih pevcev, malih in prominentnih, toda to mirnim srcem trdim, da smo v tem pogledu vsi enaki trpin.

Tudi v tem pogledu so izjeme in kakor sem že poprej omenil, potrjuje to le pravilo.

Glavne danalnih križev našega stanu bi omenil še samo enega, katerega nam je naprtila usoda z istim dnem, ko nam je podarila dar petja. In ta je: Skrb kako si ohranimo organ zdrav in prožen. Poklic opernega pevca zahteva v praksi mnogo odporne sile. V duševnem in fizičnem pogledu. Mnogo pevskih tragedij nam mora biti glasen memento, kakšen je konec karijere a si ne znamo vzdržati ravnotežja med zahtevami življenja in našega poklica.

Solidno življenje in pa redno tehnično delo ste najbolji in najsigurnejši preventivni sredstva.

Kar pa se tiče specijelnih križev in težav slovenskega opernega pevca je najočividnejši ta, da je on v primeri s svojim inozemskim kolegom materijelno zelo zapostavljen. Razmere, osobito v nemški karijeri, so mi dobro znane in plače, ki jih dobivajo enakovredni kolegi v inozemstvu, so neprimerno večje in se mnogokrat z našimi niti primerjati ne morejo. Res je potrebno mnogo idealizma in domoljubja, da slovenski operni pevec vkljub temu živi svojemu poklicu z vsa njemu lastno vestnostjo in dobro voljo. Ob tej priliki si pa dovoljujem pribiti dejstvo, da mora slovenski operni pevec vsake sezone naštvirati povprečno več vlog kakor je običajno v drugih gledališjih.

Uverjen sem, da bo marsikdo cenjenih bralcev mnenja, da so te besede izrodek nekeke domišljavosti. Mnogokrat sem imel že priliko slišati opazke, da smo v primeri

z drugimi državnimi nastavljenici dobro plačani. Res je to na prvi pogled. Toda Damoklejev meč, ki visi vedno nad nami v obliki nevarnosti izgube glasu in s tem eksistence, primora poklicnega pevca, da si skuša po možnosti utrditi svojo eksistenčno sigurnost dokler je čas. Po toči zvoniti je prepozno.

Mogel bi napisati še to in ono, kar je pa v primeri z eksistenčnim vprašanjem podrejenega pomena.

Ljubimo svoj stan in umetnost. Ponosni smo nanj zavedajo se, da je naša umetnost neštetim težkim uram življenja cenjenega poslušalca proftutež, ki mu sega v dušo in srce ter mu ogotiči vsaj za ure pozabiti vsakodnevne skrbi. In ako nam da za to svoje priznanje, smo srečni.

Betetto Julije.

Železničar

— Saj veste, kako je v državni službi. Človek dobi kot začetnik 750 Din plače, vsako tretje leto 40 Din poviška, potem pa naj živi kakor hoče in kakor mu drago. Rad bi videl, da bi bil gospod ministrski predsednik, ki ima, če se ne motim 40.000 Din mesečne plače, ne glede na razne druge dohodke in ugodnosti, takole par mesecev v državni službi ali pri železnici. Ni dovolj, da imamo tako mizerne plače, odvzeli so nam tudi obleko, a za nameček dobivamo sedaj 600 Din za obleko in butev na leto. Pa si kupite obleko za ta denar, če morete. Res čudim se, da danes lahko državni uslužbenec pošteno živi.

Cestni pometać

V Šelenburgovi ulici je križaril sem in tja, porival je pred seboj svojo barko, v katero nalaga odpadke in smeti in se oziral zdaj na levo, zdaj na desno. Najmanjša smet ni ušla njegovemu bistroemu očesu.

Ustavil se je, ko sem ga vprašal, kako se mu godi, debelo me je pogledal, pljunil predse in dejal: »No, tako tako. Za silo že gre. Ampak pravim vam, da sem bil 17 let v Ameriki in sem prišel za vsako delo, toda tako napornega in težkega poklica še nisem imel.

— Zakaj?
— Hm, kaj pa mislite. Deset ali dvanajst ur sem vsak dan na nogah in neprestano na ulici. Naj bo dež, lepo in suho vreme ali mraz. Delam namreč »šilt«, ker moram, kajti drugače bi ne mogel preživljati svoje rodbine. Imam ženo in štiri otročiče...

— Koliko zalužite?
— No, ni ravno tako slabo, ker delam »šilt« in sem tudi vse nedelje zaposlen. Po 4 do 4.50 Din dobivam od ure, a za nedeljo 50 odstotkov poviška. Ze nanese do pet »jurčkov« na teden. Toda za tako rodbino ni preveč. Drugi zaslužijo večinoma manj, so pa tudi pometaći, ki imajo samo 200 Din na teden. Poklic je, kot rečeno, težak. Neprestano sem na nogah in od hoje se mi kar luščijo podplati. Ves sem že revmatičen in bojim se, kaj bo na stara leta. Jaz delam čez dan, nekateri ponoči. Za nočno delo je 50 odstotkov poviška. Cestni pometaći biti ni prijetno. Toliko prahu menda ne požre nihče. Ko bi vsaj teh vražjih avtomobilov ne bilo. Prah in smrad delajo, bencin, duši človeka, a kadar je deževno, nas obrizgajo do vratu.

— Ali vam ljubljancem kaj nagajajo?
— Tisto ne, toda razvajanji so od prej in še vedno radi nasmete. Košev se izogibajo kakor vrag križa in raje vam vrže papir zraven, nego v košek. No, bo že bolje.
— Kaj delate pozimi?
— Če je sneg vreme, pometamo tako kot poleti. Če je sneg, kidamo. Toda sedaj moram naprej. Naj ne zamermjo, moram še cel rajon pregledati. — In s prezeblimi rokami, v velikanskih rokavicah je zopet pograbil za svojo cizo in jo tiral dalje. Prah in bencin naproti...

Obrotnik

— Da občutimo današnjo krizo, v kateri je zašla naša država, najbolji mi, je po vsem razumljivo. Vzrok temu pa je po mojem mnenju — je rekel brivski mojster — obrtnik — samo eden. Država naj svoje uslužbence, predvsem pa svoje uradništvo, bolje plača in s tem bo ustreženo vsem. Kupna moč uradništva je danes padla na minimum in to samo radi nesrečne vladne politike. Poglejte n. pr.: Danes je sobota in namesto, da bi se v brivnici trije ljudje, imam dva klijenta. In lahko se prepričate kadarkoli in kjerkoli, da ni nič boljše. Ljubljana je namreč predvsem uradniško mesto in mi brivski smo navezani na uradnike. Pred vojno je bil državni uradnik dobro plačan. Imel je 100 do 1500 goldinarjev plače in s tem se je dalo živeti. Pri meni so bili n. pr. državni uradniki na britje večinoma abonirani. Prišel je in se je bril vsak teden enkrat ali dvakrat, kar je bilo pač odvisno od potrebe. Danes pride, če sploh pride, enkrat na mesec ali se pa brije doma. Striči se da popoloma kratko in sicer enkrat na tri mesece ali ga pa celo žena sama ostrže. Otroke strže sam. Zadnjič sem nekoga, ki je bil moj stalni gost, vprašal kaj sem se mu vendar zametil, da ga ni več blizu. Brido se je nasmešnil in dejal: »Dragi mojster, tisto ne, ampak denarja ni!«

— Primojduš! je zaklel mojster, — tako je in jaz moram skozi prste gledati! In poleg tega nas davi fiskus, lokal je skoraj vsak termin dražji, elektrika je tako draga, toda kje za boga naj vzamem ednar. S čim naj krijem te ogromne izdatke? Pred vojno sem imel tri pomočnike, sedaj imam komaj enega. Vidite, ta nesrečna politika je tudi zakrivila veliko brezposelnost.

Prav tako se godi čevljarjem in krojačem. Vsi trpe, ker uradništvo, ki je bilo poprej glavni konzument, nima denarja. Saj bi uradnik rad in je tudi krvavo potreben obleke in obutve, a kje naj vzame poldrugi tisočak za pošteno obleko, s čem naj plača čevlje? Krojači pravijo, da bi imeli lahko

ogromno dela, če bi dajali na obroke. Saj so že poskusili toda riziko je prevelik. Ljudje sicer obleko vzamejo, plačajo prvi obrok redno, drugega prinese že sredi drugega meseca a potem ga sploh ni več blizu. In potem na se človek tožari ter riskira, da izgubi še tožbo, odnosno se dogodi, da tudi v primeru, da je tožba rešena v njegov prilog, nima siromaku kaj vzeti. Tako se torej godi obrtnikom, kar lahko brez skrbi zapišete. Morda je tupaletno obrtnik, ki ima trdnjši fundament, toda 90 odstotkov se bori s takimi križi in težavami.

Novinar

Večina ljudi, in med temi so tudi izobraženci, zanika časopisje kot važen kulturni činitelj in s tem tudi novinarski poklic. Novinar je pri nas še vedno manjvreden človek in časopisje je potrebno zlo. To napadno mnenje o časopisu in novinarju temelji predvsem v nepoznavanju in nerazumevanju sile, ki se imenuje novinarstvo.

Nikakor se ne da več zanikati, da ima časopis dandanes v demokratičnem času važno kulturno nalogo. To je sploh največja in najmočnejša sila, ki veže posamezne člane družbe in narode med seboj. Nemški sociolog Schöcher, ki ni med zadnjimi v svoji stroki, je napisal: S spoštovanjem zapissem vedno ime časopisa, kajti to je največje kulturno sredstvo, s katerim smo postali Evropci šele Evropci.

Da spoznamo važnost časopisa in novinarja, preglejmo na kratko, kakšno vlogo igra v moderni državi, v gospodarstvu in v umetnosti in znanosti.

Države brez časopisja si danes sploh ne moremo misliti, ker si ne moremo misliti demokracije brez časopisja. S časopisjem je sploh omogočena moderna uprava v državi. Edino časopis lahko kontrolira delovanje vseh javnih funkcionarjev od najnižjih do najvišjih v vladi. Na drugi strani je časopis edino sredstvo, s katerim dosežejo narodni zastopniki ves svoj narod. S časopisom se javno pove mnenje vsega naroda, kajti časopis posluša vse in govori vsem. Če bo človeštvo doseglo kedaj intelektualno gospodarsko in politično demokracizacijo, jo bo doseglo s časopisom. Časopis je tudi edini faktor, ki vsiljuje javnim delavcem odgovornost za vsa njih dejanja in postaja vedno bolj zastopnik tako zvanega javnega mnenja, čeprav mu nekateri to funkcijo odrekajo, ker je nepopolen, privatno gospodarsko podjetje in brez odgovornosti. Če pomislimo da se časopisje še vedno razvija in da njegova gospodarska stran ni tako važna kakor njegova kulturna stran ter da časopisje prevzema tudi vedno večjo odgovornost za vse, kar objavlja, kar je primorano storiti že z zakonom o tisku, odpade tudi ta očitek.

Nadalje je časopisje danes največja opora gospodarstva. Poučuje, svetuje in svari o gospodarskih problemih, regulira cene in njegov insersatni del je važen del narodnega gospodarskega življenja.

Časopis pa služi tudi znanosti in umetnosti. Podrli je zidove samestanov in akademij in postavil znanost v javnost ter je glasnik sleherne umetnosti. Časopis uglađi pot vsaki novi ideji in novi iznajdbi, vsakemu napredku in novi misli. Tako je časopis danes najvažnejše izobraževalno sredstvo. Posredovalec med znanostjo in umetnostjo ter široko maso je danes žurnalist in ne pisatelj debelih knjig. To nalogo izvršuje tem bolje, čim bolj je mnogostanski.

Časopis je pa dvorezen nož. Ustvarja lahko red in mir ali pa ščuva stranke in narode ter povzroča družabne katastrofe. Lahko prosvetljuje narod in ga vzgaja, ali pa ga zapeljuje in zastruplja.

Iz tega bežnega pregleda funkcije časopisa dandanes je pa razvidno, kako mnogostanska in velika mora biti osebnost novinarja. Nihče si ne more predstavljati, kakšne posebne zmožnosti mora imeti na pr. reporter. Kako mora umeti razločevati bistveno od nebitnega, koliko vztrajnost, smelost, odrekavanja in samozatajevanja zahteva njegov poklic. Za dojanje vsega življenja mora biti sposoben, nič mu ne sme biti premalo zanimivo vse si mora znati osvojiti in nato podati. Novinar mora biti rojen za svoj poklic in izvrševati ga mora z veseljem in se celo z neko strastjo, ki je poslednja njegova skrivnost. Pregledati mora polajaj mirno in zbrano, za vse, kar napiše, mora biti pripravljen polagati račune biti mora diskreten in iniciiativen ter imeti sposobnost hitre sodbje, sklepanja in odločanja. Pri vsem tem se ozira le na svojo vest in svoj čut odgovornosti. Zato mora biti pravi novinar prežet z življenjskimi idealiki ga edini varujejo da mu vsaki

danjost ne zaostre pogleda do dobrega in lepega. Tudi mora biti proti vsemu, kar je slabega in grdega ter sočutje in človečnost mora imeti za vse, ki so brezpravni, ki so zašli na kriva pota. Skratka, s srcem in glavno mora spoznati vse, kar je človeškega.

Pri vsem tem novinar ve, da je njegovo delo minljivo. Žrtvuje dan za dnem svoj srce in svoje moč, kakor »neznani vojak« in ne upa na spomenik po smrti. Zato so mu potrebni bolj ko vsakemu drugemu idealni, samozatajevanje in odrekanje.

Naj še omenimo, da so v današnjih redakcijah popolnoma nemogoči boemi, lenuhi in idijoti, kakor to mislijo še nekateri. Novinar mora biti močna osebnost, njegova življenska pot je strma in trda in nepriljavna za slabe značaje. Če se žrtvuje za javnost, bi morala pa tudi javnost poskrbeti, da bi se novinarjev gmojni položaj zboljšal. Predvsem mora država skrbeti za institucije, ki bodo vzgajale prave novinarje, da ne bodo moralni in gospodarski sužnji tega ali onega.

V naši državi seveda še ni šole, ki bi dala novinarjem trdno podlago in bi jih pripravljala za njih važen poklic. Zato je pri nas le malo poklicnih novinarjev »po milosti božji«. Večina jih robeta in se ne zaveda, kako važna in velika je funkcija pravega novinarja v današnjih dobi.

Velika Rusija

film o zadnjem ruskem carju Nikolaju II.

in o Rusiji pred in med svetovno vojno.

Predstave danes ob 14.30 uri v kinu Matica in utri ob 10.30 v kinu Ideal in ob 11 uri v kinu Matica.

30 5 Zveza kult. društev

Prispevek k zgodovini Mozartove rodbine

Španski list »Dagens Nyheden« je priobčil izpod peresa danskega organista Knuda Lindharda zanimiv članek o bivši Mozartovi ženi Konstanci, rojeni Weber. Konstanca, ki je preživela Mozarta za dobrih 50 let, se je drugič poročila z navdušenim Mozartovim čestilem, danskim legacijskim tajnikom Nikolajem Nissenom, ki je spisal Mozartovo življenjepis. Konstanca je bila rojena l. 1757, v Mannheimu. Mozart se je zaljubil v njeno sestro, znamenito pevko Alojzijo Lang. Alojzija je sprva rada videla mladega skladatelja, toda po njegovem povratku iz Pariza g je sprejela v »ni obleki, kar je pričalo, da se je njeno srce ohladilo. Mozart je spoznal, da ga Alojzija ne ljubi v in zato ji je nehal dvoriti. Konstanci se je pa razočarani skladatelj smilil. Mozart jo je učil igrati na klavir in pozneje, ko sta se sestala na Dunaju se je v njo zaljubil.

Po Mozartovi smrti je živela Konstancia z dvema sinčkoma, Karlom in Wolfgangom, v zelo skromnih razmerah. Leto dni po skladateljevi smrti je bil imenovan za legacijskega tajnika danskega poslanstva na Dunaju Georg Nikolaj Nissen, ki se je kmalu seznanil z Mozartovo vdovo. Nissen je bil doma iz severnega Slezviga. Studiral je v Kodanju in po končanih študijah se je posvetil diplomaciji. Ko se je z Mozartovo vdovo poročil, je bil star 28 let. Vrnil se je z njo v Kodanj, kjer je med drugim opravljal cenzuro nad danskim političnim tiskom. Bil je velik prijatelj glasbe in zato je začel že na Dunaju pisati Mozartov življenjepis. Knjigo je po njegovi smrti dokončala Konstancia. Nissen je prispel drugič na Dunaj leta 1820, ker pa je postal plemič, se je kmalu preselil v Solnograd, kjer je umrl l. 1826. Mozartova vdova je drugič odvdovela in umrla je 17 let po Nissenovi smrti v starosti 85 let. Oba njena sinova sta takrat še živel. Wolfgang Amadeus je pa kmalu sledil svoji materi. Umrl je l. 1844 v Karlovih Varih. Starejši Mozartov sin Karel se je naskil v Milanu, kjer je živel v zelo skromnih razmerah.

Nabirajte člane za Vodnikovo družbo!

Rekordni poseti!

JOHN GILBERT

Vse predstave razprodane!

kot Lukaška, sin hrabrega helmana

K O Z A K I
v velefilmu

RENEE ADOREE
lepa, kozaška mladenka
Marjana.

Po istoimenskem romanu
L. N. TOLSTEGA
Predstave danes:
ob 4., pol 6., pol 8 in 9.

NILS ASTHER
elegantni ruski knez
Olenjin.

Predstave utri ob 3., 1/5, 6, 1/28 in 9.

Velefilm, ki presega po svoji lepoti, divnih scenah, krásni vsebini vse do sedaj predvajane!

M. U. Dr. France Virant:

Problemi in cilji moderne medicine

Danes se splošno govori o velikanskem napredku v medicini, in vendar trdi profesor Hans Much v svoji knjigi "Hippokrates der Grosse", ni bila medicina pred 12 tisoč leti pri starih Egipčanih nič boljša in tudi ne slabša kot je danes. Medicinsko znanje ne napreduje v ravni črti, temveč v obliki valov, ki se približujejo in zopet oddaljujejo od ravne črte, ki bi simbolizirala resnico. Kajti narava se v svojem delovanju in snovanju poslužuje le enostavnih sredstev. Danajski profesor Wenkebach pravi: "Simplex veri sigillum!" Če se nam tu pa tam zazdi, da je narava zelo komplicirana, je to samo raditiga, ker njo in njene zakone še premalo poznamo. V znanstvenih publikacijah pa čisto prevladuje deviza: zakaj bi se delalo enostavno, če gre komplicirano.

Veliko se govori o eksaktnosti medicinske vede, pri tem je pa mnogo znanstvenosti (Wissenschaftlichkeit) Marsikatero takozvano znanstveno delo je čisto ničeva delavnost, ki jo označuje Much kot sicer ganljivo, ki pa služi bolj drugim namenom, kakor pa iskanju resnice. Veda je eksaktna, niso pa tudi opazovanja vedno eksaktna. Največje

težave pri reševanju medicinskih problemov

povzroča življenje, ki je v stalnem toku. Eksaktnost je samo posamezen slučaj. Posamezni slučaj pa je vedno samo znanje, nikdar ne veda. Kajti veda je pregled — poznanje zakonov celotnega dogajanja. Posamezni učenci lahko še tako eksaktno registrirajo posamezne slučaje, če mu pa manjka intuicije, vpregleda in pregleda skupnih in bistvenih znakov posameznih dogodkov in če ne napravi napadne konkluzije, so vsa njegova prizadevanja za vedno brez vsakega pomena. Različna razlaga življenjskih pojavov je podlaga različnih naziranj in različnih terapevtskih nmer in to povzroča akutno krizo, v kateri se nahaja sodobna medicina. Razlike v mišljenju so obstojele v medicini vedno, kriza je torej kroničen pojav v zgodovini medicine. Toda znanje nam kažejo odločno, da se začne

nova doba v razvoju medicine

ker se vedno bolj strogo ločijo in čistijo nasprotujoča si mnenja. Bernhard Aschner pravi, da obstoji bistvo sedanjih krize v tem, da se opažajo poleg znanstvene univerzitetne medicine vedno bolj terapevtski uspehi neoficijskih smeri. Današnja

specijalizirana medicina

zdravi v glavnem lokalno, najprej z medicamenti in če nima — kar se čisto dogaja — uspeha, zdravi operativno in s tem iznakaži ali celo uniči funkcijo organa. Medtem se pa posreči čisto pri

konstitucionalnem zdravljenju ki skuša vplivati na soke organizma potom obnove krvi in očistiti ves organizem — izboljšati celotno stanje in odstraniti mimgrede tudi vsa lokalna obolenja. Pri tem zadenemo pogosto na ostanke stare klasične humoralne patologije, ki se je še pred sto leti oficijelno predavala na univerzi.

Seveda sta se uveljavljali ves čas pri terapevtskem udejstevovanju pri vsakem dobrem zdravniku obe metodi hkrati: druga poleg druge ali pa druga za drugo. Odločilno za sedanjí razvoj medicine je pa dejstvo, da odločno in jasno prehaja poudarek zopet na staro konstitucionalno smer.

Na mesto specializistov za posamezne organe stopa zopet

zdravnik celotne osebnosti

ki se ne zanima izključno za posamezni organ, temveč se ozira pri svojih terapevtskih nmerah na stanje celokupnega organizma.

poenostavi današnja komplicirana medicina

ki se zanaša v glavnem na laboratorijske metode, katere so bile in so še velikanskega pomena za razjasnitev vzrokov in bistva bolezni. Praktični zdravnik se mora opirati pri svojem delovanju na rezultate teh me-

tod; pri postavljanju diagnoze in pri terapevtskih nmerah pa se mora odločiti brez uporabe teh metod, ker so prekomplirane in z ozirom na pretežno nevarnost niti ni časa zanje. Naloga klinike je proučevati vzroke in bistvo bolezni in odgajati zdravnike za samostojne delavce; prva naloga praktičnega zdravnika pa je zdravljenje bolnikov, oziroma še važnejše pravočasno spoznanje prvih znakov obolenja in preprečevanje nadaljnjega razvoja bolezni. Za kar pa odpovedo še tako komplicirane laboratorijske metode, tudi Röntgen, ki odpoje že pri začetnih stadijih vnetja reberne mreže ali prepone, pri vseh malih čirih želodca in tankega črevesa medtem ko občuti bolnik že davno preje hude bolečine. Prvi znaki obolenja so subjektivni, bolnik občuti težave dosti prej, nego je možno spoznati takozvane fizikalne simptome. Raziskavanje v bolnici se v glavnem peča s popolnoma razvitimi boleznimi, ki so povzročile že take izpremembe in razdejavanja, da je prišlo že do azvoja fizikalnih simptomov, ali pa se študira bolezen po smrti.

Študij začetnih znakov

je nujna potreba in priložnost za to ima praktični zdravnik, na kojega se bolnik najprej obrne in ki lahko opazuje začetni razvoj in potek bolezni. Na to važno vlogo, ki jo mora igrati praktični zdravnik opozarja profesor James Mackenzie v Londonu, ki opozarja na obširna nepreiskana polja, za katerih raziskavanja rabimo samo navadne vsakemu zdravniku dostopne metode. To naziranje mora postati splošna last zdravnikov. Gudzent stavlja kot ideal zahtevno za

ožjo zvezo praktičnega zdravnika z bolnico

kjer bi bolnika, ki ga je moral iz socialnih ali materijalnih ozirov oddati v bolnico, nadalje opazoval in zdravlil na lastno odgovornost in z vsemi modernimi pripomočki. Profesor Haberland poroča v svoji knjigi: "Ein ärztlicher Streifzug durch die Welt" o angleški navadi, da zdravniki lahko pošli svoje privatne paciente v vse javne bolnice in jih tam lahko sami zdravijo. Tudi v Braziliji lahko vsak praktični zdravnik samostojno znanstveno raziskuje v bolnici.

Vodilno vlogo v praksi igra zopet

umetnost anamneze

zaslišavanja in izpraševanja bolnika, ki je v glavnem rezultat izkušnosti in osebne sposobnosti zdravnika; mnogi trde, da mora dober zdravnik postaviti diagnozo vne činuoma že iz anamneze in fizikalne izpremembe v organizmu ki jih bo zlasti v začetnem stadiju obolenja našel in deloma mu morajo samo potrditi že stavljeno diagnozo.

Prof. Louis R. Grote pravi: "Upravičeno lahko trdim, da velik del zdravih ljudi nosi s seboj klice bolezni ali bolezni ki se šele razvijajo." To spoznanje je privedlo profesorja Bergmanna v Berlinu, da govori o

ukinitvi organskih nevroz

Večinoma se izkaže, da so razne takozvane nevrose začetna stanja vnetja ki so se prej odpravila z diagnozo: nevroza, nevastenija, histerija. Diagnoza ki je bolnik ožigosala kot nekako moralno manj vrednega, češ da je njegova bolezen namišljena tako da je bil bolj srečen oni, pri katerem je bil ustanovljen že poznejši stadij obolenja, n. pr.: vnetje želčnika in zastop želčca ali pa čiri v tankem črevesu.

Važno je spoznanje da ni bolezni posameznih organov ampak da je

bolan celoten človek

spoznanje, ki je karakteristično za naziranje Hippokrata, očeta medicine. Zdravnik - umetnika ki je deloval 400 let pred Kristusom na grškem otoku Kos Oziral se je manj na sedež obolenja kakor na izpremembo celotnega stanja bolnika. Človek ni stroj, ki je sestavljen iz posameznih členov, ki se posamič pokvarijo, in katere lahko poljubno izmenjavajo ali popravimo, temveč enotna, medsebojno tesno zvezana, drug drugega izpopolnjujoča skupina organov ki stalno izmenjavajo svoje soke tako da vsa-

ka motnja, pa naj si bo tudi vidna samo na enem ali na skupini organov, izpremeni celotno stanje organizma. Zato je tudi potrebno za odstranitev teh motenj ojačeno obrambno delovanje vseh stanic.

mobilizacija celotnega organizma

Torej mora biti terapija kolikor mogoče univerzalna. Deviza moderne medicine je: Nazaj k Hippokratu! Značilna za to miselnost je nemška revija "Hippokrates. Zeitschrift für Einheitsbestrebungen der Gegenwartsmedizin".

Evolution v tej smeri vodi k vprašanju: Gibt es ein Allheilmittel? Išče se onotna terapevtska metoda. Prof. Rudolf Müller na Dunaju piše že leta 1918., da se lahko že v zgodnjem času najde

splošno sredstvo za akutna vnetja

Konstantin Brunner na prvi v svojem spisu "Aberglaube an die Aertze und ihre Heilmittel": "Podpiranje življenske sile v njenem delu za obnovitev tam, kjer ni mogla zabraniti motnje v organizmu, je glavna naloga zdravnika; in kakor je življenska sila samo ena, tako tudi samo eno sredstvo".

Eden najbolj aktualnih problemov sodobne medicine je

problem raka

Vse dosedanje iskanje po povzročitelju ni imelo uspeha. V splošnem se je smatralo do danes kot edino sredstvo za zdravljenje

pravočasna operacija

Toda prof. Döderlein v Monakovem trdi v svojem zadnjem predavanju, v zvezi z zasiedanjem komisije Društva narodov za raka, na podlagi obširnih statistik, da so uspehi zdravljenja z žarki (Röntgen radij) enaki če ne večji kakor potom operativnega zdravljenja. Prof. Wintz v Erlangenu pa "davi raka izključno z Röntgenovimi žarki pa ima uspehe ki ne zaostajajo za operativnimi metodami, oziroma jih izdatno prekašajo.

Zdravljenje z Röntgenovimi žarki se pa da absolutno nadomestiti z drugimi metodami, kakor kaže moja mnogoletna izkušnja pri številnih obolenjih, pri katerih je običajno zdravljenje z Röntgenom z metodami, ki temelje ravnotako na

ojačenje odporne sile

Njih trajna uporaba pa radi njih neškodljivosti ni omejena, kakor so Röntgenovi žarki, ki pri prekomerni uporabi povzročajo čisto težke opekline. To je takozvana

terapija z beljakovinami

Drugi nazivi za to terapijo so: humoralna, nespecifična, parenteralna, konstitucionalna terapija.

Prof. K. Stejskal pravi v svoji knjigi "Neue therapeutische Wege", da dosežemo s temi novimi terapevtskimi nmerami uspehe, katerih s prejšnjimi metodami nismo mogli doseči ali pa vsaj ne v kratkem času. Karakteristični vsa za učinkovitost potrebni moment ni toliko narava uporabljene snovi kot način uporabe, to je parenteralna aplikacija, injekcija v vene in mišičevje, v nasprotju z enteralno, to je preko prebavnih organov. Drugo bistvo te terapije je, da je nespecifična, to se pravi, da učinkuje potom svojega delovanja na ojačenje odporne sile organizma proti vsaki infekciji, torej tudi univerzalna. V nasprotju z njo stoji kot suvereno specifično proti sifilisu salvarsan, popahalni izum Ehrlicha. Vbrizgane snovi te vrste preoblikuje organizem, ki jih razkroji, da izginijo brez sledu in ne zapuste

nobenih trajnih posledic

tudi čez sedem let ne — docela zmoteno mnenje razširjeno med laiki. To bi veljalo največjemu za nekatere kovine ki se tudi uporabljajo v medicini pri prekomerni uporabi. Te snovi pa povzročajo v organizmu običajen obtok krvi — hiperemijo, ki je bistveni znak povečane delavnosti organizma.

Za postanek raka je pa postavil zelo zanimivo in prepričevalno teorijo J. Ellis Barker v svoji knjigi: "Rak njegovi vzroki in njegovo preprečenie". Avtor je

lajnik, žurnalst. Knjiga je izšla na Angleveleke izdaje Lane pravi dobesedno: "Knjiga nima para niti v strokovni, niti v lajski literaturi in ne čudil bi se, ako bi se ji priznalo prvo mesto v literaturi vsega sveta o raku, tako od splošnosti, kakor tudi od strani zdravnikov." Barker pravi, da je

rak posledica civilizacije

Te bolezni primitivni narodi, pa naj si bodo Eskimi ali pa Zamorci v Centralni Afriki, ne poznajo. In kaj je bistveni znak pomankanja civilizacije teh narodov? Oni se hranijo skoraj izključno s svežo, surovo hrano, Eskimi jedo surovo meso Zamorci pa v glavnem sadeže. Civilizacija, ki prinaša kot glavno pridobitev kulture kuhanje in s tem uničevanje vitaminov in razven tega razpadne prebave celuloze ki je pa za redno trebljenje črevesja neobhodno potrebna. Blato zastaja, gnije, povzroča vnetja v črevesju poleg drugega vnetja slepega črevesa in slepiča Strupene razpadline in plini, ki se razvijajo iz njih prehalajo v kri, zastrupljajo celoten organizem, povzročajo nerednosti v delovanju srca, povišujejo krvni tlak, zgoščavajo žolč, povzročajo njegov zastoj in s tem tvorjenje žolčnih kamnov in končno tvorbe raka. Isto mnenje, da nastane rak po

samozastrupljenju

ki ima svoj izvir le v vsebini črevesja, zastopa prof. Boström v Giessenu v svoji knjigi: "Der Krebs des Menschen", ki je nedavno izšla Barker računa, da se rak razvija katih 30 do 40 let. Oba zastopata mnenje, da je treba v svrhu preprečevanja raka temeljito premeniti način prehrane in s tem preprečiti zastoj in razpadanje blata v črevesju ter tako odstraniti vir samozastrupljenja; za zdravljenje pa zagovarjata mero, ki streme za ojačenjem odporne sile celotnega organizma potom infekcij z vakcini iz mrtvih črevesnih bakterij ki se pa zopet dajo nadomestiti z nespecifičnimi beljakovinami. Isto velja na drugi strani tudi za tuberkulozo.

Rešitev problema zdravljenja in preprečenja raka se mora torej podvzeti iz dveh strani. Izpremeniti se mora način naše prehrane, na drugi strani se pa mora najti metoda za ojačenje odporne sile organizma, ki se bo uporabljala enako učinkovito, kakor pravočasna operacija in Röntgenovi žarki, sredstva, ki jih bomo mogli trajno uporabljati, morajo biti torej absolutno neotrovna in neškodljiva. Problem je isti, kakor pri zdravljenju akutnih bolezni, n. pr. škrlatnice ali pa problem gonoreje in drugih kroničnih obolenj.

Vprašanje prehrane in pravilne prebave spada med pereče probleme moderne medicine. Naj omenim samo uporabo sveže, surove hrane pri

zdravljenju sladkorne bolezni

ki jo je uvedel Petró. Tudi post se z vedno večjim uspehom uporablja v moderni medicini. Ravno v zvezi z načinom prehrane se posveča stalno večja pozornost problemu obstopacije ali zapeka. Stari izrek: "Qui bene purgat, bene curat" stopa zopet v veljavo. Moderni človek, ki si še trkrtat na dan čisti zobe, zanemarija in omalovažuje popolnoma redno funkcijo kanalizacijske sistema, to je črevesja. Indijski filozof Mahatma Gandhi pravi drastično, da smo izpremenili svoje črevesje v latrino, ki si stalno nosimo s seboj. Če pomislimo samo, kako škodljivo je za človeški organizem že le enkratno zauživanje pokvarjene hrane, gnilega sadja, nesvežega mesa, potem se moramo čuditi splošni zanikrosti in malomarnosti napram dejstvu da nosi večina ljudi stalno s seboj zasušeno ali gnijoče blato, najboljšje hranišče za najbolj nevarne bakterije. Najbolj nevarne bakterije se ne morejo naseliti v organizmu, ako jim ne nudimo sami ugodnih tal za razvoj.

Druga napaka civiliziranega življenja — pomamljanje solnce zraka in gibanja na prostem — je danes vsled ogromnega razmaha modernega

športa

v veliki meri odstranjena. Seveda moramo obsojati sedaj modno stremenje po rekordih, ki je v nasprotju s higieničnimi zahte-

vami in skrajno nezdravo. V zvezi s tem opažamo skrajno preceenjevanje sportnih uspehov napram uspehom na znanstvenem in umetniškem polju.

važnost kopeli

se pa pri nas še zelo podcenjujejo. Če pa pomislimo na ogromne javne kopališčne naprave starih Rimljanov, ki so bile dostopne tudi masi ljudstva, potem se ne smemo preveč domišljati na visoko stopnjo naše civilizacije. Stari Rimljani so smatrali vroče kopeli za enega najpomembnejših terapevtskih faktorjev. V velikih mestih se zidajo plavalni bazeni, ki jih je mogoče uporabljati v vsakem letnem času. Velika nizozemska vlada pri nas glede kopalic v zasebnih stanovanjih, Tudi na deželi bi moralo biti vsaj vsaki osnovni šoli priključeno javno kopališče. To bi bilo veliko večjega higieničnega pomena, kakor pa nebroj predavanj o higieni in obrambi bolezni.

Socijalno stanje današnjega zdravnika

se stalno slabša in sicer je tega krivo dvoje dejstev. Prvič ogromna hiperprodukcija zdravnikov v povojnem času, drugič pa stremjenje ustanov socialnega zavarovanja, da pritegnejo čim mogoče več novih plasti občinstva, tudi premožnejše sloje, v svoj delokrog. S tem se dohodki iz zasebne prakse vedno bolj omejujejo, vedno bolj pa se izčrpava delavna zmožnost zdravnika. Vesten zdravnik more pri natančnem preiskavanju pacienta izvršiti dnevno samo omejeno število preiskav. Z nezadostno plačo se ubija veselje do dela, do nadaljnega izobraževanja. Izobraževanje zahteva zadostna sredstva, ki pri današnji draginjskem s predgovorom dr. Sir W. Arbuthnot Laneja, kirurga v Guyjevi bolnici v Londonu in je dosegla v šestih mesecih štiri zlasti nemških znanstvenih publikacij — ki za naše razmere skoro edino pridejo v poštev — dosega jo zelo visoke vsote. Če napravite iz zdravnika dninarja, boste imeli dninarja za zdravnika! S tem problemom se peča Erwin Liek v svoji knjigi: "Die Schäden der sozialen Versicherungen", Liek je znan po svoji knjigi: "Der Arzt und seine Sendung", ki je v Nemčiji zbudila veliko pozornost. Za izboljšanje socialnega stanja je pa po Lieku zdravnikom potrebno med drugim tudi več civilne kuraje — besedo je ustvaril Bismarck — da se bodo upali povedati povsod z odkrito besedo svoje mnenje. Isti problem obdelava F. R. Wolff v svojem svarilu: "Der Kranke und die Krankenversicherung".

Bodočnost medicine

Sodobna medicina se nahaja v prehodni dobi, ki se kaže v veliki razliki vladajočih naziranj in uporabi različnih zdravilnih sistemov. Izčiščenje nazorov bo prineslo popoln prevrat v terapiji bolega človeka, veliko izpremembo v načinu naše prehrane, ki bo preprečila nastanek mnogih obolenj in s tem podaljšala življensko dobo človeka. Številni terapevtski metod, ki bodo skrajno univerzalne, se bo znatno omeličilo,

medicina se bo poenostavila

Tem večje bodo pa zahteve, ki se bodo stavile na kritični duh in spoznavanje zdravnika. Zdravnik bo moral biti še v večji meri umetnik v svojem poklicu kakor je bil doslej. Razen obsežnega znanja znanstvenih materije bo moral znati jasno čitati v knjigi življenja, kajti shematična uporaba fiksnih sistemov ne bo zadostovala. Čim bolj se bo razvil spoznavanje vzrokov postanka bolezni in profilaktična medicina, tem manj bo treba zdravnikov. Zdravnik bodočnosti bo v vedno večji meri nadzornik, ki bo pazil na način življenja, kakovost hrane in odstranjeval napake, ki motijo racionalni potek človeškega življenja. Današnja kirurgija smatra že danes za svoje glavno nalogo

omejiti število operacij

Kupujte samo pri trvdkah, ki inserirajo v „Slov Narodu“!

Mihelič Stane:

Spomini

Vsak že piše spomine. Ta s črnolom, oni s kredo, tretji na papir, četrti na vrata, ta z besedami, stavki, oni s številkami, računji. Ne vem, kako je bolje, vem le, da drugemu bolj nese. Vendar pa sem se odločil za prvi način pisanja, ker nimam ne krede, ne vrat in tudi računar nisem dober...

Ne ustrašite se! Ne bom začel s svojimi rojstvom, ker vem, da to ni zanimivo, še manj pa dostojno, temveč šele od onega časa, ko sem stopil v vojaški stan in ko sva postala prijatelja s Francetom. France je mož posebne sorte. Sicer malo drugačen, kakor oni kostani, o katerem piše Ivan Cankar, vendar pa vreden spomina. On vam bo lahko povedal, da je vse res, kar bom napisal in če meni ne verjamete, boste verjeli njemu, ker je dostojen in resnično ljuben mož.

Pri vojakih sva se našla takoj v početku. Nič čudnega! France je prinesel s seboj lepo svinjsko kračo. Tako lepo je bilo to stegno, da je malo takih, obenem pa okusno. Vojak ima dober nos in bil sem tedaj vojak. Ko sem nekdo pometal izpod Francetove postelje, mi je nekaj tako zadisalo iz njegovega kovega, da bi bil najraje sedel nanj in se opajal s prijetnim vonjem. Toda na žalost — na njem je sedel France sam in brusil nož. Zdi se mi, da je bila to prva nedelja najine težke vojaške službe. Tedaj še nisva bila prijatelja.

Pa se je France dvignil z vonjajočega prestola, odprl kovec in v njegovih rokah sem zagledal — svinjsko kračo. Kar mi se mi je storilo ob zapeljivem pogledu in oči so kar same sledile kretnjam Francetovi hrok, ki so rezale in nosile v usta. Zdelo se mi je, da se mu je meso kar topilo v ustih. Nankrat pa se obrne k meni. Seveda sem hitro zmaknil oči, da ne bi mislil. Ogovoril me je. Njegov glas je bil tako dobrodušen, kakoršnega še nisem slišal pri vojakihi.

— Ti! imena ti še ne vem. Da si Slovenec, bi stavil, ker si bil zadnjič natrkan, kakor znajo biti samo Slovenci. Na! pomagaj mi obratiti ranjakega prešiča kračo. Sicer pravijo, da ni lepo če se po smrti koga obira, toda to samo pravijo in pri vojakihi smo Tu je pa tako vse narobe. Še oni latinski pregovor so obrnili, da se glasi: "De vivis nil nisi bene." Na! primi, reži, jej.

— Tovariš! res si dober.

— Boš videl! Prešič je boljši. Pomolil mi je kračo, ki sem jo z vso nežnostjo sprejel. Od prevelikega navdušenja sem skušal z njo oponašati našega poročnika, kako pozdravlja z bridko sabljo. Seveda sem jaz z — »bridko« kračo.

To je bil začetek najinega prijateljstva in nadaljevala sva ga ob krači do njene zadnje ure. Potem pa sva v to najino »dvozvanzo« sprejela še tretjega člana — poročnikovega psa Cezarja, ki je slučajno prišel v sobo. Upala sva, da

naju bo zagovarjal pred svojim gospodarjem. Tako je bil sklenjen triumvirat: France, Cezar in jaz.

Společka smo vadili le na dvorišču. To je človek že se prenesel. Kmalu potem, ko smo sklenili triumvirat, so nas pa odpeljali na vojaško vežbališče. Že med potjo smo okusili, da se bližajo težke ure. Ko smo korakali po ulicah, so se nam smeiali in še na misel ni prišlo nikomur, da bi bil zavpil: »Hannibal ante portas!« Nam pa je bil težko in mislil sem si: »Ne! Hannibal ante portas!«, temveč »Porta ante Hannibalem!«

Vsi polni prahu in znojja smo se razgrnili po vežbališču. Tedaj sem spoznal, kako resničen je pregovor: »Kamor stopi turško kopito, ne raste sedem let trava.« Tu prav gotovo niso stopala turška kopita, pa vseeno ni bilo zelene bilke. Kakor pustinja se je razprostiralo polje. Vroč veter e nosil prah po njem. Kaj pa šele tam, kjer zadržijo turška kopita! Sveti križ božji! Ne morem si predstavljati

Poročnik je ukazal podnarednikom, naj nas nauče, kako se leže in zopet vstane. Seveda po vojaško. Klicali so nasameznika pred vrsto in ga tam učili. Mi, kar nas je bilo še ostalo, smo morali pa sami vaditi isto. Tako sva s Francetom prišla skima. Vroče je bilo, da bi se svinec topil. Pa sva se zamislila...

— Veš kaj, France! sem dejal! — Ti komandiraj, jaz bom pa vežbal. Ta čas se boš ti odpodil — potem bova pa

zamenjala — Ideja je bila dobra in France jo je še izpopolnil v svoji iznajdljivosti:

— Lezi! Legel sem.

— Ne ležiš pravilno — je začel kričati prav po vojaško. — Tako dolgo boš ležal, da boš zavzel pravilno pozicijo Lenuh salamenski! — Potem pa je natišem pripomnil. — No, ali si zadovoljen? Seveda sem bil zadovoljen. Začel mi je nato razlagati, kako je treba ležati — pa ne po vojaško — temveč, da se človek odpočije. Razvil je celo teorijo in ravno je začel pripovedovati kako je on nekoč... ko se oglasi za njegovim hrbtnom poročnik:

— Kaj spi ta mrha tukaj? Kot bi trenil sem bil pokoncu. Strožje komandne se nisem slišal. France se je obrnil k njemu.

— Gospod poročnik! Ta vojak (z glavo je pokazal name) ni legel pravilno in sem ga zato kaznoval, da mora tako dolgo ležati, dokler ne bo ležal pravilno. Ravno sem mu razlagal, kako mora ležati.

Poročnika je obenem lomil smeh in jeza. S strahom sva čakala v katerem »stadiju« naju ogovori. Poklical je Franceta:

— Stani! Jaz te bom naučil! Lezi! Vstani! lezi! vstani! — Tako hitro mu je komandiral da je revež skakal dva metra visoko in zopet padal. Skoro četrto uro. Slednjič ga je izustil. Že sem bil vesel, da bo mene pustil pri miru.

— Čuješ, ti Franjo! Ali znaš sedaj?

— Gospod poročnik! Pa znal sem že preden...

— E! Dobro. — Nauči sedaj še onega tako kot sem tebe.

— Razumem, gospod poročnik! Malo se je obotavljal France.

— Ako nočeš ali ne znaš, pa pridi ponovno sem. — France je izprevidel, da ne pojde drugače nego da me prične »tremirati«. Žalostno mi je pomežiknil, naj se pripravim.

— Lezi! vstani!

— Stoj! je zavpil poročnik. — Ali sem te tako učil. Sem pojdi! — In zopet sta začela znova, samo še hitreje in še dalje časa kot prvič.

— Uči ga sedaj ponovno! Še ostal ni, ko je začel že vpiti France nad me: »Lezi!... Seveda nisem mogel nikakor tako hitro vaditi na Francetovo komando, kot je on na poročnikovo. To je opazil tudi gospod poročnik.

— Noče te poslušati. Počakaj, jaz naučim še njega!

Pa sva začela na vse kriplje — poročnik ukazovati, jaz padati in vstajati. Vem, da ni še nihče tolikokrat v svojem življenju poljubil matere zemlje kakor sem jo jaz tistega dne. Kar jama je nastala pod menoj.

— Tako ga moraš učiti, vidiš!

— Pa dobro!

— Razumem, gospod poročnik! Krepro mu je salutiral France — jaz sem pa z zobmi škripal. Pa ni nič pomagal.

Tako so naju uvedli v vojaško življenje...

Staro leto je bilo v znamenju katastrof

Leto 1928 je bilo v pravem pomenu besede leto katastrof. — Kratak pregled raznih prometnih nesreč, elementarnih katastrof in drugih nezgod

Staro leto za človeštvo ni bilo srečno. Bilo je, kakor da se je zemlja premaknila iz tečajev, letni časi so bili zelo muhasti, v februarju smo imeli junjsko vreme, v juniju je bilo več dni zelo hladno, kakor sredi februarja. Doživeli smo katastrofalne poplave, ki so uničile cele pokrajine, in pokončale vso žetev. Eksplozije in erupcije vulkanov, tornadi, potresi, železniške nesreče in druge nezgode so se vrstile druga za drugo. Cvetočja mesta, ki so jih stoletja gradile človeške roke, so postala žrtvami divjih elementov in so za vedno izginila s površja. Naj omenimo samo cvetoča grško mesteca Korint, ki ga je doletela strašna uroda, kakor mesto Pompeji v letu 79 pre. Kristusom. Človek je divjal proti človeku in kar je ustvaril duh enega, je uničil zločinski naplek drugega. Četudi se je človeškemu duhu posrečilo, da zdaj človek z enim samim prijemom za vzvod dirigira sile, ki so milijonkrat večje, nego je moč njegove roke, zadošča vendar samo zrahlinjavi vijak, neznatna zapreka ali zločinski naplek brezvestnega človeka. Da skoči s tira vlak, ki je drvel z blazno hitrostjo po železni cesti in v hipu je ta mogočna zgradba človeškega dela in napora samo še kup razvalin.

Strahovite so bile letos železniške nesreče in morda se jih še nobeno leto ni pripetilo toliko. Za, še vedno ni nobenega sredstva, s katerim bi se tale preprečilo. Kljub vsem varnostnim napravam, kljub vsej previdnosti se je pripetilo toliko železniških nesreč, da se mnogi po pravici boje potovati po železnici. Saj skoraj ni minil teden, da bi se ne pripetila večja ali manjša železniška nesreča. Sicer naša država ni bila med najtežje prizadetimi, toda 16. avgust je bil črn dan v zgodovini naših železnic. Teda dne so se namreč v Srbiji pripetile tri velike železniške katastrofe, od katerih je vsaka zahtevala več človeških žrtv. In strah železniški skoraj zaporedni katastrofi, ki sta se pripetili v septembru na Moravskem, ko je bilo tudi ubitih mnogo potnikov, sta gotovo čitateljem še v živem spominu.

Jobove vesti o groznih avtomobilskih nesrečah so si sledile druga za drugo, listi so prinašali cele kolone dolga poročila o groznih nesrečah. Leto 1928 je že takoj v začetku pokazalo, da bo leto nesreč in katastrof, zakaj že dolgo ne pomnimo leta, ki bi človeštvu prizadejalo toliko gorja in škode, kakor baš leto 1928.

V januarju so listi poročali o velikanskih povodnjih in mrazu po vsem svetu. V januarju je bil dober del Londona pod vodo in prestolnici je pretajala grozna katastrofa. Samo še nekaj dni naj bi trajali nalivi, pa bi Temza zalila ogromno mesto. Še prej je doletela velika katastrofa tudi Berlin. 6. januarja je nastala v mestu strahovita eksplozija, ki je popolnoma razdejala dve veliki poslopji. Nenavadna elementarna katastrofa je zadela v marcu Kalifornijo, kjer je voda porušila velikanski nasip, poplavlila vso dolino in zahtevala 300 človeških žrtv.

Največja nevarnost je za človeštvo poleg potresa in povodnjih vihar. To je najnevarnejša elementarna sila. Kadar zadiva vihar, je zaman vsa človeška tehnika. Moč tajfuna, tornada, bore, orkana ali ciklona, kakor se pač imenuje, se ne da izraziti v številkah. Saj vemo, kako strahovito pustoši tornado nad ameriško obalo in uničuje cvetoča mesta. Tudi letos ni prizanesel Ameriki, tudi letos je trpela vsa zapadna Indija. Veliko je bilo tudi številnih letalskih

nesreč, mnogo drznih letalcev, ki so tvegali preokceanski polet, je svojo drznost plačalo z življenjem. Prvi je bil angleški letalec Hinchliff, katerega je v marcu za vedno pogotnil ocean, zadnji pa Macdonald.

V aprilu je doletela Italijo, ki je menda letos doživela največ katastrof, prva težka nesreča. V gornji Italiji so razsajali potresi, ki so povzročili precejšnjo materialno škodo in zahtevali mnogo človeških žrtv. Potresni katastrofi v Italiji so sledili potresi na Balkanu. Grozno je trpela Bolgarija, uničeno je bilo mesto Plovdiv, strašno je bilo razdejano v Korintu. V obeh mestih ni ostala skoraj nobena hiša cela.

In v maju so zopet divjali silni viharji nad Češkoslovaško in Nemčijo ter vso srednjo Evropo. 22. maja se je pripetila strahovita nesreča v Hamburgu, kjer je uhajal strupeni plin fosgen, ki so ga rabili v svetovni vojni in kjer je na posledicah zastrupljen umrl okoli 20 ljudi. Dočim so jih nad 100 komaj rešili. Nevarnost je torej to pot prišla iz zraka.

V maju je odplul Nobilov zrakoplov »Italia« na severni tečaj. Kako klavno je končala ta, s tolikim pompom napovedana ekspedicija, je naši javnosti itak znano. Za naše kraje je bil usodopoln junij, ko je požar upepelil idilično notranjsko vas Gornje Jezero.

V avgustu je doletela težka nesreča mesto Newyork. V podzemni železnici sta trčila skupaj dva vlaka. Katastrofa je bila grozna. Število človeških žrtv zelo veliko. V septembru je bila zopet na vrsti Italija. Pri avtomobilski dirki na Monzi je skočil dirkalni avtomobil, ki je drvel s hitrostjo 200 km na uro, z dirkalne proge in se zaletel med občinstvo. Pri katastrofi je bilo ubitih 20 gledalcev. Septembar je bil sploh mesec katastrof. Na Moravskem sta se pripetili dve železniški nesreči, a v Ameriki je pustošil silovit orkan. Trpela je zlasti Portorica, čije nasadi so bili skoraj popolnoma uničeni.

25. decembra je nesreča obiskala Španijo. Tam se je pripetila ena največjih svetovnih gledaliških katastrof. V madridskem gledališču je med predstavo izbruhnil požar. Zgorelo odnosno do smrti pohojenih je bilo okoli 300 ljudi, mnogo pa težko ranjenih.

V avgustu je doletela težka nesreča mesto Newyork. V podzemni železnici sta trčila skupaj dva vlaka. Katastrofa je bila grozna. Število človeških žrtv zelo veliko. V septembru je bila zopet na vrsti Italija. Pri avtomobilski dirki v Monzi je skočil dirkalni avtomobil, ki je drvel s hitrostjo 200 km na uro, z dirkalne proge in se zaletel med občinstvo. Pri katastrofi je bilo ubitih 20 gledalcev. Septembar je bil sploh mesec katastrof. Na Moravskem sta se pripetili dve železniški nesreči, a v Ameriki je pustošil silovit orkan. Trpela je zlasti Portorica, čije nasadi so bili skoraj popolnoma uničeni.

25. decembra je nesreča obiskala Španijo. Tam se je pripetila ena največjih svetovnih gledaliških katastrof. V madridskem gledališču je med predstavo izbruhnil požar. Zgorelo odnosno do smrti pohojenih je bilo okoli 300 ljudi, mnogo pa težko ranjenih.

V oktobru sta se v Pragi porušili kar dve stavbi in na Porici je bilo pri katastrofi ubitih 50 ljudi, večinoma delavcev in delavk. To je bil eden najhujših udarcev, ki so lani zadeli Češkoslovaško. Tudi za Italijo še mera nesreč ni bila polna. V novembru je začel na Siciliji bruhati vulkan Etna. V lavi je izginilo več cvetočih vasi.

Skoro istočasno je divjalo nad za-

padno Evropo strahovito neurje. Morski valovi bi mogli povedati o morskateri pretresljivi tragediji, ko je vihar pograbil mogočno ladjo in se ž njo igral kot z orehovo lupinico. Samo v Rokavskem zalivu je morje pogotnilo 13 parnikov, ne glede na številne jadernice, male ribiške barke, vlačilce itd.

V decembru je razsajal potres v Južni Ameriki, kjer je uničil celo mesto, a v Londonu so imeli katastrofalno plinsko eksplozijo. Lahko bi našli še nebroj drugih nesreč, elementarnih ne-

zgod, rudniških katastrof, letalskih tragedij in eksplozij. Staro leto je bilo torej zelo nemirno. Kje tiči vzrok, je težko povedati. Učenjaki so spravljeni vulkanske erupcije in elementarne nezgode v zvezo s solnčnimi pegami, astrologi so trdili, da so bili krivi planeti, toda vse to so samo domneve. Stojimo pred zagoneko, na katero se da odgovoriti samo z željo, da bi bilo leto 1929 srečnejše in človeštvu bolj naklonjeno.

Lz življenja „Slovenskega Naroda“ za slovenski narod

Kaj je pisal »Slovenski Narod« pred desetletji? — V boju za pravice slovenskega naroda in njegovo boljšo bodočnost. — Mišljenje in čustvovanje naših prednikov.

»Slovenski Narod« stopa v svoje 62. leto, pa je prav in zanimivo, ako v tem trenutku nekoliko pogledamo, kako so mislili in pisali naši predniki. V dobi, odkar izhaja »Slovenski Narod«, se je zgodilo ne samo v Evropi, temveč po vsem svetu toliko važnega na vseh poljih javnega življenja in čustvovanja človeštva, da nam šele pogledi v preteklost morejo predložiti v pravi sliki velikanski napredek, ki se je izvršil. V mnogih ozirom so bila stremjenja in misljenja naših prednikov skoro slična našim, mnogih so se njihova stremjenja že več ali manj izpolnila in včasih se je treba naravnost čuditi, s koliko bistrovidnostjo in velikim zaupanjem so gledali v bodočnost. Marsikaj se je že izpolnilo, na marsikaj pa še vedno čakamo, kakor so čakali naši predniki. Kakor reče naš pa se vije skozi vse letnike »Slovenskega Naroda« iskreno slovensko, jugoslovnsko in slovensko čustvovanje in mišljenje. Reči moramo, da se jih mi, ki živimo v mnogo bolj ugodnih razmerah kakor pa takrat, ko je slovenski jezik pričel šele pridobivati na veljavi, nimamo prav nič sramovati.

V l. 1869

ko je »Slovenski Narod« se izhajal v Mariboru pod uredništvom Antona Tomšiča, je v novoletni številki svojega drugega letnika objavil na čelu oklice, ki pravi med drugim:

»Vi domoljubni možje, ki oskrbujete v Belemgradu osodo Srbije, Vi ne smete pozabiti, da ste vnuki kosovskih mučnikov. Lazar in Miloš in oni tisoči mučnikov štiristoletne suženosti in borbe kličejo Vas, da storite svojo dolžnost! Danilo se bo! Vsi spomini naše slave in naše veličine bodo z ognjenimi besedami govorili vsacemu sinu našega naroda in od Balkana do Crne gore more biti samo en klic: Izpolnimo oporoko naših pradedov — pojmo na Kosovo!«

V isti številki je objavil »Slovenski Narod« dopis iz Ljubljane pod šifro »—« (Jurčič), ki poroča o ustanovitvi katoliškega društva v Ljubljani na pobudo grofa Wurmbanda in pravi med drugim:

»Naša slovenska reč je demokratična skozi in skozi. Nam je grof Wurmband ravno toliko, kakor en kmet; če je ta kmet vsaj malo izobražen in za svojo domovino navdušen, nam je kmet ljubši kakor grof Wurmband. Kdor je prijatelj ljudstva, kdor je prijatelj svobode, prijatelj enakosti pred postavo, kdor ni prijatelj absolutizma, ta ni prijatelj plemstva. Plemstvo je nepoboljšljivo. Tudi če se dela liberalno, gleda povsod fevdalizem in glasovita »omejena pamet podložnikov« iz rokava (glejte Apfalterov govor v našem državnem zboru), tudi če se na krščansko stalo postavljajo, je vse hinavstvo, kajti »ljubi bližnjega« to poznajo ti ljudje le ako je bližnji baron, grof ali morda škof. Za niže duhovstvo niso ti ljudje še nikdar nič storili, pač so bili vselej prijatelji škofovskih vseoblasti. Dosednji so si samo v avtokratizmu.«

V l. 1879

ko je »Slovenski Narod« izhajal že v Ljubljani pod uredništvom pisatelja Josepa Jur-

čiča, je pisal v svoji novoletni številki v podlistku pod šifro »L-s« (Koder) med drugim:

»In denes na razhodu minolega leta, na pragu prihodnosti, dajmo si račun od gospodarjenja, napravimo, primerjajmo nove zaveze stariim, oziramo se v knjigo prihodnosti. Sovražstvo, osona strast, preganjanje mej brati jednega rodu, jedne domovine, je prevladalo v minolemu letu, sejanje, zelenja, cvetja v blagor one velikanske ideje, katero kaže in veleva zgodovina, bilo je malo.

Le preveč pozabljeno in zanemarjeno leži leposlovno literarno polje, ko ubijamo svoje najboljšje moči z grenko politiko. Treba nam je zalibože krvavo tudi političnega boja, to je res, to je naša priča in svedočba, da še živimo, da smo tudi narod mej narod. Ali naše življenje, naša eksistenca to še ni. Le kadar moremo pokazati svoja dela, umotvore svojega duha, tedaj smo šele gotovi vnanje zmage, to je naš monumentum aere peracens. Torej na noge v novem letu tudi za našo literaturo!

Starši rodoljubi, ki imajo literarnega dela duševno moč, naj vsako jedno delce dobro in premišljeno zvrše, vsi rodoljubi naši naj podpirajo literaturo našo, in naša narodna društva materialno, mladina se uči za delo pripravljaj, in — eto! — novo leto bode nas Slovence zopet bolj naprej potisnilo!

V uvodniku pa je zapisal tedaj »Slovenski Narod« o spravi med Slovani in Nemci: »Bodi Nemci pravični drugim narodom v monarhiji, pa bomo skupno delali za skupne interese.«

V »Političnem razgledu« je poročal: »Italijanski kralj je rekel baje, da se ne agitira v njegovem imenu v Albaniji za zvezo tega dela Turčije z Italijo. Telegram v »Köln. Ztg.« iz Dunaja pravi, da bi Avstrija ne trpela, da se Italija v Albanijo vsede. Torej je tam doli morda nov kal razporov.«

Preskočimo par desetletij in pogledimo, kaj je pisal »Slovenski Narod«

pred vojno l. 1909

Ko je bil na Kranjskem deželni predsednik baron Schwarz, je pisal »Slovenski Narod« v svoji novoletni številki, ki je bila zaplenjena, o njem med drugim:

»Ze koj v prvih mesecih njegovega gospodarjenja v deželi se je pokazalo, da ima mož premalo talenta za politično življenje in preveč protekcije za politično smrt. Schwarz in njegovi sokrivci (klerikalci) so obnovili pri nas politični sistem, čigar neomajno vodilno načelo je dosledno zakonolomstvo in do virtuoznosti povzdignjena zloraba uradne oblasti v korist nemstva in v škodovanje slovenstva. Baron Schwarz in njegovi sokrivci so ta sistem prakticali s skrajno brezobzirnostjo. Drugod nastane senzacija, če se zgodi kaka nezakonitost, pri nas pa je nastala pod vladjo Schwarz in sokrivcev, če se je slučajno primerila kake zakonitost.«

V isti številki je bil objavljen dopis urednika »Slov. Naroda«, ki je napravil o božičnih praznikih izlet v Beograd, da bi

se informiral o razpoloženju srbskega naroda zaradi aneksije Bosne in Hercegovine od strani Avstro-Ogrske. Ta dopis pravi med drugim:

»V prvem trenutku, ko jih je zadela vest o aneksiji Bosne in Hercegovine kakor strela z jasnega neba, so Srbi demonstrirali in kričali, sedaj so svojo bolest in svoj gnjev potisnili na dno srca, sedaj molče in delajo.

In dejstvo je, da je sedaj vsa Srbija kakor eno vojno taborišče, zakaj na vojno ni pripravljena samo vsa armada, marveč celokupni narod gori od najstarejšega moža pa doli do mladeniča, ki je jedva došel v toliko, da more nositi puško in tornister.

Avstro-Ogrski se torej v slučaju vojne ne bo borila samo proti srbski armadi, marveč proti celokupnemu srbskemu narodu, ki bo šel v boj z vsem fanatizmom ljudstva, ki je prepričan, da gre v tej borbi za »biti ali ne biti« srbske samostojnosti in srbskega plemena vobče.

Zato Srbije v eventuelni vojni ni smeti podcenjevati.

So momenti v zgodovini človeštva, ko postanejo tudi mali narodi, ako se jih tira v obup, veliki in grozni.

Ali ni morda »Slovenski Narod« pravilno preokoval?

In

v svobodni Jugoslaviji l. 1919?

Tedaj je »Slovenski Narod« objavil na uvodnem mestu govor, ki ga je imel pokojni dr. Ivan Tavcar nekoliko dni prej v Novem mestu, kjer je med drugim dejal:

»Prva in odlična točka vsakega strankinega programa bi se morala glasila: »Deluj v prepričanju, deluj z navdušenjem, deluj z ljubeznijo za jugoslavijo, dokler se njena stavba ne bo trdno in veličastno dvigala proti nebu, podobna Triglavu in drugim našim gorskim velikanom, ki so od nekdanj in bodo vsikdar gledali na našo sedaj oslobojeno zemljo!«

Nezadovoljstvo bo pomehalo, ko bomo prisilili vsakogar, ki je zmoten, da prične zopet delati in ko bomo odgnali vsakogar, ki bi kalil javni red.«

Na novega leta dan se je vršil tedaj shod v »Unionu«, na katerem so zbirali prostovolce za osvobodjenje Koroske. »Slovenski Narod« je o tem zborovanju objavil daljše poročilo, ki pravi med drugim:

»Svečan je bil trenutek, ko je na to izrekel komisar Smodej prisego:

»Ako pade Koroska, bom padel z njo z mečem ali puško v roki. Nimamo drugega orožja kot silo. Za dom mej bojni gro!«

Napravimo si armado, da stremo nemški tatarskega zmaja.«

Kako je bilo pozneje, je vsakomur še v živem spominu. Koroska je padla, g. Smodej pa je hvala bogu še živ.

Lahko bi navedli še marsikaj iz častnega življenja »Slovenskega Naroda« za pravice slovenskega naroda in njegovo boljšo bodočnost. Navedenih par citatov dokazuje, da je bil vedno na svojem mestu in njegova zgodovina jamči, da bo tudi v bodoče.

Gospodarstvo

Naš izvoz v novembru

Generalna direkcija carin objavlja statistične podatke o našem izvozu v novembru, ki je znašal 642.347.346 papirnatih ali 58.629.732 zlatih Din. V primeri z novembrom lanskega leta se je povečal naš izvoz za 19.951.193 Din ali 3,21%. Po teži je narasel za 72.705 ton ali 15,7%. V novembru letošnjega leta smo izvozili 402.262 ton blaga, lani v novembru pa 349.658 ton.

V prvih 11 mesecih tekočega leta smo izvozili 4.178.825 ton blaga v vrednosti 5.875.360.244 Din, lani v istem času pa 3.963.921 ton v vrednosti 5.871.468.493 Din. Porast znaša torej po teži 214.904 tone ali 5,42%, po vrednosti pa 3.891.751 Din ali 0,7%.

V letošnjem novemborskem izvozu zavzema prvo mesto gradbeni les, ki smo ga izvozili za 95.428.216 Din. Na drugem mestu je surov baker z 38.400.000, na tretjem sveže meso s 36.669.319, na četrtem suhe slive s 35.325.328, na petem hmelj s 34.377.135, na šestem živi prašiči s 34.038.000, na sedmem sveže sadije s 26.357.907, na osmem živa goveda živina s 25.138.200 na devetem jarka z 22.190.714, na desetem drobnica z 21.284.232 Din itd.

vi sem vse znova premislil in prepričal sem se, da je Barnova edini človek na vsem svetu, ki nam lahko pomaga pojasniti to zagoneko. Zdaj se pa požuri. Zvečer mi telefoniraj, toda kliči raje policijsko stražnico v Haslemeru. Sam pojdem tja po poročilo.

Frank je prikalim in odšel. Bob se je pojavil šele zvečer in še vedno so se mu poznali sledovi prečute noči. Rok, s katero si je nalival whiskey s sodavico, se mu je malo tresla.

— Bob, postal si se, — se je obrnil Sokrat in Bob se je užaljeno črnil v drugo stran.

— Nisem tako star, Sok, in nerad slišim, če me kdo neprestano opozarja, da se staram.

Pozneje je Sokrates pripovedoval Lexu, kako je razžalil Boba.

— Godrnjač Bob sedi v knjižnici in dejal je, da ne pride k obedu. Obedovala bova torej sama. Lex, ne beli si tako glave, sicer se ti utegne zmešati, — je dejal, videč, kako silno brat trpi.

— Ne obupaj, bodi potrpežljiv.

— Potrpežljiv! — je vzkliknil Lex.

— Potrpežljiv, ko je Molly bog ve kje!

— Po obedu bova igrala piquet, — je dejal Sokrates in se nekam čudno nasmehnil. — Nobena stvar ne pomiri živcev tako, kakor ta igra.

Ubogega Lexingtona karte niso prav nič mikale, toda Sokrates ga je odvedel v salon in postrežljivi Williams jima je primaknil igralno mizico.

— Gospod Stone še ni prišel iz svojega kabneta?

— Ne, gospod, — je odgovoril Williams. — Gospod je zelo utrujen in ne počuti se dobro. Baš sem mu odnesel kavo in prosil je, da mu oprostite.

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

— Ob 3.40 so klicali Knežji dvorec iz Jeringtonovega zavoda v Londonu. Marybone 799.

Sokrates Smith je spal kakor ubit.

Lexington in Frank sta bila vso noč na nogah, bila sta bleda in utrujena, ko se je pojavil Sokrates zjutraj svež in izredno dobre volje.

— Se je Bob že vrnil? — je vprašal Lex.

Lexington je odkimal z glavo.

— Pojdita torej spat. Pa vendar ni sta pričakovala, da se vrne iz Weston-super-Mare ponoči? — je vprašal ironično. — Bob se vrne ob 9.30, — je izjavil neverjetno samozavestno.

Ob tridesetih na devet je pridrla po klancu vasa zaprašena Bobova limuzina in Bob je izstopil ves upchan iz avtomobila.

— Odpeljal sem se z limuzino, ker sem mislil, da pripeljem Molly nazaj, — je dejal z zaspanim glasom. — Bogme, to vam je bila noč!

— Ste jo našli? — je vprašal Lexington nestrno.

Bob je odkimal z glavo.

— Speljali so me na led, — je odgovoril. — To je vse, kar vam lahko povem. Ali veste, kakšna je pot od tu do Westona? Kar peljite se ponoči s hitrostjo trideset milj na uro po tej cesti, pa boste videli.

Vstopil je v vežo in se obrnil.

— Je kaj novega?

— Nič. — je odgovoril Sokrates.

— Zdaj se moram kopati in naspati, — je dejal Bob in odšel.

— A vidva, dečka, storita isto, — je dejal Sokrates. — Jaz stopim malo na vrt.

— S teboj pojdem, — je izjavil Lex.

— Prav nič nisem zaspan, — je trdil Frank. — Lahko bi šel deset milj daleč peš, pa bi ne bil truden.

— Šli so po stezici, ki se je vila sporedno s pročeljem hiše. Ko so zavili v široko, senčnato alejo, se je Frank ustavil in izbulil oči.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašal Sokrates in pogledal tja, kamor je zrl Frank.

Sredi ozke steeze je ležal damski čevlji. Sokrates ga je hitro pobral.

— Mollyn, za boga, Mollyn! A večeraj, ko sem se izprehajal po tej stezici, ga ni bilo tu.

Frank je hotel nekaj reči, toda Sokrates mu je namignil, naj molči.

— Pustita me samega, — je dejal nestrno. — Ubogajta me in pojdita spat. Do ene popoldne nočem nikogar videti in prisegam, da vama bo žal, če me ne bosta ubogala.

XIX.

Lopov.

Trije možje so trdno spali, dočim je Sokrates vezal domnevo na domnevo, jih urejal in sestavljal iz njih logično svojo sodbo. Prejšnjo noč je pojasnil zagoneko. Mollynega odhoda. Misli je namreč, da je odšla z doma prostovoljno. Toda najdeni čevlji je pričal, da se moti. Namenoma ga je sezula in vrgla proč. Pogled na ta dokaz obupa je zdrnil v Sokratu satana, ki

se je oglašal samo dvakrat v njegovem življenju. Zdaj je bil brez moči. Tudi če bi vedel, da ji preti nevarnost in da umira, bi je ne mogel rešiti, bi ne mogel pospešiti razvoja dogodkov.

— Zadeva mora dozoreti, — je trdil običajno, toda zdaj je s paničnim strahom čakal, kdaj dozori.

Zdaj mu je bilo marsikaj jasno. Bil je tako nervozen, da ga ni držalo doma. Telefoniral je po avtotaksi ter se odpeljal v Haslemer in London, da bi se posvetoval z ravnateljem arhiva v Scotland Yardu. Vračal se je, ko se je Lexington prebudil iz globokega sna.

— Zdaj, — je razmišljal Sokrates, — držim zadnjo nitko zagoneke. — Ko je drvel njegov vlak, ki se v Guilfordu ni ustavil, skozi Chapham Junction, je privozil na stransko progo z enako brzino mestni električni vlak. Sokrates je slučajno pogledal skozi okno. V vagonu električne železnice je zagledal znan obraz. Ves presenečen je planil pokonci.

Bil je Jetheroe. Na licu je imel še vedno obličje. Za hip se je srečal njegov pogled s Sokratovim, potem se je pa obrnil v drugo stran.

Sokrates je odprl okence, toda tisti hip je njegov vlak podvojil hitrost in drvel skozi Clapham Junction, dočim se je drugi vlak ustavil na stranskem tiru.

Jetheroe! Sprva je hotel Sokrates potegniti za rešilno zavoro, toda takoj je spoznal, da bi bilo to zaman. Predno bi se vlak ustavil in predno bi pojasnil, zakaj je potegnil za zavoro, bi bil električni vlak že daleč ali pa bi Jetheroe izginil v množici potnikov, ki so izstopili iz claphamskega vlaka.

— Ne, nisem izginil, — je dejal So-

krates ironično, ko mu je prihitel Lex po klancu naproti. — Videl sem Jetheroea. Frank še spi?

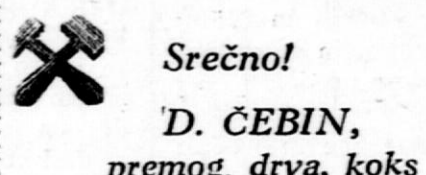
— Ne, je že vstal, — je odgovoril Lexington. — Ali veš kaj o Molly?

Sokrates je znova zmajal z glavo.

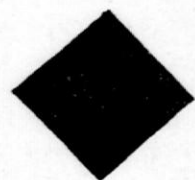
— Rad bi govoril s Frankom. Reci mu, naj pride za menoj na vrt. Kje je Bob?

— Še spi.

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Drogerija »ADRIJA« Ljubljana, Šelenburgova 1	Anton Brulc mesar Ljubljana, Šolski drevored Cerkvena ulica	L. M. Ecker sinova kleparna in podjetje za izpeljavo vodovodnih del Oddelek za centralne kurjave Ljubljana, Slomškova ul. 4	Franjo Grabjec fotografski umetniški zavod Ljubljana, Miklošičeva 6	Ivan Janež mesar Ljubljana, Šolski drevored	Ig. Kessler manufakturna trgovina »Pri Janezu« Ljubljana, Pogačarjev trg 3	Janko Kvas krojaštvo za dame in gospode Ljubljana, Wolfova ul. 1-1
Frančiška Alič trgovina z mešanim blagom Selo 28, p. Moste pri Ljubljani	Delikatesna trgovina I. Buzzolini Ljubljana, Lingarjeva 1 Zaloga sira, salam in sardin, tu in inozemskih likerjev	Franč Erjavec »Pri zlati lopati« trgovina z železnino Ljubljana	Grčar pekarija Ljubljana, Poljanska c. 25	Karol Jarc ekspert kranjskih klobas Ljubljana, Hradeckega vaš 35	M. Keše trgovsko vrtnarstvo, prodaja zelenjave in cvetic Ljubljana, Linhartova 5	Kavarna »Prešeren« Karel Polajnar, kavarnar
Matija Andlovic strojno mizarstvo — zaloga pohištva Ljubljana, Komenskega ulica 34	Josip in Ela Carl »Narodna kavarna« Ljubljana	Josip Eržen slaščičarna Ljubljana, Kongresni trg	Anton in Marija Gregor mesarija stojnica Šolski drevored Ljubljana, Poljanska c. 81	Ivan Jax in sin tovarniška zaloga šivalnih, pisalnih in pletilnih strojev ter koles Ljubljana, Gosposvetska 2	Simon Klimanek Ljubljana, Šelenburgova 6	Kavarna »Vošpernik« Ljubljana, Stari trg 32
Franč Anžič mesar Ljubljana, Šolski drevored	D. Caserman krojaški mojster Ljubljana, Kette-Murnova (Sv. Martina) cesta 9	Leo in Tončka Felber špecerijska in delikatesna trgovina Ljubljana VII, Podmilščar kova ulica 11	Anton Gril pekovski mojster Ljubljana, Rimska cesta 1	Jernej Jelenič tovarna kisa Ljubljana, Stara pot št. 1	Alojzij in Marija Kocjan mesar Ljubljana, Šolski drevored	Franč Loborec brivec Ljubljana, Rimska c. 21
Miha Anžič mesar in gostilničar Ljubljana-Dobrunje	Centa Alois mesar Ljubljana, Vodnikov trg	O. Fettič-Frankheim česalni salon za dame Ljubljana, Kongresni trg 19	Vladimir Gržina trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki Ljubljana VII, Černetova ulica 26	Jakob Jesih mesar in gostilničar Ljubljana, Šolski drevored in Dolenjska cesta	Anton Koleša tapetnik in dekorater Ljubljana, Sv. Petra nasip 45	Lampič Alojzij krznar in izdelovatelj čepic Ljubljana, Vidovdanska 2
Terezija Aubelj pekarna Glince št. 78	Franč Černivec Ljubljana, Šolski drevored in Kapiteljska ulica 11	Franč Fister gostilničar in izdelovalec pristnih kranjskih klobas Ljubljana, Zaloška c. 10	Gostilna »Pri Krofu« Ljubljana, Sv. Petra c. 46	G. F. Jurásek uglaševalec klavirjev Ljubljana, Wolfova ul. 12	KOLINSKA CIKORIJA Ljubljana	Franč Leben trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Poljanska 27
Trgovina Fran Babič Dolenjska cesta 2	Čadež & Bracar trgovina tehničnih potrebščin za mlino Ljubljana, Kolodvorska 35	Engelbert Franchetti friseur za dame in gospode Ljubljana, Dunajska c. 20	Gostilna »Pri Perlesu« (pri Jerici) Ljubljana, Prešernova 9 Anton in Jerica Žičkar	K. Jurman kr. dvorni optik Ljubljana, Šelenburgova ul.	Anton Koman gostilničar Ljubljana, Poljanska c. 71	Alojzij Lenček nasl. sin trgovina s kleparskimi izdelki, stavbo in galant. kleparstvo Ljubljana, Vidovdanska 1
Fran Babšek mesarija Šolski drevored	 Srečno! D. ČEBIN, premog, drva, koks					
I. Ljubljanska cvetličarna Viktor Bajt nasl. Ljubljana, Šelenburgova 6	Čehojug d. z o. z. komisijska družba Ljubljana, Dunajska cesta					
Veličan Bešter fotograf Ljubljana, Aleksandrova cesta 5 — Telefon 2524	Lud. Černe juvelir, trgovec z urami ter zapriženi sodni cenilec Ljubljana, Wolfova ul. 3					
Miroslav Bivic knjigovoznica in kartonaža trgovina s šol. potrebščinami Ljubljana, Vidovdanska cesta 12	Anton Černe graveur Ljubljana, Kongresni trg 10					
Trafika Blaž Ljubljana, Dunajska c. 12	Josip Čertalič čevljarški mojster Ljubljana, Sv. Petra c. 47	Alojz Fuchs juvelir Ljubljana, Šelenburgova 6	Gostilna Ražem Ljubljana Zabjek	Fani Kačič gostilna »Pri raci« Spodnja Šiška	Ivan Košak slikar Ljubljana, Bleiweisova 15	Zofija Mahnič, modni salon
Bourne & Co. Singer šivalni stroji Ljubljana, Šelenburgova 3 Maribor Novo mesto	Alojzij Češek mesar Ljubljana, Šolski drevored	Genussi in drug pleskar in ličar Ljubljana, Igriška ul. 10	Gostilna Tratnik Ljubljana, Sv. Petra c. 25	Ivan Kajnc gostilna, modno krojaštvo in uniformiranje Sv. Petra nasip št. 71	Franč Krašković trgovina Ljubljana, Stari trg 22	Anton Mancini fotograf Ljubljana, Sv. Petra c. 8 Rožna dolina pri Ljubljani
Alojzij in Hel. Brecljnik mesar Spodnja Šiška 25	F. Čuden trgovina ur in zlatnine Ljubljana, Prešernova 1	Ivan Gjud brivski salon Ljubljana, Stari trg 30	Ivan in Rozi Herzog Restavracija »Pri Levu«	A. Kassig krznarnica in izdelovanje čepic Ljubljana, Židovska ul.	Ivan Kreč krojaški mojster Ljubljana, Dunajska c. 9	I. Marchiotti trgovina usnjem Ljubljana, Sv. Petra c. 30
Brecljnik Lovro čevljarški mojster, popravlja nje galos in snežnih čevljev Ljubljana, Vidovdanska 2	Kajo Delič zlatar Vidovdanska cesta 2	F. in I. Goričar konfekcijska in manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 29	Marija Hitti trgovina s kurivom Ljubljana, Ahaciljeva 10	Josip Kastelic Ljubljana, Vodnikov trg 4	Andrej Kregar tesarski mojster Kodeljevo	Marčan Andrej Ljubljana, Prešernova ul. 16
Josip Breskvar čevljarška obrt Ljubljana, Škofja ul. 10	Emil Dobrič otroške igrače in galanterija Ljubljana, Prešernova ul.	Angela Gorše trgovina s čevlji Ljubljana, Stari trg 15	J. Hribar ml. krojač Ljubljana, Ahaciljeva 10	Fran in Franja Kavčič gostilna Ljubljana, Privoz (Prule) 4	Ivan Križnar krovec Ljubljana, Hrenova ul. 9	Terezija Marinko trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Prisojna ul. 7
Gabrijel Breznik trgovina z delikatesami Ljubljana, Sv. Jakoba trg	Eligij Eber krznar in izdelovalec čepic Ljubljana, Kongresni trg 7	Ivana Gorše restavracija »Novi svet« Ljubljana, Gosposvetska 13	Marija Izlakar kavarna in gostilna Ljubljana, Celovška c. 81	Jožef Keber mesar Ljubljana, Kette-Murnova 12	Ivan Krošelj manufakturna trgovina Ljubljana, Kette-Murnova cesta 15 (Martinova cesta)	Fran Martine mestni tesarski mojster Ljubljana, Prule 8
Ivan Bricelj pleskarski mojster Ljubljana, Dunajska c.	Brata Eberl nasledniki Martinc, Černe & Co. družba z o. z. — pleskarstvo, ličarstvo in črkoslikarstvo Ljubljana, Vošnjakova 8	A. Götzl ded. podobar in polzlar izdeluje okvirje Ljubljana, Kolodvorska ulica 27 (na dvorišču)	Delikatese Bonboniere-Vinara V. A. Janež Ljubljana, Aleksandrova cesta 12. Telefon 34—55.	Anton in Alojzija Keber mesar Ljubljana, Bohoričeva 4	Matija in Marija Kumer mesar Ljubljana, Šolski drevored — Rudnik	Fran Medica gostilna in trgovina Ljubljana, Tržaška cesta 4

LIJUBLJANA
SV. PETRA
NASIP 23

LIŠARNA
JUGOGRAFIKA D. Z.

ŽELI VSEM NAROČNIKOM

USPEŠNO
NOVO LETO!

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Ivan Meglič ključavničar Ljubljana, Na Prulahi 6	Ivan Perdan nasledniki Ljubljana	Josip Puh dobava in pokladanje parketov Ljubljana	Ivan Simončič trgovina z mešanim blagom Šiška	Al. Trink strojno mizarstvo Ljubljana, Linhartova 8	Franjo Zajec brivec Ljubljana, Dunajska c. 12	Marija Triller (pri Bergantu) Trnovo, Cerkevna ul. 3
Anton Mencinger špecerijška trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 42	Jakob in Ana Petrič mesarija Ljubljana, Solski drevored	Josip Rebek ključavničarski mojster Cankarjevo nabrežje 9	Ivan Slokan stavbna tvrdka Ljubljana, Studentovska ul.	Frančiška in Ivan Troha trgovina z mešanim blagom, vinom in žganjem Kodeljevo 262	Ivan in Ivanka Zamljen čevljarski mojster Ljubljana, Građišče 4	Franc Serbec izdelovanje terazza Glince IX., št. 21 (Vzič) Ljubljana
Mežnarčič Josip pekarija Ljubljana, Tržaška c. 4	Matija Pevec kuhinja Šiška, Medvedova ul. 19 poleg kolodvora	Mihael Repanšek gostilna Ljubljana, Breg 18	Ana Skubic-Krečič trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Florijanska 30	Tvornica zrcal in brusilnica stekla Ljubljana, Za Gradom 9	Ivan Zorko splošno ključavničarstvo Glince-Ljubljana	Franc in Ana Selan mesar Ljubljana, Solski drevored
Ana Miholič vinotoč, gostilna in kavarna «Centrala» Ljubljana, Sv. Petra nasip	Dr. G. Piccoli lekarna Ljubljana, Dunajska c.	Frn Repič sodarsko podjetje Ljubljana	Josip Sluga tapetnik in dekorater Ljubljana, Sv. Petra c. 5	Marija Urbas nasl. pristne kranjske klobase Ljubljana, Komenskega ul. 16. Tel. 2865	Alojzij & M. Zorman trgovina Ljubljana, Stari trg 32	Franc Hostnik restavracija «Soča» Ljubljana, Sv. Petra c. 5
Franc Miklič hotel Miklič Ljubljana, Kolodvorska 43 Nasproti gl. kolodvoru	Pekarna Ivan Piskar Ljubljana, Dunajska c. 5	Zdenka Rodič modni atelje Ljubljana, Miklošičeva 10-1	M. Soklič gostilna in trgovina Trnovo, Pred konjušnico	Miroslav Urbas prodaja pristnih kranjskih klobas Ljubljana, Slomškova 13	Ivana Zupančič mesarica Stojnica, Solski drevored	Anica Starič gostilničarka gostilna «Pri Lozarju» Ljubljana, Rožna ul. 15
Trafika Mlakar Ljubljana Paviljon Resljeva cesta — Sv. Petra cesta	Matej Pliverič brivec «Hotel Slon» Ljubljana, Dunajska c.	Marija Rogelj manufakturna trgovina Ljubljana, Sv. Petra c. 26	Franja Stritih slastičarna Ljubljana, Pred Škofijo 3	Trgovina z mešanim blagom M. Urek Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7	Adolf Zobjek gostilničar in mesar Ljubljana, Poljanska c. 55	J. Rozman izdelovanje in eksport pristnih kranjskih klobas Ljubljana, Sv. Petra c. 85
Brivski salon Josip Miletič Ljubljana, Karlovska c. 14	Peter Podboršek trgovina z vinom na debelo Ljubljana VII.	Lovro Rozman ključavničar in izdelovatelj tehtnic Ljubljana, Pred Prulami 5	Fani in Ivan Stritar kavarna «Stritar» Ljubljana, Vidovdanska 2	Fotoatelje Anton Uršič Ljubljana, Frančiškanska ul. 10 (poleg hotela Slon)	Franjo Zobjek brivec Ljubljana, Cerkevna ul. 1	M. Pavlin čevljarski mojster Ljubljana, Selenburgova ul. 4
Ivan Mohorič krojaški mojster Ljubljana, Rožna ulica 13	Polanc Ivan frizer za dame in gospode Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1				Ivan Železnikar manufakturna trgovina Ljubljana, Marijin trg 3	Jos. Rožina konf. trgovina Ljubljana, Aleksandrova c. 3
Emil More sodavičar Ljubljana, Kette-Murnova (Martinova) cesta št. 11 Telefon 3452	Josipina in sin J. Podkov mesarija Ljubljana, Sv. Petra c. 7 (hotel Lloyd)				Modni atelje za gospode And. Znidar Ljubljana, V. Rebrli 11	«Levanče» družba z o. z. car. in sped. posredovalnica Ljubljana, Kolodvorska ul.
Narodna knjigarna družba z o. z. Ljubljana, Stritarjeva 2	I. Pogačnik trgovina s kurivom Ljubljana, Bohoričeva ul. 5				Upravnik «Slovenskega Naroda» vsem cenj. naročnikom in inserentom	Dobava in polaganje parketov Anton Bokal Ljubljana, Slomškova ul. 19
Fran Nered gostilna in mesarija «Pri Francelnu» Rožna dolina 97	Janko Pogačnik fotomaterijal Ljubljana, Tavčarjeva 4				Jernej Šinkovec brivski salon Ljubljana, Mestni trg 13	D. Cankar trgovka Ljubljana, Tržaška cesta 5
Blaž Novak čevljarstvo Spodnja Šiška, Vodnikova cesta št. 18	Leo in Fani Pogačnik kavarna Leon in gostilna Točijo se najboljša vina Ljubljana, Kolodvorska 29	Ivan in Uršula Rozman čevljar Ljubljana, Rožna ulica 3	Ana Suhadobnik trgovina z mešanim blagom in trafika Ljubljana, Poljanska c. 70	R. Warbinek izdelovalec klavirjev Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5	Antikvariat, knjigarna Hinko Ševar Ljubljana, Stari trg 34	Leto 1929 bodi srečno in veselo in tako mamice preskrbite si pravočasno otroški voziček, šivalni stroj in dvokolo, ker bode ceneje. Ceniki franco! PRI BATJEL-U, LJUBLJANA Karlovska c. 4.
T. Novotny slastičarna in posredovalnica Ljubljana, Dunajska c. 9	Pavel in Anica Poglajen modni salon za gospode in dame Kodeljevo 252 (nasproti vojaškega skladišča)	Gostilna pri «Jernej» Franc in Ana Rozman Ljubljana, Sv. Petra c. 85	H. Suttner Ljubljana, Prešernova ul. 4	Ignac Vehar splošno mizarstvo Ljubljana, Gradaška ul. 22	Anton Škerjanc mesar Ljubljana, Solski drevored	Srečno novo leto Franc Erjavec pri «ZLATI LOPATI» trgovina z železnino Valvazorjev trg 7 2996
Aleksander Oblat, trgovina čevljev Ljubljana, Sv. Petra c. 18	Josip Pok nasl. Mirko Bogataj špeciialna trgovina s klobuki Ljubljana, Stari trg 14	Slavko Rus Ljubljana, Dunajska c. 9	Al. Ščurk delikatese, bonboniere zajtrkovačnica Ljubljana, Dunajska c. 12	Josip Vidmar tovarna dežnikov in solnčnikov Ljubljana, Pred Škofijo 19	Edvard Škopek urar Ljubljana, Mestni trg 8	
Matej Orehek trgovec Ljubljana, Kolodvorska 26	Evald Popovič trgovina z mastjo in mesnimi izdelki Ljubljana	A. in M. Sagmeister mesarija in prekejavalnica Ljubljana VII	Josip Senica mizarska tovarna Ljubljana, Dunajska cesta za Bežigradom 6	F. Wildmann Ljubljana, Valvazorjev trg št. 5	Viktor Šober trgovina s špecerijškim in mešanim blagom Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4	
Osredkar & Dolničar tapetništvo Ljubljana, Igriška ul. 10	Trafika Praprotnik Ljubljana, Prešernova 54	P. Semko krznar in izdelovatelj čepic Ljubljana, Miklošičeva 14	Fani de Schiava pri «Starem Tišlerju» Kolodvorska ulica 24	Prvo jugoslovensko izdelo- vanje drož (kvasa) Marija Volk-Košmerl Ljubljana	Franc Štular čevljarski mojster Ljubljana, Florijanska 9	Srečno in veselo novo leto voščim vsem cenj. odjemalcem, ter se na- dalje priporočam za ko- vaško in kolarsko obrt
Ivan Pakiž juvel, ure, zlatina in srebrnina Ljubljana, Pred Škofijo 15	Specijalni artistski atelje za črkoslikarstvo Pristou & Bricej Ljubljana, Resljeva 4 Sv. Petra 39	Trafika Sever Ljubljana, Selenburgova 1	Kijgoveznica, kartonažna in galanterijska delavnica Matija Šifrer Ljubljana, Vezgova ulica 6	Anton in Minka Zajc Rožna dolina — Vzič	Franc in Karolina Štupnik mesarija Ljubljana, Solski drevored	Matija Terlep Ljubljana VII., Sv. Jerneja c. 2081
Gostilna Rastohar in trgovina Osvold Pengov Ljubljana, Karlovska c. 19	K. Pučnik krojaški mojster Ljubljana, Tavčarjeva 3	Tvrdka Siegel & drug Ljubljana, Dunajska c. 31	Fr. Šimenc higijenična pralnica in svetlotilkalnica Ljubljana, Kolodvorska 8	Franjo Zajc ml. brivec Ljubljana, Miklošičeva c. in Pražakova ulica 15	M. Tersan modni salon Ljubljana, Sv. Petra c. 4 Hotel Lloyd	Fran Medica gostilna in trgovina Ljubljana, Tržaška cesta 4

Vsem
odjemalcem

srečno novo leto!

Narodna
tiskarna

Leto 1929

bodi srečno in veselo in tako
mamice preskrbite si pravočasno
otroški voziček, šivalni stroj in
dvokolo, ker bode ceneje.
Ceniki franco!
PRI BATJEL-U, LJUBLJANA
Karlovska c. 4.

Srečno novo leto

Franc Erjavec

pri «ZLATI LOPATI»

trgovina z železnino

Valvazorjev trg 7

2996

Srečno in veselo novo
leto voščim vsem cenj.
odjemalcem, ter se na-
dalje priporočam za ko-
vaško in kolarsko obrt

Matija Terlep

Ljubljana VII., Sv. Jerneja c.

2081

Fran Medica

gostilna in trgovina

Ljubljana, Tržaška cesta 4

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Srečno novo leto
želi cenj. odjemalcem in znancem
**KONFEKCIJA
FRANDE**
K. Derenda
LJUBLJANA
2497

Veselo in srečno novo
leto želi
Andrej Belič
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana VII
Kavikova cesta 18
2493

I. TOMŠIČ
manufakturna trgovina
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 38
2526

Srečno in veselo novo leto
1929
želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Srečko Potnik in drug
tovarnica sadnih sokov, esenc itd.
Ljubljana, Metelkova ulica
2521

Veselo in srečno novo leto
želi
L. MIKUŠ
TVORNICA DEŽNIKOV
Ljubljana
Mestni trg
2514

Prilogačajo se cenj. občinstvu
za nadaljno naklonjenost
želim vsem
srečno, veselo novo leto
Franc Marincič
stavbeno podjetje
Vič-Glince št. 207
2513

Srečno in veselo novo
leto želi
Tomaž Bizilič
Gostilna pri „Kotovratarju“
Ljubljana
Pred škofijo
2494

Srečno in veselo
novo leto
želi
TVRDKA
Anton Presker
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14
2493

Josip Andlovč
strojno mizarstvo
Domobranska
cesta
poleg vojašnice kralja Petra
na Poljanah
2492

Davorin Bizjak
konfekcijska trgovina
Ljubljana
Stari trg
2495

K. Pečenko
trgovina z usnjem
Ljubljana
Sv. Petra cesta 32
2519

**Zajtrkovalnica in
vinska klet**
Beti Orehek
nasled. Jos. Turk
Kolodvorska ulica 26
251

Anton Oblak
kovaški mojster
Ljubljana
Ahacijeva cesta 15
želi vsem cenj. odjemalcem
srečno in veselo novo leto
2517

Anton Novak
gostilničar in trgovec
Štepanja vas
261

Franc Novljen
mesarija
- Šolski drevored -
2515

Srečno in veselo novo leto želi
trgovina
Josip Marn
plošno slikarstvo
Ljubljana
Dunajska cesta 9
2512

N.M. Malgaj
trgovina in gostilna
Sp. Šiška
Knezova ul 19
25

Veselo in srečno novo leto
želi
Peter Podboršek
veletrgovina z vinom
Ljubljana VII.
Celovška cesta št. 34
254

Veselo in srečno novo leto
želi
Anica Podboršek
gostilna in zajtrkovalnica
Ljubljana
Tavčarjeva ulica 4
2953

Ivan Zupančič
izdelovalci metel
2528

Ljubljana
Kerinkova ulica 3

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem
Julij Zupan
trgovina s specerijskim
in kolonijalnim blagom
Ljubljana, Sv. Petra c. 35
2514

Ivan in Frida Triplat
Gostilna pri „Belem konjčku“
Ljubljana, Ambrožev trg 9
2527

Ivan Šimenc
cvetličarna - vrtnarstvo
Selenburgova 1 - Gradišče 12
Ljubljana
2525

Saksida Rudolf
Mestni zidarski mojster
Poljanska c. 81
2524

Ivan Rahne
trgovina z mešanim blagom
in gostilna

Selo-Monte
pri Ljubljani
2523

Jos. Prešeren
čevljarstvo
Liubljana
Sliška
poleg stare cerkve,
Celovška c. 65
2522

Miko Kosirnik
ključavničarstvo
avtogena varilnica
Liubljana
Frankopanska ulica št. 26
2503

Jože Marčan
mesarija

Ljubljana, Rimska c. 21
2511

Srečno in veselo novo leto
želim cenjenim odjemalcem
Rafko Koretič
trgovina s specerijskim
in kolonijalnim blagom
LJUBLJANA, Poljanska cesta 33
2502

Fran Kolšek
trgovina s specerijskim,
kolonijalnim, material-
nim blagom in dežel-
nimi pridelki
Ljubljana
Dunajska cesta 47
251

Ivan in Franciška
JAVORNIK
mesar in prekajevalec
Ljubljana
Domobranska c. 7
in stoinica, Šolski drevored
2500

Veselo in srečno novo leto želi
Franc Iglč
krojaški mojster
Ljubljana
Slomškova ulica št. 1
249

Modna trgovina
T. Eger
Ljubljana
Sv. Petra cesta 2
2711

Srečno in veselo novo leto
želi
Andre Dolinar
pekačija
Ljubljana
Bohoričeva ulica št. 1
2498

Srečno in veselo novo leto želi
Franc in Angela
LAVTIŽAR
mesar in hišni posestnik
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 83
2510

**SREČNO
NOVO LETO**
želi vsem cenj. naročnikom
ALBINA BOGATAJ
izdelovalnica
perila
LJUBLJANA
Gradišče 13, 1. nadstropje
2496

Vinotoč in gostilna
VIKTOR SEDEJ
LJUBLJANA
KO ODVORŠKA UL. 28
želi vsem svo im
cenjenim gostom
in znancem
251

**REČNO IN VESELO
NOVO LETO**
281

Fr. P. ZAJEC
izrašan optik in uar
Ljubljana, Stari trg št. 9
692

Anton Brenčič
trgovina z železnino,
zaloga orožja in municije
Ptuj
271

A. Rebolj
tvornica ščetk in čopičev
Medvode-Preska 32
2654

TISKARNA
trgovina s papirjem
Oglasi zavod in uprava
časopisov

Hinko Sax
Maribor, Grajski trg
Zastopnik „Slov. Naroda“
2197

Franjo Majer
modna manufaktura
Maribor, Glavni trg št. 9
2531

Josip Lah
eksport poljskih pridelkov
in sadja, trgovina s stav-
benim in mešanim
blagom
2532

OSLUSEVCI
Alojz Princič
trgovina
Laško
219

Celjska
posojilnica
d. d.
2060

Karol Floriančič
elektrotehnično
podjetje
Celje
2076

Lekarna
pri **MARIJI POMAGAJ**
Ph. Mr. M. Rönig
Maribor
Aleksandrova cesta št. 1
2108

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim ustanov-
nim in podpornim članom
kakor tudi vsem prijate-
jem slepih in se toplo
priporoča za nadaljno na-
klonjenost.

Podporno društvo slepih
V Ljubljani, Wolfova ulica 12
2527

Gospodarska Zveza v Ljubljani
ter njeni skladišči na Rakeku in Jesenicah
vsem svojim odjemalcem srečno
in blagovoljeno
novo leto

Telefon 2826
Josip Stupica
Ljubljana, Slomškova ulica št. 6

Trgovina avtomobilov, vozov in konjskih oprem
Ličanje avtomobilov, koles in strojev po ameri-
kanskem sistemu „UCO“, ognjeno ličanje, tapet-
ništvo avtomobilov ter izvrševanje vseh v to
strovo spadajočih del po konkurenčnih cenah.
2951
Avtogaraža
Bencin-olje

B. ŽILIČ
trgovina z železnino
Dunajska cesta 11
2943

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim naročnikom ter se zabva-
lja za njih zaupanje in naklonjenost
STAVBENO PODJETJE

A. ČERNE
Ljubljana, Linhartova ulica št. 9
2955

Srečno in veselo novo leto želi vsem
svojim cenjenim odjemalcem
Parna pekarna JEAN SCHREY
naslednik **Jakob Kavčič**
2958

Veselo in srečno novo leto želi
J. MAČEK, konfekcijska trgovina, LJUBLJANA
2946

IVAN BERNIK
izdelovatelj lesenih rolet za okna in žaluzij
Ljubljana, Linhartova ulica št. 16
2947

Dober **RADIO**-prejem v novem letu
želi svojim odjemalcem
Franc Bar
Ljubljana, Mestni trg št. 6
2933

Srečno in veselo novo leto
želim vsem svojim cenjenim odjemalcem
Franc in Helena Rode, mesar
Šolski drevored D. M. v Polju
2735

Anton Müller nasl. Vinko Müller
trgovina z vinom
Domžale
2931

Srečno in veselo Novo leto vsem svojim
prijateljem in odjemalcem želi

Anton Müller ml.
vinski trgovec in gostilničar
Stob-Donžale
2831

Srečno in veselo Novo leto
želi
Josip Adamič - Domžale
vrvarna
Podružnica Kamnik
2830

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

Zastopnik in mehanična delavnica
„DIAMANT“ pletilni stroji
2581 **FRANC MEGLIČ**
LJUBLJANA KARLOVSKA CESTA ŠT. 10

2577 **FRANC LOVŠE**
MESARIJA
TRZAŠKA CESTA 5 - POGAČARJEV TRG

Anton Legat 2576
Miklošičeva cesta 28
Delikatesa in špecerija

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
TVODVA ANTON KUŠI AN
2574 LJUBLJANA KARLOVSKA CESTA 34

Simon Kunčič
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 45

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim prijateljem in
znancem ter se priporoča za nadaljno naklonjenost
Matevž in Julija Krušič
mesarija in gostilna 2572 **SISKA**
ZELENA JAMA

Srečno in veselo novo leto želi
rodbna Košenina, mesar
Sv. Jakob: nabrežje in Kolodvorska ulica št. 6.

Srečno in veselo novo leto želi
HERMAN ZUPAN
galanterijska knjigovoznica
2619 LJUBLJANA, Gradišče št. 10

Srečno novo leto želi
Brunčič & Rebernik
pleskarja in ličarja 2591
Ljubljana (Ledina), Kare Kotnikova ulica

VESELO NOVO LETO ŽELI
Ivan N. Adamič
prva kranjska vrvarna
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31
Podružnice:
Maribor, Vetrinjska ulica 20
Celje, Kralja Petra cesta 33
Kamnik, Šutna št. 4 2543

Srečno in veselo novo leto
2558 vsem cenjenim
obiskovalcem želi
Elitni kino Matiča

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in se priporoča še v nadalje 2554
Češkuti & Zaic
Liubliana, Stari trg št. 3

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in se priporoča še v nadalje 2554
Češkuti & Zaic
Liubliana, Stari trg št. 3

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in se priporoča še v nadalje 2554
Češkuti & Zaic
Liubliana, Stari trg št. 3

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in se priporoča še v nadalje 2554
Češkuti & Zaic
Liubliana, Stari trg št. 3

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in se priporoča še v nadalje 2554
Češkuti & Zaic
Liubliana, Stari trg št. 3

Srečno novo leto želi 2569
TEODOR KORN, klepar
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8

Gostilna pri Fajmoštru **M. Anžič**
želi vsem svojim gostom
2562 **SREČNO NOVO LETO!**

2694 **Veselo novo leto**
vsem svojim cenjenim odjemalcem želi
JAKOB FLIGL, klepar in vodovodni instalater
Ljubljana, Turjaški trg št. 5

Srečno in veselo novo leto želi
2556 **OSVALD DOBEIC**
VLETRG VINA
Ljubljana, Pred Škofijo št. 15

SREČNO NOVO LETO!
Čemažar & drug, Ljubljana
UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO
GRŠKA ULICA ŠT. 6 2551

G. BESEDNIK IN DRUG
trgovina in industrija protez, kirurških instrumen-
tov, ortoped. aparatov, bandaž. in obvezilne robe
LJUBLJANA Prešernova ulica št. 5

2549 Srečno novo leto želi
Helena in Ignac Banko
p. d. „PR. TOPOLAVCU“
Kette-Murnova cesta 3 (Martinova cesta)

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
FRANC in Marija ZALAR
mesar in prekajevalec
ZA BEZ GRADOM 2616 LJUBLJANA

Ivan Kapelj
2566 bakrar in kotar
Liubliana - Šiška
Aljaževa cesta št. 4 ob Celovški cesti

Ivan in Maria Marinček
mesarija in prekajevalec
Prodaja vsakovrstnih klobas in salam,
Kupujejo se tudi konji za klanje.
Ljubljana, Prečna ulica št. 6
2579 (nasproti mestne kopeli)

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim naročnikom
Lovro Pičman
kleparstvo in vodovodna
instalacija
Ljubljana
Hirska ulica št. 13
Telefon 2911 2588

Srečno in veselo novo leto
2561 želi trvdka
kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ
delikatesa in špecerija
LJUBLJANA, Stritarjeva ulica

Srečno in veselo novo leto
želi svojim odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto
zahvaljujoč se za dosedanje obilo zaupanje

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Ivan in Ana Perme
mesarija v Trnovem
2587 Srečno in veselo novo leto!

Vekoslav Podlogar
Ljubljana - Logatec

Srečno in veselo novo leto
želi p. n. naročnikom
A. & E. SKABERNE
manufakturna veletrgovina 2600

Srečno in veselo novo leto želi
svojim cenjenim gostom
Jernej in Fanka Černe, hotel Strukelj

Srečno in veselo novo leto želi
restavracija „PRI MRAKU“
Rimska cesta 2591

Restavracija
„LJUBLJANSKI DVOR“
želi veselo novo leto!
2586 **M. PETRIČ**

SREČNO NOVO LETO
F. & E. REMŽGAR
slikarstvo in pleskarstvo
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18
Telefon št. 3430 2593

Srečno novo leto vsem cenjenim odjemalcem in pri-
ateljem želi
JOSIP WINTER 2614
trgovina z mešanim blagom, vinom in žganjem
LJUBLJANA, Forjanska ulica št. 25

SREČNO NOVO LETO 1929
PLETILNA INDUSTRIJA
Martin Mahkota
Šiška - Ljubljana 2697

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim naročnikom
Lovro Pičman
kleparstvo in vodovodna
instalacija
Ljubljana
Hirska ulica št. 13
Telefon 2911 2588

Srečno in veselo novo leto
2611 želi trvdka
kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ
delikatesa in špecerija
LJUBLJANA, Stritarjeva ulica

Srečno in veselo novo leto
želi svojim odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto
zahvaljujoč se za dosedanje obilo zaupanje

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

2567 Veselo novo leto!
STANKO KEZELE
stavbeno in galanterijsko kleparstvo
Ljubljana, Bohoričeva ulica 3

„JEKLO“ d. z. o. z.,
Ljubljana, Stari trg št. 11-a.
Zaloga prvovrstnega remšcheidskega in solingen-
skega orodja, kuhinjska posoda itd.

Veselo in srečno novo leto
želi svojim cenjenim naročnikom
BLAŽ JANČAR
stavbeni in pohštveni pleskar
Ljubljana, Breg št. 6.

Veselo in srečno novo leto 1929 želi
Rezi Zalaznik
gostilna „Štev. 6“
2698 Ljubljana, Dunajska cesta.

Srečno in veselo novo leto
želi svojim cenjenim obiskovalcem in odjemalcem
Jakov in Malči Zalaznik
kavarna, slaščičarna in pekarija

Vsem cenjenim gostom in odjemalcem želi
srečno in veselo novo leto
LEOPOLD ZUPANČIČ, posestnik in gostilničar
2620 Ljubljana, Ahacjeva cesta 15

Srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
prijateljem in znancem
ter se priporoča v nadalje
IGNAC ŽARGI - „Pri nizki ceni“
2621 LJUBLJANA, Sv. Petra cesta

2612 Veselo in srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
TVROKA A. VERBAJS, LJUBLJANA
Gospodstvska cesta št. 13.
ter se za nadaljno naklonjenost priporoča

Franc Palme 2584
agentura in komisija
Ljubljana - Celje - Maribor

Srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim naročnikom
Lovro Pičman
kleparstvo in vodovodna
instalacija
Ljubljana
Hirska ulica št. 13
Telefon 2911 2588

Srečno in veselo novo leto
2558 vsem cenjenim
obiskovalcem želi
Elitni kino Matiča

Srečno in veselo novo leto
želi svojim odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto
zahvaljujoč se za dosedanje obilo zaupanje

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno in veselo novo leto 1929
želi svojim odjemalcem in prijateljem
Medić-Zankl
tovarna olja in fičneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC
Ljubljana-Medvođe, Maribor, Novi Sad

Srečno novo leto želijo svojim odjemalcem:

M. REMIC 2592
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana, Zgor. Siška 10

ŠTEFAN SPELETIČ
SLIKAR IN PLESKAR 2605
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 16.

Srečno in veselo novo leto 2603
želim svojim cenj. naročnikom in odjemalcem ter se
zahvaljujem in priporočam še nadalje, s spoštovanjem
Anton Stirn, trgov. z vinom Sp. Siška 4

Vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in
znancem želi
SREČNO NOVO LETO
PARFUMERIJA STRMOLI LJUBLJANA
Pod Trančo št. 1 2604

Srečno novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem
Franc Slamič, mesnica, Ljubljana
Gospodarska cesta št. 6 2601

Srečno in veselo novo leto
želi
Alojz Pavlin
modni atelje
Ljubljana, Kongresni trg 5

Srečno in veselo novo leto
želi
R. WILLMANN
STROJNA DELAVNICA
2613 **LJUBLJANA**
Slomškova ulica št. 3

Srečno in veselo novo leto 1929
želi cenj. odjemalcem in se priporoča
za nadaljno naklonjenost trdka
Karl Prelog 2580
trgovina volne, bombaža in galanterije.
Gospodarska ulica - Židovska ulica - Stari trg

Kavarna „Evropa“
v Ljubljani
in
Svratisti „Lovački rog“
Zagreb 2575
Anton in Terezija Tonejc
cenj. gostom in prijateljem
srečno novo leto!

SREČNO NOVO LETO ŽELIM
vsem cenjenim odjemalcem in se priporočam
FRAN SARK
trgovca s specializiranim in delikatesnim blagom
Ljubljana VII., Aleševčeva cesta 30

Srečno novo leto!
Barbič & Radonič
VELETRGOVINA VINA 2817
Ljubljana, Stara pot št. 9

srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem
Ivan Mihečič 2583
elektrotehnično podjetje
Ljubljana, Lepi pot št. 12. Trgovina Borštnikov trg 1

Srečno in veselo novo leto!
Ž. MENCINGER - LJUBLJANA
2582 **Sv. Petra cesta št. 43**

Srečno novo leto vsem svojim cenj.
odjemalcem želi trdka
FR. KHAM, Ljubljana
2568 **Miklošičeva cesta**

MODNI SALON
M. SEDEJ-STRNAD
Prešernova ulica 3 2599
želi vsem svojim p. n. odjemalkam
srečno in veselo novo leto!

Srečno novo leto 2585
želi vsem naročnikom in odjemalcem
Matija PERKO
MIZARSKA TOVARNA
Šiška Ljubljana

HOTEL „SLON“ 27 2
kava na
kapa šče
LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto želi
Prevažanje blaga
M. Rojc
Ljubljana
Dunajska c. 29/II 2595

Srečno in veselo novo leto želi
Domenik Battelino, nasl. s n
izdelovalci umetnih kamnov
LJUBLJANA, Slomškova ulica št. 19 255

Srečno novo leto 1929
želita vsem svojim cenjenim
gostom, prijateljem in znancem
Pav'a in Jan FIALA
kavarna in bar **LJUBLJANA**
„EMONA“

Dediči Putrihovi 2731
mesarija in gostilna
DOLENJSKA C. 6 STARI TRG 24

Veletrgovina žganja
EMERIK ZELINKA
LJUBLJANA VII
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem
2613 in prijateljem
SREČNO NOVO LETO 1929!

srečno in veselo novo leto
želi vsem cenjenim gostom
Kosta Potočnik
Hotel „OČA“ Tel. 2531
2589

ANDREJ MARČAN
MESAR
Ljubljana, Prešernova 16
2578 **in Wolfova ulica**

Srečno novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem
delniška družba
pivovarne „UNION“ tvornica špirta in kvasa
Ljubljana 2915

Srečno Novo leto želi trdka
Ivan Šiška
tovarna parketov in parna žaga
Ljubljana 2616

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in se
priporoča za nadaljno naklonjenost
Celestina Glavnik
trgovina južnega sadja in zelenjave
Ljubljana, Pogačarjev trg 1. 2561

Srečno novo leto želimo
svojim cenjenim odjemalcem
VOJNOVIČ & CIE, elekt. podjetje
2615 **LJUBLJANA - VIČ**

Srečno novo leto
želim vsem svojim cenjenim naročnikom
in se priporočam tudi v naprej
2610 **I. Wanek**
krznarstvo, zaloga klobukov, izdelovanje čepic
Ljubljana, Sv. Petra cesta 9

Vsem prijateljem
VAN KASTER KAKOA
srečno in veselo novo leto!
2601

THE REX CO. - IDEAL ERIKA
LJUBLJANA Grad šte 10 - Telefon 2268
2607 želi vsem cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto

Podjetje za tehnične in elektrotehnične naprave
SLAVO KOLAR
Ljubljana, Dunajska cesta 22 2733

P. ŠKAFAR
vulkaniziranje gumij
mehanična delavnica 2901
Ljubljana, Rimska cesta 11

2914 **„DISKOBOLOS“**
AVGUST KOZMAN
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 75
Tovarna telovadnega, gasilnega in športnega orodja
Specijalna trgovina športnih potrebščin:
Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) 1
Srečno novo leto!

PETER STEPIC
restavracija in veletrgovina z vinom
2602 **TRŽNA ULICA**
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno in veselo novo leto!

2560 **Zahvaljujete se**
cenjenim damam in gospodom za dosedanje zaupa-
nje, želi vsem **srečno in veselo novo leto**
in se priporoča nadaljnji naklonjenosti
ALEKSANDER GJUD ml. **ALEKSANDER GJUD st.**
Damski česalni salon Brivski česalni salon

Mednarodni trgovsko-kreditni informacijski zavod
Viktor Blažič
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 2/1.
2553 želi vsem naročnikom
VESELO NOVO LETO

Srečno in veselo novo leto želi
konfekcijska industrija
JOSIP IVANČIČ 2699
Šelenburgova 1 Dunajska 7

Srečno in veselo novo leto 1929
2559 želi
tovarniška zaloga usnja
L. Gerkman
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1

Srečno in veselo novo leto želi
IVAN BOGATAJ
Konc. elektrotehn. podjetje
Ljubljana, Kongresni trg 19 2740
poleg Nunske cerkve

„GROM“
carinsko-posredniški in spedijski biro
d. z o. z. 2858
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica št. 41

Iz raznih krajev želijo srečno novo leto:

Martin Mali izdelovatelj vozov, avtomobilov in tapetništvo Domžale	Kavarna Rudolf Smola Novo mesto	Franc Nedog modna trgovina Ptuj	Franc Lajovic tovarna pletenin in trikotaže Litija	Ivan Legat Prva specialna popravilnica in trgovina pisarniških strojev Maribor, Vetrinjska ul. 30	Jos. Höfer trgovina z muzikalijami, god- beni instrumenti, klavirji in gramofoni Ulica 10. oktobra št. 2 Maribor,	Ivan Theuerschuh steklar in trgovec mešanega blaga Tržič
Hinko Kosič restavracija »Vetrinjski dvor« Maribor, Vetrinjska ul. 27	Rudolf Peric tvornica različnih bičevnikov Ptuj, Prešernova ulica	Franc Kravina trgovina z lesom in gostilna Ptuj,	Josip Brandl Maribor	Tovarna bučnega olja I. Hochmüller Maribor, Pod mostom 7	Ivan Vincekovič umetno trgovsko vrtnarstvo Maribor, Meljska cesta 16	Gostilna Rastošar in trgovina Osvald Pengov Ljubljana, Karlovska c. 19
Joško Sagadin mizarstvo za stavbe in pohi- štvo ter izdelovanje postelje- nih vzmeti Ptuj, Vrazov trg 2	Alojzija Konjedič higijenični damsko frizerski salon Ptuj, Slovenski trg št. 14	Pri sejmišču Ormoška c. Dragotin Čutič, vdova Maribor	Blaž Jeriček trgovec Rajhenburg ob Savi	Ivan Rojnik trgovec Slovenjgradec	Prvo jugoslov. transportno d. d. Schenker & Co. Maribor, Meljska cesta 16	Ivan Pakiz juvel, ure, zlatina in srebrnina Ljubljana, Pred Skofijo 15

Josip Sulič
čevlarski mojster, trgo-
vina z lastnimi izdelki
Maribor
Aleksandrova cesta 30
2938

Felix Skrabi
manufakturna trgovina
Maribor
Gospiska ulica 11
2937

Marko Rosner
manufakturna trgovina
na debelo
Maribor
Slovenska ulica št. 13
Telefon št. 232
2938

Hotel UNION
CELJE
Aleksander M. Hlavarč
2936

Srečno, veselo novo leto
želi vsem cenjenim
odjemalcem,
prijateljem in znancem

trgovina
JOS. SENICA
Domžale
2995

J. Pinterič
trgovina galanterije,
šivalnih strojev in koles
Brežice
2977

Srečno novo leto želi
vsem svojim cenj.
odjemalcem

Josip Omerza
zastopnik A. E. G.
pisalnih strojev
Ljubljana
Dunajska cesta 6./I. 3007

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
pripravlja svoje za-
lago delalcev in
sodelavcev ter svojo
kajalniko peč.

Želodčno tinkturo
preizkušeno, proti zaprtju in dru-
gim težkočam želodca priporoča
dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljub-
ljani.

Srečno in veselo novo leto

GRAND HOTEL
„UNION“
V LJUBLJANI

Hotel, kavarna, restavracija, vinska klet i. t. d.

2960

GENERALNO ZASTOPSTVO MOTOCIKLOV
HARLEY-DAVIDSON
Tehniška Komercialna družba z o. z. 2734
LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica

V. J. JELOČNIK SPEC. GALANTERIJA in MANUFATURA
RESTAVRACIJA
LJUBLJANA 2695 1912 - 1929 ROŽNA DOLINA

SREČNO NOVO LETO želi svojim obiskovalcem
HOTEL IN RESTAVRACIJA „LLOYD“
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 7
J. Bučar

L. ORNIK
2625
Maribor, Koroška c. 9

Morsko in klimatično kopališče
Baška
(na otoku Krku)
želi svojim kopališkim gostom
srečno novo leto 1929
Uprava.
2629
Prospekti se na zahtevo dostavljajo franco.

Štefan Rovšek
fotograf
Kranj
2625

Josip Černelič, Kranj
Manufaktura, perilo, dežni plašči
Velika izbira! Najnižje cene!

Franc Kormann
galanterija, pletenine, igrače in drobnine na
veliko in drobno
2626
Maribor, Gospiska ulica 3

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
A. A. BAKER & Co.
London E. C. Zagreb
2785

IVAN CVIKL
manufakturna trgovina
Ptuj
2930

Franc Urban, Ptuj
mesar in prekajevalec
2799

M. PIRC
trgovina z
manufakturnim blagom
v Kranju
2624
poleg župne cerkve - ustanov l. 1863
Velika zaloga tovarniških
ostankov po najnižjih cenah

Pozor automobilisti!
POSTAJA
za bencin in auto olje
2622
Ignac Andrašič - Kranj

Zvezna tiskarna in knjigoveznica
Celje
2627

Gustav Bernhard
trgovina s steklom in porcelanom
Maribor, Aleksandrova c. 17
2173

Okrajna posojilnica v Ormožu
registrov. zadruga z neomejeno zavezo
2710

Veletrgovina Ludvik Kuharič - Ormož
Zaloga modnega, manufakturnega in specerijskega
blaga, cementa ter železnine. Ekspozitna trgovina z
lesom, parna žaga in električna centrala.
Glavna zaloga delniškega p.a.
2715

Srečno in veselo novo leto želi 2979
Kos Fran ml.
Zastopstvo K. M. Sonda, tvornica čokolade Beograd
in Merima d. d., tvornica mila, Kruševac

Srečno novo leto želi vsem svojim cenj.
odjemalcem
FRANC ŽMITEK 2978
razpošiljalnica sira -: Bohinjska Bistrica

1828 100 let 1928
PRI „PLEIWEISSU“
Ferdinand Sajovic
manufakturno in posamen-
terijsko blago
Kranj 2935

Štefan Brodar
vino en gros
Ormož
Telefon interurban št. 12 2717

JOS. REICH 2980
LJUBLJANA, Poljanski nasip 4-6
Tovarna za barvanje, kemično čiščenje
in plisiranje
Pralnica in svetilnišnica

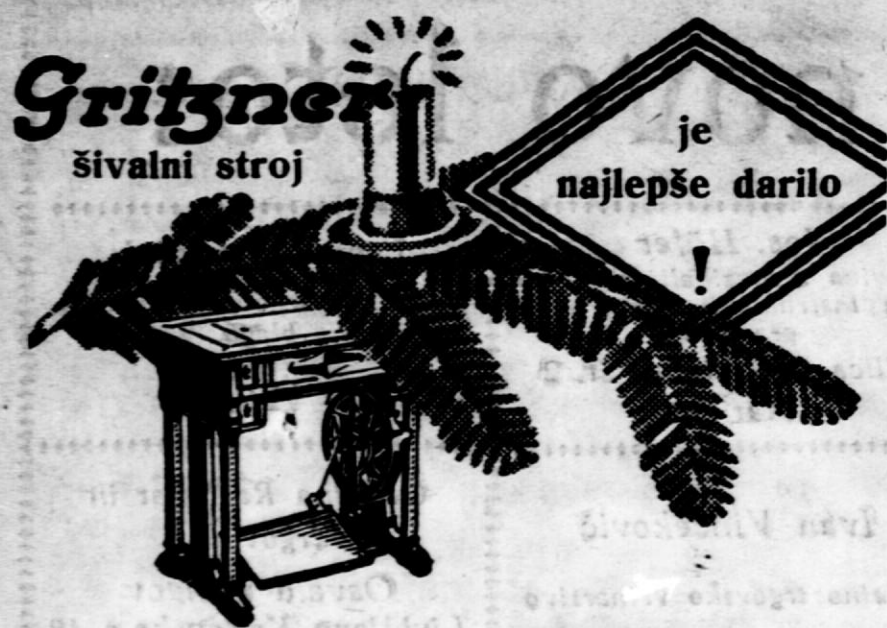
Srečno in veselo novo leto 1929
2580
želi svojim odjemal-
cem in prijateljem

Medić-Zankl
tovarna olja in firneža, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ
Ljubljana-Medvode, Maribor, Novi Sad

Srečno novo leto želi 2569
TEODOR KORN, klepar
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8

Srečno in veselo novo leto
2558
vsem cenjenim
obiskovalcem želi

Elitni kino Matica

Jos. Petelinc, Ljubljana

Tel. 2913 blizu Prešernovega spomenika ob vodi Tel. 2913

ZA NOVO LETO!

Najprimernejša darila so:

volnene in flor - nogavice, triko - perilo, puloverji, žepni robci, naramnice, kravate, srajce, ovrtniki, ročne torbice, aktovke, dežniki, toaletna mila itd.

JOS. PETELINC, Ljubljana

Tel. 2913 blizu Prešernovega spomenika ob vodi Tel. 2913

Puškar F. K. KAISER
LJUBLJANA, Kongresni trg štev. 9

kupuje in prodaja stare puške, samokrese, ter prevzame iste v komisiji s ko prodajo.

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh, resan in žagan les vsako množino v zalogi. Žaganje, odpaiki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

Fran Suštar,

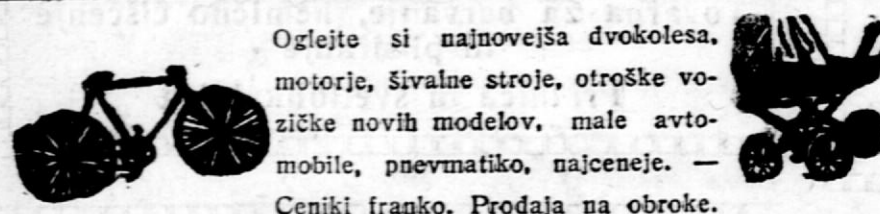
lesna industrija in trgovina, parna žaga
Ljubljana, Dolenska cesta

Tel. 379 **Ivan Zakotnik** Tel. 379

mestni tesarski mojster,
LJUBLJANA, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike — Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

PARNA ŽAGA. 16 L TOVARNA FURNIRJA.

Oglejte si najnovejša dvokolesa, motorje, šivalne stroje, otroške vozičke novih modelov, male avtomobile, pnevmatiko, najceneje. — Ceniki franco. Prodaja na obroke.

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4.

Pozor! OTVORITEV Pozor!

OTVORITEV

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem svojo splošno krojačnico preselil iz Sv. Petra ceste št. 6 v svojo lastno hišo z moderno urejeno delavnico v Rožna ul. 13 (Sv. Jakoba trg) kjer bom izvrševal vse moderne oblike za gospode in za dečke po najnovejšem kroju, ter sportne obleke itd. Istotam bodem imel stalno zalogo konfekcije vsakovrstnih oblek lastnega izdelka po najnižjih cenah. Izdelovali se bodo tudi gumbi po naročilu. Sprejemajo se tudi vsakovrstna popravila po najnižjih cenah.

Se priporočam za nadaljni mnogobrojni obisk

Ivan Mohorič, splošno krojaštvo in konfekcija
Ljubljana, Rožna ul. 13 (Sv. Jakoba trg)

St. 45512/28 ref. V.

RAZPIS.

2994

Podpisani mestni magistrat razpisuje za leto 1929, 1930 in 1931

vožnje ozir. priprego za rešilni, infekcijski voz ter za požarno brambo v Mestnem domu.

Tozaoevni pogoji so na vpogled v mesnem gospodarskem uradu v uradnih urah. Izmed pogojev opozarjamo na določilo, da je treba založiti varščine 25.000 Din. Ponudbe je vložiti najkasneje do 3. januarja 1929 opoldne v mestnem gospodarskem uradu.

Ponudbe morajo biti v zmislu taksnih predpisov pravilno kolekovane ozir. s pristojbinami opremljene, ker bi se sicer ne oziralo nanje, kakor se tudi ne bo oziralo na zakasnele ponudbe.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 29. decembra 1928.

Znan:

Dr. Dinko Puc l. r.

Stalno službo

z mesečno plačo 1500 Din dobi gospod, kateri posodi 10.000 Din proti popolni garanciji. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod značko »Takoj v Ljubljani 2962«.

Trgov. vajenca

poštenih staršev, močne narave, zdravega, ki ima veselje do trgovine, v starosti 15—16 let, sprejme v trgovino mešanega blaga Stanko Lenarčič, Nova vas pri Rakeku. 3000

Radio - tehnik

izkušen v praksi in teoriji, kakor tudi v elektrotehnik in precizijski mehaniki, išče delo. Ponudbe na upravo lista pod »Tehnik«/2999.

Trgovec

s 600.000 Din kapitala želi pristopiti kot sodelujoč družabnik. Ponudbe na upravo lista pod »Trgovec«/3001«.

Vojnini dobrovoljcem

je za pridobivanje dovoljenj za prodajo tobaka in za ostale administrativne posle z vsemi pojasnili na razpolago Tosić, major invalidov, Beograd, Miloša Velikoz 7/B. 2998

Večje posestvo

na Dravskem polju s 30 orali zemlje, z izvanredno velikim gospodarskim poslojem, v hiši dobro ideoča trgovina z mešanim blagom in trafiko brez konkurence, pod ugodnimi pogoji naprodaj. Ponudbe na naslov F. Mešič, trgovina, Prepolje na Dravskem polju, p. Sv. Janž. n 3002

Trg. pomočnik

mešane stroke, star 19 let, agilen prodajalec, vsestransko zanesljiv, želi svoje sedanje službeno mesto premeniti, najraje v kako večje mesto v Sloveniji. Cenj. ponudbe na upravo »S. Naroda« pod šifro »Trgovski pomočnik 2925«.

Priporoča

svoje podjetje, kovanje konj. voz in kolarstva. Matija Terlep, Ljubljana 7, Sv. Jernja cesta. 112-T

Kupim gostilno

Popis in ceno. Posredovanja izključena. Na upravo tega lista pod »Plačilo takoj 2966«.

Kmečko posestvo

15 minut od postaje Stična na Dolenskem, v zelo lepi, egij. nljivo, travnik, gozdove, posloje krito z opeko, vse novo, tako, prodam. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Dežela 2969«.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani, krepiča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke 102/T

Izšla je

Blasnikova

Velika Pratika

za navažno leto 1929.

ki ima 365 dni

«VELIKA PRATIKA» je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obratovan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

«VELIKA PRATIKA» je najbolj in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg štev. 12

Seno, slamo na aagone

2993

Kovaški premog visoko kalorični dobavlja

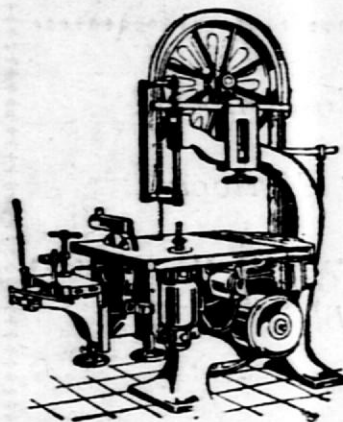
GOSPODARSKA ZVEZA

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa
KLEIN & STIEFEL v Fuldi

Zastopnik.

Peter Angelo, Ljubljana

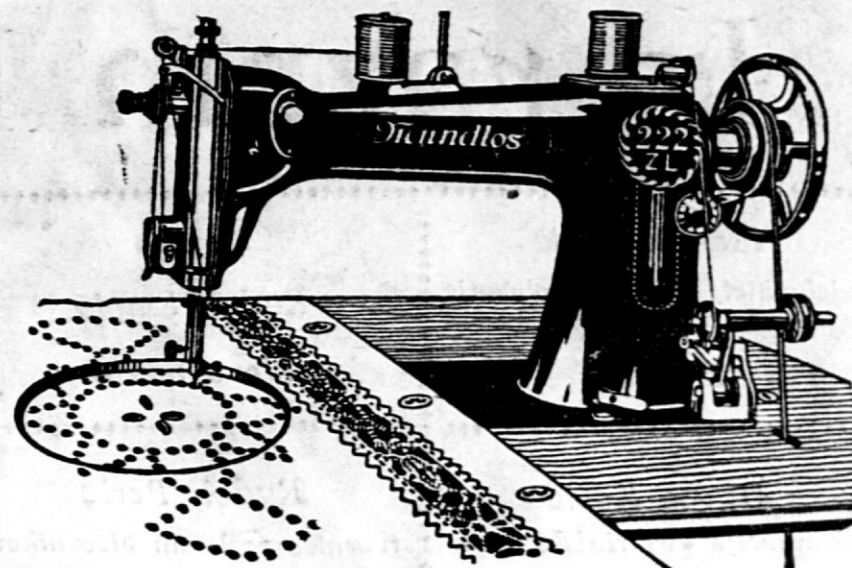
Gledališka ulica, 4/1.

Specijaliteta mizarški in kolarški stroji posamezni in v vsaki kombinaciji izdelani elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage

Zahtevati ponudbo ali brezplačno obisk zastopnika

Pozor!

Cenjene dame, oglejte si pred nakupom zalogo ravnokar došlih krasnih brzušvalnih strojev, novejših iznajdb moderne tehnike. Na vsak stroj popolnoma enostavno šivate vsako vrsto blaga, našitke in čipke s cikcak šivom, vezete najmodnejše in luknjičaste vezene, gumbice in gumbice. — Pouk v vezenju brezplačen! — Ceniki franco. — Prodaja tudi na obroke — «TRIBUNA» F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta.

LJUBLJANA

Dunajska cesta 31

Telefon 2759

JOS.

ZIDAR

Prva potovalna

pisarna

V SLOVENIJI

Predprodaja vozniških listkov za vse proge. Preskrba spalnikov. Izdajanje vozniških listkov za zračne linije — Sesavljanje družabnih potovalov — Vodsvo poučnih ekskurzij — Nasveti in pojasnila brezplačno — Naročajo vozovnice telefonično, naš sluga Vam jih dostavi na dom.

NAŠ NATEČAJ:

Za svoja potovanja kupujte listke v predprodaji po originalnih železniških cenah. Prihranite si nepotrebno čakanje. Dokaz tega pa razpisujemo za naše cenjene odjemalce natečaj. Vsak, kdor kupi pri nas vozovnico, dobi svoj listič. 30. junija pa se vrši žrebanje. Dobitnik si lahko izbere 15765-a

brezplačno vožnjo v II. razredu brzovlaka v Nico

in nazaj, 4 dnevno bivanje na Dunaju, 3 dnevno bivanje v Budimpešti ali pa prozivrednost v gotovini. Potujte praktično in ne pozabite da Vas čaka v Novem letu oddih na Cote d'Azur ali pa nekaj brezskrbnih dni veselja na Dunaju.

Dovoljujemo si Vas vljudno povabiti,

da posetite našo razstavo ter si ogledate različne tipe Chryslerjevih avtomobilov

„DE SOTO“

v hotelu „UNION“ Ljubljana
od 1. do 4. januarja 1929

Vstop prost

Generalno zastopstvo za Slovenijo

Dolenc & Tönnies

avtoprodajna družba z o. z.

Ljubljana

Dvořakova ulica 3 (Obnova)

Telefon interurban 2762

Product of Chrysler Corporation - - - Detroit U. S. A. Sensazione

2061